

DISTRICT196
One District. Infinite Possibilities.

Sannad Dugsiyeedka 2021-22

GUUDMARKA XUQUUQAHA IYO MAS'UULIYAADKA ARDAYGA

*Buugan waxa laga heli karaa online-
ka:*

Este manual está disponible en línea en:

Buugan waxaa la heli karaa barta internetka ee:

www.District196.org/parents

www.District196.org

Ogost 2021

Galiye Waalidiin ama Wakiilo Degmada 196

Ku soo dhawaada sannad dugsiyeedka 2021-22! Si looga caawiyo inay helaan jawi waxbarasho oo badbaado leh oo wax ku ool ah ardayda, shaqaalaha, waalidiinta iyo booqdayaashu, dugsiya degmadu waxa uu daabacaa buug-gacmeedkanka *Guudmarka Xuquuqaha iyo Mas'uuliyadaha Ardayda ee* la cusbooneysiisay sannad kasta. Waxaa ku jira macluumaad ku saabsan xuquuqda ardayda, mas'uuliyadaha iyo fal celinaha edbinta ee dhaqanka. Macluumaadka ku saabsan Barnaamijka Waxtarrada Waxbarashada waxaa laga heli karaa bogagga dhexe ee buug-gacmeedka. Qoysaska uqalma Barnaamijka Dheefaha Waxbarashada waxay u abuuraa lacag dheeraad ah dugsiya ilmahaaga. Kaalmadaan magdhowgu waxay ka caawineysaa siinta dugsiya ilmahaaga shaqaale dheeri ah, agab waxbarid, iyo taageero xisaab iyo akhris. Oggolaanshaha Barnaamijka Dheefaha Waxbarashada ayaa qoysaska u oggolaanaya inay helaan ka-qaybgal waxqabad oo qiimo jaban ama bilaash ah iyo khidmadaha Waxbarashada Bulshada.

Fadlan qaado dhowr daqiiqo si aad wax uga ogaatid macluumaadka ku jira buug-gacmeedka, kala hadal carruurta da'da dugsiya, oo meel dhig oo ku hay si loo tixraaco sida loogu baahdo inta lagu jiro sannad dugsiyeedka 2021-22. Macallimiintu waxay si kooban u eegi doonaan buug-gacmeedka ardayda bilowga sannad-dugsiyeedka, laakiin taageeradaada ku aaddan rajooyinka laga qabo dhaqankooda dugsiya waa muhiim.

Markaad dib u eegayso buug-gacmeedka, fiiro gaar ah u yeelo waxyaabaha soo socda iyo dib-u-eegista sannadkan:

- Macluumaadka ku saabsan sida ay uga go'antahay Degmada 196 caddaaladda iyo sinnaanta dhammaan ardayda waxaa laga helayaa bogga 2.
- Macluumaadka ku saabsan cabashooyinka xadgudubka galmo ee Title IX ee Degmada 196 waxaa lagu daray bogga 2-5.
- Qeexida anshaxa xoogsheegashada, oo ka mamnuuc ah iskuulada Degmada 196, ayaa lagu kordhiyay bogga 5.
- Luqad la xoojiyay oo ku saabsan badbaadada iyo amniga iskuulka ayaa lagu daray bogga 13.
- Macluumaadka ku saabsan xadidaada anshaxa ee dugsiya kahor iyo ardayda dugsiya xannaanada waxaa lagu daray bogga 21 iyo xaddidnaanta ardayda xannaanada illaa fasalka 3 waxaa lagu darayaa dhammaan nidaamka edbinta ee ku yaal bogagga 23-38
- Caddaynta in waxyaabaha laga filayo koodhka labbiska ay khuseeyaan qalabyada iyo asalka wada-hadalka fiidiyowga waxaa lagu daray bogga 27.
- Qeexitaanka xatooyada ee bogga 32 ayaa lagu balaariyay inay ku jiraan "qaadashada macluumaadka maaliyadeed oggolaansho la'aan."

Haddii aad qabtid wax su'aalo ah oo ku saabsan macluumaadka buug-gacmeedkan, fadlan la xiriir maamulaha dugsiya ilmahaaga.

Rabitaanka ugu wanaagsan ee sanad dugsiyeed farxad leh oo guul leh!

Daacad kuu ah,

Mary Kreger
Kormeeraha Guud

Para tener acceso a la versión de este manual en español vayan a:
www.district196.org/handbook. Si usted habla español y tiene preguntas, favor de
llamar al teléfono (651)-423-7825.

HADDI ADD SOMAAALI TAHAY OO AAD QABTID WAX SUAAL AH
FADLAN LA SOO XIRIIR FAISAL MADAR (952)769-7625

Haddii aad ku hadasho (Isbaanish / Soomaali / Carabi) oo aad su'aalo qabtid, wac....

إذا كنت تتكلم اللغة العربية و
كانت لديك أسئلة حول المدرسة
الرجاء الاتصال بفيصل مطر (Faisal Madar)
و رقمه 769-7625 (952)

Xuquuqaha Ardayga

TUSMADA

<i>Ballanqaadka Caddaaladda</i>	2
<i>Mammuucida Dhibaataynta, Takoorida (oo ay kujirto Takoorka Jinsiga ee cinwaanka IX) Rabshad ama Dhbaatayn</i>	2
<i>Badbaadada iyo Taageeridda Dugsiyada Minnesota</i>	5
<i>Adeegyada Waxbarashada Gaarka ah ee Ardayda</i>	5
<i>Habraaca Qaybta 504 ee Ardayda</i>	6
<i>Shakiga Insi xun loola dhaqmay Carruurta iyo Dadka waaweyn ee Nugul</i>	6
<i>Barnaamijyada Daryeelka Caafimaadka ee Minnesota</i>	7
<i>Wareysiga ardayga ee ay la leeyihiin Saraakiisha Adeegyada Bulshada iyo Fulinta Sharciga</i>	7
<i>Ilaalinta iyo Asturnaanta Diiwaanada Ardeyda</i>	6
<i>Ilaalinta Wax ka Beddelka Xuquuqda Ardayda</i>	8
<i>Jimicsiga wadaniga</i>	13
<i>Badbaadada iyo Ammaanka</i>	13
<i>Ogeysiiska Caafimaadka iyo Badbaadada</i>	14
<i>Khidmadaha Cuntada Aan La Bixin</i>	14
<i>Caymiska Shilalka & Guryaha</i>	14

Mas'uuliyadka Ardayda

<i>Imaanshaha Ardayga</i>	15
<i>Akhlaaqda iyo Anshaxa Ardayga</i>	16
<i>Lacagta fiiga iyo Ganaaxyada ardayda</i>	17
<i>Ardayda Raacda Gawaarida aan Ka aheyn Kuwa Degmadu Bixisay</i>	17
<i>Baar Macluumaadka Amni ee ardayga</i>	18
<i>Filashooyinka Habdhaqanka iyo Jawaabaha Habdhaqanka Ardayga</i>	19
<i>Barnaamijyada Dugsiga kahor iyo Dugsiga Xanaanada</i>	21
<i>Ogeysiinta Shaqaalaha ee Dhaqanka Rabshadaha leh ee Ardayda</i>	22
<i>Taleefannada gacanta iyo aaladaha shaqsiyeed</i>	22
<i>Dabeecadaha iyo Jawaabaha</i>	23
<i>Gaadiidka Ardayda: Filashooyinka Dabeecadda</i>	34
<i>Ardayda Qaata Waxbarshada Gaarka ah: Jawaabaha Habdhaqanka</i>	37
<i>Xalinta Khilaafaadka</i>	38
<i>Goobidda iyo Qallalka</i>	39
<i>Habka Looga saarayo Ardayda:</i> <i>Ka kaxaynta Fasalka, Ka joojinta, Ka saarida iyo eryida</i>	40
Foomka Imtixaanka Gobolka oo dhan	46

Ku saabsan Buug-gacmeedkan

Buug-gacmeedkan waxaa ku jira guudmarka siyaasadaha Degmada 196, qawaaniinta iyo habraacyada ku saabsan xuquuqda iyo mas'uuliyadka ardayda. Dukumiintiyadaas ayaa mar mar la cusbooneysiisaa iyada oo laga jawaabayo isbeddelada sharciga iyo duruufaha kale. Sidaa daraadeed, waxaa laga yaabaa inay isbeddelo ku yimaadaan dukumiintiyada dib loogu eegay buug gacmeed tan iyo markii buugga-gacmeedkan la daabacay xagaaga 2021. Haddii aad su'aalo qabtid ama aad jeclaan lahayd macluumaad dheeri ah oo ku saabsan arrin gaar ah, la xiriir maamulaha dugsigaaga.

Xuquuqaha Ardayga

Guddida Dugsigu waxay aqoonsan yihiin in ardaydu xaq u leeyihiin xoriyadda madaniga ee dammaanadqaada dhammaan muwaadiniinta. Mid ka mid ah yoolalka asaasiga ah ee waxbarashada dadweynaha ayaa ah in loo diyaariyo ardayda inay si guul leh ugu dhammaystiraan kala-guurka dugsiga illaa bulshada guud ee ay ku dhex noolaan doonaan iyo inay aqbalaan mas'uuliyadda ku saleysan xuquuqda iyo mudnaanta ay leeyihiin iyo kuwa ay ku qaadan doonaan. Degmadu waxay bixin doontaa bay'ad ay ardaydu ku adeegsan karaan xuquuqaha iyo mudnaanta bulshada ay ku dhex noolyihiin, iyada oo ay ku fadhido xadkeeda mas'uuliyadeed.

Ardayda waxay xaq u leeyihiin inay si xor ah u muujiyaan fikradaha, af ahaan ama qoraal ahaan, barnaamijka dugsiga dhexdiisa. Dhaleecayn masuuliyadeed iyo diidmo macquul ah ayaa ah aasaaska nidaamka waxbarasho. Hasayeeshee, bayaannada beenta ah, dhaqdhaqaaqyada rabshadda leh, hanjabaada, adeegsiga waxyaalaha xun xun, cayda ama jees jeeska, iyo u doodista ku xadgudubka sharciga ama qawaaniinta iyo shuruucda dugsiga ayaa ah qaab aan la aqbali karin. Ardayda ayaa xaq u leh inay ka nabadgalaan oo ka madax banaanaadaan xaaladaha halista ah ee ku dhaca hantida iskuulka, howlaha iskuulka iyo gaadiidka degmada. Ardaydu waxay xaq u leeyihiin jawi waxbarasho oo loo siman yahay, kana madax banaan eex, takoorid ama cunsuriyad hay'ad.

Ballanqaadka Caddaaladda

Degmada 196 waxay canbaareyneysaa oo canaaneynsaa nooc kamida ama dhammaan cunsuriyad, xag-xagasho ama dulqaad la'aan ku wajahan ardayda Degmada 196. Degmada 196 waxay si joogto ah u baari doontaa waxqabadka degmada iyo siyaasadaha si looga takhaluso cadaalad darada meesha laga helo iyo in la horumariyo dhaqan loo dhan yahay oo loo siman yahay oo ardayda oo dhami wax ku baran karaan kuna kori karaan

Mamnuucida Dhibaataaynta, Takoorida (oo ay kujirto Takoorka Jinsiga ee cinwaanka IX) Rabshad ama Dhbaatayn

Siyaasadda

Degmooyinka 196 waxaa ka go'an inay ilaashadaan jawi waxbarasho iyo shaqo oo ka madaxbanaan dhibaateyn, takoorid, rabshad ama carqaladayn. Degmooyinka 196 ayaa mamnuucaya nooc kasta oo dhibaataayn ah, takoor, rabshad ama wax lagu dhibaateeyo, maadaama shuruudahan lagu qeexay halkan.

Waa ku xad gudub siyaasaddan degmo kasta oo ah 196, arday, shaqaale ama qolo saddexaad inay dhibtaateeyaan shaqaale, arday, soo booqde ama qof kale iyada oo loo maro anshax ama xiriir xagga dabeecadda galmada ama ku saabsan jinsi, isirka, diinta, midab, caqiido, asal qaran. , xaalada guurka, xaalada qoyska, * curyaanimada, xaalada laxiriirta caawimaada bulshada, rabitaanka jinsiga, * da'da ama macluumaadka hidaha, * sida lagu qeexay siyaasadan iyo taageerida qawaaniinta maamulka.

Waa ku xad gudub siyaasaddan degmo kasta oo ah 196, arday, shaqaale ama qolo saddexaad in ay gaystaan, ugu hanjabaan in ay u geysanayaan ama isku dayaan in ay gaystaan rabshado ku saleysan jinsi, qoomiyad, diin, midab, caqiido, asal qaran, xaalad guur, xaalad qoys, * naafnimada, heerka la xiriira kaalmada guud, rabitaanka jinsiga, xubin ahaanta ama nashaadaadka guddiga xuquuqul insaanka ee maxalliga ah, * da'da ama macluumaadka hiddaha, * shaqaale kasta, arday, soo booqde ama qof kale.

Waxay noqon doontaa ku xad gudub siyaasaddan arday, shaqaale ama qolo saddexaad oo kasta oo degmo 196 ah in qorsheeyaan, hagto, dhiiri geliso, caawiso ama ay a qaybqaataan dhibaataayn. Waxay sidoo kale ku xad gudub ku noqon doontaa siyaasaddan shaqaale kasta in ay aqbalaan ama ku guuldaraystaan in ay soo sheegaan wax dhibaataayn ah.

Waxay noqon doontaa ku xad gudub siyaasaddan , arday, shaqaale ama qolo saddexaad oo kasta oo ah degmada 196 in ay ku lug yeeshaan takoor ku saleysan jinsi, qoomiyad, diin, midab, caqiido, asal qaran, xaalad guur, xaalad qoys, naafo, xaalad la xiriira Caawinaadda dadweynaha, jiheynta galmada, xubin ahaanta ama nashaadaadka guddiga xuquuqul insaanka ee maxalliga ah, * da'da ama macluumaadka hidda - socodka, ee ku saabsan shaqaale kasta, arday, soo booqde ama qof kale.

Degmada 196 waxay la jaan qaadi doontaa sharciyada gobolka iyo federaalka ee mamnuucaya takoorka, oo ay ku jiraan Cinwaanka IX ee Wax ka Beddelka Waxbarashada 1972, Cinwaanka VI iyo VII ee Sharciga Xuquuqda Madaniga ee 1964, Sharciga Kala Takoorka Da'da ee Sharciga Shaqaaleynta ee 1967, Qaybta 504 ee Dhaqancelinta Sharciga 1973, Sharciga Naafada Mareykanka (ADA) ee 1991, Xeerka Kala-takoorka Macluumaadka hidde ee 2008 iyo Sharciga Xuquuqda Aadanaha ee Minnesota. Nuqullada sharciyadaan ayaa lagu heli karaa lacag la'aan dhismayaasha degmo kasta iyo barta internetka degmada.

Ma jiro qof loo ilaaliyo sharciyadaan oo sinaba, jinsi, jinsi, diin, midab, caqiido, asal qaran, xaalad guur, xaalad qoys, naafo, xaalad la xidhiidha gargaarka bulshada, rabitaan jinsi, xubin ahaanta ama nashaadaadka guddiga xuquuqul insaanka ee maxalliga ah, * da'da ama macluumaadka hidda-socodka * waa laga reebayaa ka-qeybgalka, looma diidi doonaa faa'iidooyinka ama haddii kale waxaa lagu mutaysan karaa ku-takri-falidda shaqada ama barnaamij kasta oo waxbarashadda ah. ama hawlo ay degmadu maamusho.

Shaqaalaha iyo ardayda ayaa mas'uul ka ah inay soo sheegaan wixii caddeyn ah ee takooris ah, dhibaatay ah, rabshad ama nacayb ku saleysan jinsi, qoomiyad, diin, midab, caqiido, asal qaran, xaalad guur, xaalad qoys, * naafo, xaalad la xiriirta kaalmada bulshada, jiheynta galmada, xubin ahaanta ama nashaadaadka guddiga xuquuqul insaanka ee maxaliga ah, * da'da ama macluumaadka hiddaha * ee degmada. Degmadu waxay diyaarisay xeerar u magacaabaya shaqaalaha ku habboon ee warbixin laga siinayo. Tallaabo ku habboon ayaa laga qaadi karaa dhammaan kuwa ku fashilma inay soo sheegaan tusaalayaasha midab takoor, kadeedis, rabshado ama dhibid.

Degmadu waxay ku dhaqaaqi doontaa inay baadho dhammaan cabashooyinka, ha ahaato mid rasmi ah ama aan rasmi ahayn, af ama qoraal ah, oo ah dhibaatayn, takoorid, rabshad ama dhibid, iyo in lagu edbiyo ama tallaabo munaasib ah laga qaado shaqaale kasta, arday ama shaqaale kale oo degmo oo lagu helo inay ku xad gudbeen siyaasaddan. Degmada 196 waxay leedahay habraacyo qoran oo loogu talagalay ka warbixinta iyo baarista dhammaan qodobbada dhibaatada kalasooqa, rabshadaha ama nacaybka, kuwaas oo bixiya ficil edbin ku habboon oo ku saleysan natiijooyinka baaritaanka waxayna la xiriiri doonaan habraacyadan shaqaalaha degmada iyo ardayda. nidaamyada cabashada oo dhameystiran waxaa laga heli karaa Xeerarka Maamulka 405.7AR iyo 503.4AR, Takoorka Dhibaataynta, Rabshada ama Carqaladaynta iyo Xeerka Maamulka ee 503.5AR, Title IX Habka Cabashada Xadgudubka Galmada. Dhamaan siyaasadaha, qawaaniinta iyo nidaamyada waxaa la soo dhigay websaydhka degmada dugsiga. Hawlaha baaritaanka waxaa xukumaya qawaaniinta lagu dabaqi karo.

Degmadu waxay magacowday Saraakiisha Xuquuqda Aadanaha ee loo xilsaaray inay soo helaan, baadhaan oo ay ka shaqeeyaan sidii loo xallin lahaa cabashooyinka kadeedka, kala-sooca, rabshadaha ama nacaybka. Waxyaabaha kale ee ay ka mid yihiin, waxay mas'uul ka yihiin isku dubbaridka uhoggaansanaanta degmada ee shuruudka takoorida ee lagu dabaqi karo, oo ay ka mid yihiin kormeerista cabashooyinka Title IX ee xiriira midab-kala-sooca galmada iyo aqoonsashada iyo xallinta wixii dhibaatooyin ah ee soo baxa inta lagu jiro dib-u-eegista cabashadan.

Degmadu waxay ku edbin doontaa ama tallaabo munaasib ah ka qaadi doontaa arday kasta ama hawladeennada degmada ee ka aargudanaya qof kasta oo ku soo wargaliya dhibaateyn, takoorid, rabshad ama dhibid, ama qof marag ah, ka qeybqaata ama ka caawiya baaritaanka, sii wadista ama dhageysiga la xiriira dhibaatayntaas, takooris, rabshad ama dhibid. Aargudashada waxaa ka mid ah, laakiin aan ku xaddidnayn, nooc kasta oo cabsi gelin ah, aargudasho ama kadeedis ah.

Nidaamyada cabashooyinka ee degmadu ma diidayaan xaqa qof kasta u leeyahay inuu raadsado dariiqooyin kale oo dib-u-hel ah oo ay ka mid noqon karaan dacwad-u gudbinta Waaxda Xuquuqda Aadanaha ee Minnesota, ama Guddiga Fursadda Shaqada loo Simanyahay (EEOC), u xareynta cabasho Xafiiska Xuquuqda Madaniga (OCR), bilaabida ficil madani ah ama raadinta wax ka qabashada sharciyada ciqaabta gobolka iyo / ama sharciga federaalka.

Qeexitaanno

Dhibaataynta Galmada – Ujeedooyinka Xeerarka Maamulka 405.7AR and 503.4AR, Dhibaataynta galmada waa nooc ka mid ah takoorida galmada waxaana ku jira qadimaadaha galmo aan la soo dhaweyn, codsi ku saabsan rabitaan galmo, ficil jireed ama jinsi kale ama isgaarsiinta dabeecadda galmada, oo ay kujirto isgaarsiinta lagu gaaro isticmaalka teknolojiyadda, oo ay kujirto qalomo samayn iyo noocyo ka mid ah cabsi gelinta markii (a) gudbinta dhaqankaas ama wada xiriirka la sameeyo

eray ama xaalad, si cad ama dadban, shaqada, adeegyada dadweynaha ama waxbarashada; ama (b) gudbinta ama diidmada anshaxaas ama wada xiriirka shaqsiga oo loo isticmaalay sidii qodob ka mid ah go'aannada saameeya qofka shaqadiisa, adeegyada dadweynaha ama waxbarashadiisa; ama (c) ficil ama wada xiriir leh ujeedo ama saameyn ku yeelan kara faragelin shaqsiyeed shaqadiisa, adeegyada guud ama waxbarashadda, ama abuurista cabsi gelin, cadaawad ama shaqaalayn xun, adeegyada dadweynaha ama deegaanka waxbarashada. Ujeeddooyinka Xeerka Maamulka 503.5AR, Nidaamka Cabashada Galmada Title IX, dhibaateynta galmada waxaa lagu qeexaa anshax ku saleysan galmada oo qancisa mid ama in ka badan waxyaabaha soo socda: (1) Shaqaale ka tirsan degmada oo shardi ka dhigaya bixinta gargaarka, dheefaha, ama adeegga degmada ee kaqeybgalka shaqsi ee ku lug lahaanshaha anshax xumo galmo; (2) Anshax darrada aan la aqbali karin ee uu go'aansaday qof macquul ah inuu aad u daran yahay, faafiyo, oo si ula kac ah u weeraraya taas oo si wax ku ool ah ugu diideysa qof u sinnaanta helitaanka barnaamijka waxbarashada degmada ama waxqabadka; ama (3) "Weerar galmo" sida lagu qeexay 20 USC 1092 (f) (6) (A) (v), "rabshad shukaansi" sida lagu qeexay 34 USC 12291 (f) (10) (A) (v), "rabshad qoys" sida lagu qeexay 34 USC 12291 (a) (8), ama "dabagalka" sida lagu qeexay 34 USC 12291(a)(30)

Rabshad - Ujeeddooyinka siyaasaddan, rabshaddu waa ficil jireed gardarro ama xoog ama hanjabaad dagaal ama xoog ku saleysan qofkaas jinsi, qoomiyadi, diin, midab, caqiido, asal qaran, xaalad guur, xaalad qoys,* naafanimada, heerka la xiriira kaalmada bulshada, rabitaanka galmada, xubin ahaanta ama nashaadaadka guddiga xuquuqul insaanka ee maxaliga ah, * da'da ama macluumaadka hiddaha. * Waxaa ku jira tacaddiga galmada ee ay mamnuucday Xeerka Degmada 405.7AR, Rajada Habdhaqanka Ardayga iyo Jawaabaha Habdhaqanka. Rabshaduhu waxaa ka mid noqon kara hanjabaadaha lagu wadaago isticmaalka teknolojiyadda, oo ay ku jiraan qaar ka mid ah qaabab cabsigalin ah.

Dhibaateynta (oo aan aheyn dhibaateynta galmada) - Ujeeddooyinka Shuruucda Maamulka ee 405.7AR iyo 503.4AR, Dhibaateynta Takoorida, Rabshadaha ama Carqaladaynta, rabshadaha, dhibaateynta aan ka aheyn dhibaateynta galmada ee ku saleysan jinsiga, isirka, diinta, midabka, caqiidada, asalka qaran, Xaaladda guurka, xaaladda qoyska, * naafonimo, xaalad la xiriirta kaalmada dadweynaha, jihada galmada, xubin ka ahaanta ama waxqabadka guddiga xuquuqda aadanaha ee maxalliga ah, * da'da, ama macluumaadka hiddaha * waxay ka kooban tahay dhaqan ama hadal ama isgaarsiin, oo ay ku jiraan isgaarsiinta elektarooniga ah, taasi waa mid hoos u dhigeysa ama cadaawad ku ah xaaladda shaqsi ee la xiriirta mid ama in ka badan qeybaha kor ku xusan markii: a) soo gudbinta anshaxaas ama isgaarsiintaas loo sameeyo xilli ama xaalad, si cad ama si muuqata, shaqo, adeegyo guud ama waxbarasho; ama b) u soo gudbinta ama diidmada anshaxaas ama wada xiriirka shaqsi waxaa loo isticmaalaa inay tahay qodob go'aamada saamaynaya shaqsigaas, adeegyada bulshada ama waxbarashadiisa; ama c) anshaxa ama isgaarsiinta waxay leedahay ujeedada ama saameynta faragelinta weyn ee shaqsiga shaqadiisa, adeegyada bulshada ama waxbarashada, ama abuurista cabsi gelin, cadaawad ama shaqo abuur, adeegyada bulshada ama jawiga waxbarasho.

Dhibaatayn – Dhibaatayn waxaa loola jeedaa in lagu kaco fal ka dhan ah ardayga, ama lagu qasbo arday inuu sameeyo fal, taas oo abuureysa khatar weyn oo waxyeelo u geysata qof si ardayga loogu biiriyo ama loola xiriiro urur arday. Dhibaataynta waxa lag ayaabaa inay dhacdo inta lagu jiro ama laga maqanyahay dhismaha dugsiga iyo inta lagu gudo jiro saacdaha dugsiga ka baxsan.

Takoovid – Takoovid micnaheedu waa kala soocid ama kala saarid ku saleysan jinsiga qofka, qoomiyadiisa, diintiisa, midabkiisa, caqiidadiisa, asalkiisa qaran, heerka guurka, heerka qoyska, * naafanimada, xaaladda la xiriirta kaalmada dadweynaha, nooca galmada, xubinnimada ama waxqabadka komishanka maxaliga ah ee xuquuqul insaanka, * da'da ama macluumaadka hidaha *, marka laga reebo halka sharcigu oggol yahay. Takoorka waxaa ka mid ah kuwan soo socda: in laga reebo gelitaanka, in loo diido gelitaanka ama ka-qaybgalka ama faa'iidooyinka barnaamijyada ama waxqabadyada, oo ay ku jiraan fursadaha xirfadeed ama haddii kale lagu takooro shaqada ama barnaamij kasta oo waxbarasho ama hawl ay degmadu maamusho.

Degmadda 196 Ogeysiis Aan Kala Sooc lahayn

Sida looga baahan yahay Title IX cinwaanka IX iyo sharciyada kale ee midab kala sooca gobolka iyo federaalka, Degmada 196 kuma takoorto xagga shaqada ama barnaamijyadeeda waxbarasho iyo waxqabadyadeeda, oo ay ku jiraan fursadaha xirfadeed, iyadoo lagu saleynayo jinsiga, jinsiyadda, diinta, midabka, caqiidada, asalka qaran, Xaaladda guurka, xaaladda qoyska, * naafonimo, xaalad la xiriirta kaalmada dadweynaha, jihada galmada, xubin ka noqoshada ama waxqabadka guddiga xuquuqda aadanaha ee maxalliga ah, * da'da ama macluumaadka hidaha. * Degmada 196 waxay siisaa fursad loo siman yahay kooxaha dhalinyarada ee loo qoondeeyay.

Agaasimaha Shaqaalaha, Tom Pederstuen (651-423-7859 - tom.Pederstuen@district196.org) waxaa loo qoondeeyay Isuduwaha Title IX oo waxa loo qoondeeyay inuu ka jawaabo su'aalaha la xiriira shaqada ee la xiriira siyaasadaha takoor la'aanta. Agaasimaha Waxbarashada Dugsiga Hoose, Sally Soliday (651-423-7782 – sally.soliday@district196.org) iyo Agaasimaha Waxbarashada Dugsiga Sare, Michael Bolsoni (651-423-7712 – Michael.Bolsoni@district196.org) ayaa loo qoondeeyay si ay uga jawaabaan su'aalaha ardayda ee la xiriira siyaasadaha takoor la'aanta degmada. Agaasimaha Waxbarashada Gaarka ah, Janet Fimmen (651-423-7629 – janet.fimmen@district196.org) ayaa loo qoondeeyay inay ka jawaabaan su'aalaha la xiriira xuquuqda ardayda naafada ah. Cinwaanka boosta ee dhamaan agaasimayaasha waa 3455 153rd Street W, Rosemount, MN 55068. Su'aalaha Title IX sidoo kale waxaa loo gudbin karaa Kaaliyaha Xoghayaha Xafiiska Mareykanka ee Xuquuqda Madaniga (OCR).

Kala-takooris la'aanta fursadaha mihnadeed

Dhammaan fursadaha mihnadeed ee ay bixiso dugsiga degmadu waxaa lagu bixin doonaa qaab aan kala sooc lahayn. Soo koobid barnaamij bixinta iyo shuruudaha gelitaanka waxaa laga heli karaa hagaha diiwaangelinta ardayda dugsiga sare. Degmada 196 waxay qaadi doontaa tillaabooyin lagu hubinayo in xirfadaha luqadda Ingiriisiga aysan carqalad ku noqon doonin gelitaanka iyo ka qeybgalka barnaamijyada mihnadaha.

* Noocyada la xushay waxay ku xadidan yihiin kalasooca shaqada iyo dhibaataaynta.

Ammaanka iyo Taageerada Dugsiyada Minnesota (Mamnuuca Caga-juglaynta)

Ardayda ayaa xaq u leh inay ka nabadgalaan oo ka madax banaanaadaan xaaladaha halista ah ee ku dhaca hantida iskuulka, howlaha iskuulka iyo gaadiidka degmada. Caga-jugleynta ayaa faragalinaysa awooda ardayda ee wax barashada iyo awooda macalimiinta ee waxbarida ardayda jawi aamin ah. Ilaa xadku cagugulaynut waxay saameeysaa deegaanka waxbarasho ee dugsiga, waa ujeedada iskuulka degmada inuu ka hortago cagajuglayntu inay dhacdo, iyo inuu baaro oo ka jawaabo cagajuglaynta aan laga hortagin.

Sharciga badbaadada iyo taakuleynta ee iskuulada Minnesota wuxuu ku qeexaa xoog u sheegashada mid cabsi gelin, hanjabaad, aflagaado ah ama dhaqan wax yeeleynaya kaasoo si ula kac ah xadgudub u ah iyo: a) inuu jiro isku dheelitirnaan dhab ah ama loo arko isu dheelitir awoodeed dhexmara ardayga ku luglahaanshaha dhaqan mamnuuc ah iyo bartilmaameedka akhlaaqda iyo anshaxa ayaa lagu celceliyaa ama qaab ayuu u noqdaa; b) ama qaab ahaan ama si xoog leh u fara galiya fursadaha waxbarasho ee ardayga ama waxqabadka ama awooda kaqeybqaadashada howlaha iskuulka ama nashaadaadka ama helida dheefaha iskuulka, adeegyada ama mudnaanta. Xeerku wuxuu ku qeexayaa hanjabaadda sida xoogsheegashada iyadoo la adeegsanayo teknolojiyad ama isgaarsiin kale oo elektiroonig ah, oo ay ka mid tahay, laakiin aan ku xaddidnayn, wareejinta calaamad, signal, qoraal, sawir, cod ama xog, ay kujirto waxyaabaha la soo dhigo bogaga internetka ee shabakadaha dadweynaha ama madal, lagu faafiyo kumbuyuutar, taleefanka gacanta ama aalad kale oo elektiroonig ah. Ujeedooyinka Sharciga, cabsi gelin, hanjabaad, aflagaado, ama waxyeello dhaqan ah ayaa ku lug yeelan kara, laakiin aan ku xaddidnayn, anshax waxyeello jireed oo loo geysto arday ama hantida ardayga ama u keenta ardayga inuu ka baqo waxyeelo macquul ah oo shaqsi ama hanti ah; iyadoo la raacayo sharciga guud ee Minnesota wuxuu ku xadgudbayaa filashada macquulka ah ee ardayga, sumcadda ardayga, ama wuxuu noqdaa ula kac u geysta dhibaato shucuureed arday; waxaa loola jeedaa arday kasta ama arday kasta oo ay ku jiraan kuwa ku saleysan jinsi, jinsi, midab, caqiido, diin, asal qaran, xaalad socdaal, jinsi, xaalad guur, xaalad qoys, xaalad dhaqan-dhaqaale, muuqaal jireed, ujeedo galmo, oo ay ku jiraan aqoonsiga iyo muujinta jinsiga, heerka tacliimeed ee laxiriira waxqabadka ardayga, naafonimada ama xaaladda la xiriirta kaalmada dadweynaha, da'da, ama sifo kasta oo dheeri ah oo lagu qeexay Sharciga Xuquuqda Aadanaha ee Minnesota (MHRA). Hasayeeshee, anshaxa la mamnuucay waxa loo baahanyahay in lagu saleeyo astaamo gaar ah oo lagu qeexay cutubkan ama MHRA.

Akhlaaqda xoog u sheegashada waa in loo ogeysiiyo xubin shaqaalaha ka mid ah. Nidaamyada degmadu u tabiso ugana jawaabto dabecadda xoogsheegashada waxaa laga heli karaa Xeerka Maamulka 503.8AR, Mamnuucida Xoogsheegashada iyo Nidaamka 503.8P, Warbixinta Habdhaqanka Xoogsheegashada. Dhamaan siyaasadaha, qawaaniinta iyo nidaamyada waxaa la soo dhigay websaydhka degmada dugsiga.

Adeegyada Waxbarashada Gaarka ah ee Ardayda

Iyada oo la raacayo waajibaadka gobolka iyo federaalka, Degmada 196 waxay baartaa, qiimeysaa oo u adeegtaa ardayda naafada ah. Shaqaalaha degmadu waxay adeegsadaan nidaamka daraasadda cunugga oo dhammaystiran si nidaamsan u baaraan, u qiimeeyaan una meeleeaan ardayda adeegyada waxbarashada gaarka ah

laga bilaabo da'da dhalashada-21. Ardaydu waxay xaq u leeyihiin inay helaan waxbarasho dowladeed oo ku habboon oo bilaash ah oo ah “deegaanka ugu xaddidaa dyar”. Si aad waxbadan uga barato xuquuqdaada sida ku xusan sharciga waxbarashada gaarka ah. waxaad ka dalban kartaa nuqul ka mid ah Ogeysiiska Talaabooyinka Illaalaynta ama ka soo degsan kartaa Waaxda Waxbarashada Minnesota: <http://education.state.mn.us/mde/dse/sped/proc/>.

Habraaca Qaybta 504 ee Ardayda

Qaybta 504 waa sharci federaal ah kaasoo mamnuucaya takoorka ka dhanka ah dadka qaba xaalad naafo ah barnaamij kasta oo hela kaalmada maaliyadeed ee federaalka.

Sharcigu wuxuu ku qeexayaa qofka qaba xaalad naafada ah qof kasta oo:

- Qaba naafo xagga maskaxda ama jirka ah, taasoo si buuxda u xaddideysa mid ama in ka badan howlaha waaweyn ee nolosha;
- Qaba diiwaan ku saabsan naafanimadaas oo kale, ama
- Loo tixgalinayo inuu qabo dhaafnimada sidan oo kale ah.

Degmadu waxay leedahay mas'uuliyado gaar ah sharciga hoos yimaada, oo ay kujirto aqoonsashada, dib u eegista iyo, haddii cunugga la go'aamiyo inuu u qalmo, horumarinta iyo hirgelinta qorshe 504 oo bixiya waxbarasho caadi ah ama mid gaar ah iyo aalado iyo adeegyo la xiriira. Janet Fimmen (651-423-7629 - janet.fimmen@district196.org - 3455 153rd Street W, Rosemount, MN 55068) waxaa loogu talagalay inay ka jawaabto su'aalaha iyo cabashooyinka la xiriira Qeybta 504.

Shakiga Insi xun loola dhaqmay Carruurta iyo Dadka waaweyn ee Nugul

Xubnaha shaqaalaha dugsiga waxaa looga baahan yahay inay soo sheegaan si xun ula dhaqanka carruurta iyo dadka waaweyn ee nugul. Ardayda yaryar (oo ereygu ku jiro ardayda da'doodu u dhaxayso 18 ilaa 21 markii tuhun sixin ula dhaqimda ah uu ka dhacay goobta iskuulka), warbixin waa in la sameeyaa markii shaqsigu ogaado ama uu haysto sabab uu aaminsanaan karo in cunugga la hayo ama sedexdii sano ee la soo dhaafay la dayacay ama lagu xadgudbay. Qeexitaan buuxa oo ah waxa loo yaqaan xadgudubka ama dayaca waxaa laga helayaa Xeerarka Minnesota Cutubka 260E laakiin waxaa ku jira xadgudub jireed ama mid galmo, dayacaad, dhaawac hanjabaad ah, waxyeelo xun, khatar weyn oo caruur ah iyo si xun ula dhaqmid cunug xarun ku jira. Dadka waaweyn ee nugul, warbixin waa in la sameeyaa markii shaqsigu ogaado ama uu haysto sabab uu ugu rumeysan karo in qof weyn oo jilicsan la dhaawacay ama si xun loola dhaqmay, ama uu aqoon u leeyahay in qof qaangaar ah oo jilicsan uu soo gaadhay dhaawac jireed oo aan macquul ahaan loo sharraxin. Sida hoos timaad Qaanuunka Minnesota 626.5572, qeexitaanka "qof weyn oo nugul" guud ahaan waxaa ka mid ah shakhsiyadka jira 18 sano ama ka weyn kuwaas oo leh naafonimo xagga maskaxda, jidheed ama shucuur ah oo xaddidaya awoodooda ku filan inay ku bixiyaan daryeelkooda iyaga oo aan caawimaad ka helin ama awoodooda ah inay naftooda ka ilaashadaan si xun ula dhaqimda. Sharcigu wuxuu sidoo kale qeexayaa si xun ula dhaqanka dadka waaweyn ee nugul inay ku jiraan, waxyaabo kale, faraxumeyn xagga jirka ama galmo ah, dayacaad ama dhiig-miirashada dhaqaale. Qof kasta oo looga baahan yahay inuu soo sheego tuhmid si xun ula dhaqmid oo ku guuldareysto inuu sidaas yeesho wuxuu mutaysan karaa dambi. Isla mar ahaantaana, qof kasta oo soo sheega shakiga inuu si xun loo la dhaqmay niyad wanaag wuxuu ka badbaadaa mas'uuliyadda madaniga ama dambiga mana laga yaabo in laga aargoosto.

Maamulaha, macallinka, kalkaalayaha caafimaadka ee iskuulka iyo / ama shaqaale kale oo soo sheega inuu si xun ula dhaqmay ayaa kala hadli kara xaaladda dhibbanaha la soo eedeeyay oo ku nuuxnuuxsaday in iskuulku uusan dan ka lahayn eedeynta ama ciqaabida, laakiin uu door bidayo inuu ka caawiyo hubinta in qaladku uusan sii socon.

Markuu dhibanaha la soo sheegay uu ilmo yar yahay, markay helaan macluumaad ah shaki in si xun loola dhaqmay, shaqaalaha waa inay wacaan mas'uuliyiinta ku habboon ugu yaraan 24 saacadood gudahooda oo ay qoraal ku soo gudbiyaan 72 saacadood gudahood. Haddii ay dhacdo tuhun ah inuu si xun ula dhaqmay dugsiga, xitaa marka ilmuhu yahay 18 illaa 21, maamulka ku habboon ee lala xiriirayo waa Waaxda Waxbarashada ee Minnesota (651-582-8546). Haddii ay dhacdo tuhun ah in si xun loola dhaqmay meel ka baxsan goobta dugsiga, maamulka ugu habboon ee lala xiriirayo waa Badbaadinta Ilmaha ee Adeegyada Bulshada ee Dakota County (952-891-7459) iyo / ama hay'adda fulinta sharciga ee deegaanka.

Marka dhibanaha la soo sheegay uu yahay qof weyn oo jilicsan oo looga shakisan yahay in si xun ula dhaqmiddu ka dhacay bannaanka dugsiga, markii la helo macluumaad ah in lagu tuhmay inuu si xun loola dhaqmay, warbixinta waa in lagu sameeyaa 24 saacadood gudahood Xarunta Warbixinta Xadgudubka Dadka Waaweyn ee Minnesota (1-844-880-1574).

Shaqaalaha tuhunsan inuu si xun loola dhaqmay waa inay la tashadaan maamulaha ku habboon ama horjoogaha oo waxay la tashan karaan qareenka degmo dugsiyeedka. Wadatashiga noocan ahi ma baabi'yo masuuliyadda soo sheegista markii la damaanad qaado.

Barnaamijyada Daryeelka Caafimaadka ee Minnesota

Minnesota waxay bixisaa daryeel caafimaad iyada oo u marineysa barnaamijyo daryeel caafimaad ee ay maalgaliso dawaladu dadka u qalma oo daboolo tilmaamaha barnaamijka ee dakhliga iyo xadka hantida. Barnaamijyada la heli karo waxaa ka mid ah Medical Assistance (MA) iyo MinnesotaCare. Barnaamijyada daryeelka caafimaadka ee Minnesota waxaa laga yaabaa inay daboolaan adeegyadan caafimaad ee soo socda: kaaliyaha dhakhtarka, booqashooyinka ilkaha, daryeelka isbitaal, dawooyinka la qoro iyo tallaalada, baaritaanka indhaha iyo muraayadaha indhaha, daryeelka chiropractic, qalabka gargaarka maqalka, adeegyada caafimaadka maskaxda, iyo qalabka iyo agabka caafimaad.

Codsiyada Barnaamijyada Caafimaadka ee Minnesota waxaa laga heli karaa www.mnsure.org. Macluumaadka lala wadaago degmada dugsiga waxaa loo hayn doonaa si gaar ah waxaana loo isticmaali doonaa oo keliya sida sharcigu oggol yahay. Macluumaad dheeri ah oo ku saabsan Barnaamijyada Caafimaadka ee Minnesota ama kaalmada buuxinta dalabka, fadlan la xiriir: Qeybta Adeegyada Aadanaha ee Minnesota ee ah 651-431-2670, iyo / ama MNSure taleefanka 1-855-366-7873 (1-855-3MNSURE)

Wareysiga ardayga ee ay la leeyihiin Saraakiisha Adeegyada Bulshada iyo Fulinta Sharciga

Xaaladaha Ku lug leh Ku Xadgudubka Caruurta ama Dayaca. . .

Hay'ad kasta ee adeegyada bulshada iyo hayadaha fulinta sharciga waxay leeyihiin awood qaas ah oo sharci ah oo ay ku wareystaan dugsiga, iyadoon waalidku raalli ka ahayn, dhibanaha la sheegay iyo caruur kale oo hadda la nool ama la noolaa dembiilaha lagu eedeeyay.

Marka adeegyada bulshada ee deegaanka ama wakaaladda xoojinta sharciga ay go'aamiso in wareysiga lagu qaado dhismaha iskuulka, ogeysiis qoraal ah waa in ay helaan saraakiisha iskuulka kahor wareysiga. Ogeysiiska noocan oo kale ah waxaa ku jiri doona magaca canugga la wareysanayo, ujeeddada wareysiga iyo tixraaca hay'adda qaanuuniga si ay u wareysi ugu qaado dhismaha dugsiga. Haddii wareysiga ay qabanayso hay'adda adeegyada bulshada ee maxalliga ah, ogeysiiska waxaa saxaexday agaasimaha Adeegyada Bulshada ee Dakota County ama wakiilkiisa.

Waqtiga, goobta iyo qaabka loo wareysanayo dhismaha iskuulka waa inuu ahaadaa mid u qalma maamulaha iskuulka, laakiin shuruudo noocaas oo kale ah waa inay ahaadaan kuwo macquul ah wareysigana waa in aan la qaban wax aan ka badneyn 24 saac kadib helista ogeysiiska ilaa waqti kale la isku afgaran waayo. u dhexeeya mas'uuliyiinta degmada iyo adeegyada bulshada ee degmada ama wakaaladda xoojinta sharciga. Dadaal kasta waa in la sameeyaa si loo yareeyo carqaladeynta barnaamijka waxbarashada cunugga, ardayda kale iyo shaqaalaha dugsiga marka waraysi lagu qaadayo dhismaha iskuulka.

Wareysiga ay la yeelanayaan ardayda inta lagu gudajiro saacadaha iskuulka saraakiisha adeega bulshada waa inay raacaan tilmaamahan:

- Saraakiisha baaristu waa inay ku sii nagaadaan xafiiska maamulka;
- Barnaamijka waxbarashadda ardayga waa inuusan carqaladeynin iyadoo looga yeerayo isaga ama iyadu inay ka soo baxdo fasalka ama isga ama iyada la seejinayo fasalka haddii aysan turjumaad doonan ah aan la awoodin;
- Wareysiga waa in lagu qabtaa qol gaar ah ama aag sirta lagu ilaalin karo;
- Adeegyada bulshada ee deegaanka ama wakaaladda fulinta sharciga ayaa go'aamin doonta dadka ka soo qeyb geli kara wareysiga, iyo

- Shaqaalaha degmadu waa inaysan qaadin wax talaabo ah nidaamka baaritaanka.

Mas'uuliyiinta iskuulku uma sheegi karaan waalidka ilmaha, mas'uulka sharciga ah ama ilaaliyaha waxyaabaha ku jira ee ogaysiiska wareysiga ama wixii macluumaad ah ee la xiriira waraysiga ilaa ay ogaysiis qoraal ah ka helaan xafiiska bulshada ee deegaanka ama wakaaladda xoojinta sharciga in baaritaanka ama qiimeynta la soo gabagabeeyeyo.

Xaaladaha Ku lug leh Ku Xadgudubka Caruurta ama Dayaca. . .

Marka adeegyada bulshada ee deegaanka iyo / ama hay'adda fulinta sharciga ay bixiso ogeysiis ah damac ah in lagu sameeyo waraysi ku saabsan milkiyadda dugsiga ee la xiriirta baaritaanka ku lug lahaanshaha xadgudubka carruurta ee ku xusan sharciga gobolka, degmadu waa inay wada shaqeysaa. Degmadu awood uma leh inay diido inay u ogolaato wareysiga inuu dhaco, go'aaminta qofka ka qeyb galaya wareysiga ama go'aaminta qofka laga wargalin doono wareysiga.

Waxa aan ahayn tan la xiriirta baaritaanka ku lug lahaanshaha xadgudubka carruurta, sida kor lagu soo sheegay, maamulku wuxuu fasax u siinayaa saraakiisha adeegga bulshada inay wareystaan ardayda kaliya marka wareysiga lagu qabanayo qol xiran oo ka fog aragtida ardayda iyo dadka waaweyn, iyo markii ogolaansho hore laga helay waalidka ardayga ama mas'uulka ardayga si loo wareysto.

Waxa aan ahayn tan la xiriirta baaritaanka ku lug lahaanshaha xadgudubka carruurta, maamulku wuxuu siinayaa ogolaansho saraakiisha fulinta sharciga inay wareystaan ardayga ku saabsan dhaqankiisa ama asluubta lagu eedeeyay ama kuwa kale ee la xiriira iskuulka iyo / ama inta lagu jiro maalinta iskuulka kaliya. wareysiga waa in lagu qabtaa qol xiran oo ka fog aragtida ardayda iyo dadka waaweyn. Xaaladda caynkan oo kale ah, maamulaha iskuulka ama sarkaalka xoojinta sharciga ayaa isku dayi doona inuu u wargaliyo waalidka ardayga ama mas'uulka wixii ku saabsan wareysiga isla maalinta ay dhacdo.

Saraakiisha fulinta sharciga waxaa loo oggol yahay inay wareystaan ardayda dugsiga waxyaabaha ku saabsan dabeecadda lagu eedeeyay ama dabeecadda lagu eedeeyay dadka kale ee ka baxsan maalinta iskuulka kaliya marka wareysiga lagu qabanayo qol xiran oo ka fog aragtida ardayda iyo dadka waaweyn, oo goorta sarkaalka fulinta sharciga wuxuu ka helayaa ogolaansho hore waalidka ardayga ama mas'uulka inuu qabto wareysiga.

Macallinka fasalka ma dhaafi karo ardayga markey codsadaan adeegaha bulshada ama sarkaalka xoojinta sharciga haddii codsigan tixgelin iyo ogolaansho ka helin maamulka iskuulka ku habboon.

Xubnaha shaqaalaha dugsiga ma codsan doonaan mana faragalin doonaan go'aan fulin sharciyeed ee looga saarayo ardayga dugsiga ujeeddooyinka fulinta sharciga; hasayeeshee, dadaallo macquul ah ayaa la sameyn doonaa si loogu wargaliyo ardayga waalidkiisa ama mas'uulka ku lug lahaanshaha dhaqan gelinta sharciga. Saraakiisha fulinta sharciga ma ku lug lahaan doonaan go'aanka waxbarashada ee ardayga looga saarayo iskuulka iyadoo ciqaabta edbin ahaan loo hayo.

Ilaalinta iyo Asturnaanta Diiwaanada Ardeyda

Xuquuqda Asturnaanta

Diiwaanada waxbarasho ee lagu garto ama loo isticmaali karo in lagu garto ardayga, oo aan ahayn macluumaadka buugga (hoos ka fiiri), looma sii dayn karo xubnaha dadweynaha iyadoon fasax qoraal ah laga helin waalidka ardayga ama mas'uulka, ama ardayga haddii isagu ama iyadu yahay. 18 jir ama ka weyn. Qaanuunka guud wuxuu ku saleysan yahay qodobga gaar ah oo dadidan, oo lagu qeexay Xeerka Maamulka 505.2AR, Ilaalinta iyo Asturnaanta Diiwaanada Ardeyda.

Hal ka reebban, oo oggolaanaya shaac ka qaadista diiwaannada waxbarashadda iyada oo aan oggolaansho la helin, waa in la siidaayo saraakiisha dugsiga ee leh danaha waxbarasho ee sharciga ah. Sarkaalka iskuulka waa qof iskuulka u shaqeeya sida maamule, kormeere, macalin, ama shaqaale taageera; qof ka shaqeeya Guddida

Dugsiga; shaqsi ama shirkad uu iskuul la galay qandaraas si ay u bixiso adeeg halkii ay adeegsan lahayd shaqaalaheeda ama saraakiisheeda oo ay ku jiraan caymiska degmada ama tabaruce la oggol yahay. Danaha waxbarasho ee sharciga ah waxaa ka mid ah kuwa sida tooska ah ula xiriira mas'uuliyadaha sarkaalka iskuulka ee tilmaamaha fasalka, barida, qiimeynta iyo baarista, kasbashada ardayga iyo horumarka, edbinta ardayga, caafimaadka ardayga ama samafalka, ama masuuliyadaha xirfadeed ee sharciga ah.

Macluumaadka tusaha

“Macluumaadka tusaha” waxaa ku jira magaca ardayga, taariikhda iyo goobta uu ku dhashay, qeybta ugu weyn ee barashada, ka qeyb qaadashada iyo waxqabadka howlaha rasmiga ah ee la aqoonsaday iyo isboortiga, culeyska iyo dhererka xubnaha kooxaha ciyaaraha, taariikhaha xaadiriitaanka, heerka isqorista, emaylka degmada soo saartay. cinwaanka, heerka fasalka, darajooyinka, maamuusta, shahaadooyinka iyo abaalmarinta la helay, sharafta, dugsiga xaadirashada, hay'addii waxbarasho ee ugu dambeysay ama hay'addii ka qeybgashay, sawirro iyo wakiillo kale oo muuqaal iyo maqal ah oo loogu talo galay daabacaadaha uu oggolaaday dugsigu, buugaagta sannadka, joornaalada, bandhigyada dadweynaha. , Kaararka Aqoonsiga, iyo daabicista bogagga Internetka ee ansaxiyay dugsiga iyo lambarrada aqoonsiga ardayga (ID), aqoonsi adeegsadeyaal ama aqoonsiyo gaar ah oo gaar ah oo ardaygu u adeegsado ulajeeddooyin helitaan ama la xiriirista nidaamyada elektiroonigga ah ama lagu soo saaray calaamad Aqoonsi. (Aqoonsiga ardayga ayaa ah macluumaadka tusaha laakiin diiwaannada waxbarashada kaliya ayaa la heli karaa iyada oo la adeegsanayo lambarka sirta ah ama nambarka aqoonsiga shaqsiyeed (PIN) ama shey kale oo loo yaqaan ama haysto kaliya isticmaale idman.) Macluumaadka tusaha kama mid aha aqoonsashada macluumaadka tilmaamaya diinta, jinsiyadda, midabka, curyaanimada, booska bulshada ama dhalashada. “Macluumaadka Tusaha” waxaa sidoo kale ku jira cinwaannada guriga iyo lambarrada taleefanka guriga ee ardayda fasallada 9 illaa 12, ujeeddada loogu talagalay in macluumaadkaas oo kale la siiyo saraakiisha qoritaanka militariga sida ay codsadeen militariga iyo xarumaha waxbarashada sare sida ay codsadeen hay'addu, si waafaqsan sharciga gobolka iyo federaalka. “Macluumaadka tusaha” sidoo kale waxaa ka mid ah cinwaannada guriga, lambarrada taleefannada, jadwalka dugsiga, diiwaangelinta xaadiriitaanka maalinlaha ah iyo waalidiinta ama magacyada mas'uulka ah, cinwaannada, cinwaannada emaylka iyo lambarada taleefanka ee ujeeddada loo siinayo macluumaadkaas saraakiisha fulinta sharciga. “Macluumaadka Tusaha” sidoo kale waxaa ku jira cinwaannada guriga, iyo nambarada taleefannada ujeeddada loogu talagalay in macluumaadkaas la siiyo Maktabada Degmada Dakota.

Macluumaadka tusaha waxaa loo sii dayn karaa dadweynaha iyadoo aan la haysan oggolaansho hore oo waalid, ilaaliye ama arday mooyaane haddii waalidku, ilaaliyaha ama ardayga (haddii ardaygu yahay 18 ama ka weyn) uusan ka hor imaan qoraal ahaan siidaynta mid ama in ka badan oo ah macluumaadka noocaas ah. Waalidka ama ilaaliyaha ama ardayda 18 jirka ah ama ka weyn ayaa diidi kara siideynta macluumaadka buugga iyaga oo dhammaystiraya Nidaamka 505.2.4.3P, Diiditaanka Siideynta Tusaha iyo Macluumaadka Buugsannadeedka. Waalid / ilaaliyaha kama hor istaagi karo shaac ka qaadista magaca ardayga, aqoonsiga ama cinwaanka emailka hay'ad ee fasalka ardayga lagu diiwaangeliyay ama calaamadda ardayga. Foomka waa in la buuxiyaa oo lagu soo celiyaa iskuulka ardaygaaga. Haddii la xereeyo, diidmada siideynta macluumaadka ayaa sii jiraya illaa laga beddelayo ama laga wareejiyo waalidka, mas'uulka ama ardayga u-qalma.

Baadhitaanka Diiwaanada

Waalidka ama ilaaliyaha ardayga, ama ardayga da'diisu tahay 18 ama ka weyn, waxay codsan karaan inay baaraan oo ay dib u eegaan mid kasta oo ka mid ah diiwaannada waxbarasho ee ardayga marka laga reebo kuwa, sharciga gobolka ama federaalka, ee sirta laga dhigay. Degmadu waxay u hoggaansami doontaa codsiga sida ugu dhaqsaha badan haddii ay suuroggal tahay iyo, haddii kale, 10 maalmood gudohood oo anay ku jirin wiikeedka iyo fasaxyadu Nuqulada diiwaannada waxaa lagu heli karaa codsi qoraal ah. Ujrada gacan ku haynta iyo koobiyeynta ayaa lagaa qaadi doonaa. (Fiiri Xeerka Maamulka 505.2AR, Ilaalinta iyo Asturnaanta Diiwaanada Ardeyda.)

La tacaalidda saxnimada Diiwaanada

Waalid, ilaaliye ama arday da'diisu tahay 18 ama ka weyn oo aaminsan in macluumaad gaar ah oo ku jira diiwaannada waxbarasho ee ardayga aysan sax ahayn, marin habaabeen, aan dhammaystirnayn ama ku xadgudbaya asturnaanta ama xuquuqaha kale ee ardayga, waxay codsan karaan degmadu inay wax ka beddesho diiwaanka la isweydiinayo. La tacaalista waxaa la samayn karaa iyadoo la codsado oo la fayl gareeyo Nidaamka 505.2.11P, Codsiga in wax laga beddelo Diiwaannada Waxbarashada, ee kormeeraha guud.

Diiwaanada Waxbarashada Gaarka ah

Waqtiga qalin-jabinta ardayga ama marka ardaygu uu dhaafo dada u-qalmitaanka adeegyada waxbarashada gaarka ah, diiwaannada waxbarashadda gaarka ah looma baahna si ay u siiyaan adeegyada waxbarashada ilmaha. Codsiyada baabi'inta diiwaannada waxbarashada gaarka ah waxaa lagu sameyn karaa:

- Ardaygii qalin jabiyay, 18 jir ama ka weyn, ama
- Ardaygii aan qalin jabin, 21 jir ama ka weyn, ama
- Waalidka ama mas'uulka ardayga 17 jirka ah ama ka yar ee qalin jabiyay, ama
- Qof loo xilsaaray mas'uuliyadda arday hore oo naafo ah oo aan xaq u lahayn adeegyada waxbarashada gaarka ah.

Diiwaanada waxbarashadda gaadhka ah waxaa lagu qeexaa diiwaan kasta oo lagu keydiyo faylasha waxbarashada degmada ee ay kujiraan foomka gudbinta iyo tillaabada xigta ee qiimeynta iyo / ama qiimeynta, oo ay kujirto: xogta ceyriin, diiwaan kasta ee shaqaaleynta iyo / ama kulanka kooxda, iyo qorshaha waxbarashada shaqsiyeed. (IEP), warbixinta horumarka iyo dib u eegista sanadlaha ah.

Ardaygii hore ee Degmooyinka 196 (ama waalidkii ama ilaaliyaha ardayga noocan ah) ee ku xeel dheer macluumaadka waxbarashada gaarka ah wuxuu codsan karaa in la burburiyo diiwaanada waxbarashada qaaska ah iyadoo wacaya 651-423-7628 ama warqad u qora Agaasimaha Waxbarashada Gaarka ah. Ardayda hore ee shaki ka qaba inay yihiin maadooyinka macluumaadka waxbarashada gaarka ah ama doonaya macluumaad dheeri ah oo ku saabsan burburka macluumaadka ayaa soo wici kara 651-423-7628.

U Gudbinta Xogta Dugsiyo Kale

Degmada 196 waxay u gudbisaa diiwaanada waxbarasho (oo ay kujirto diiwaanada anshaxeed) ee ardayda dugsiyo kale iyo degmo dugsiyeedka ardaygu uu raadinayo ama ku talajiro inuu isdiiwaangaliyo markay codsadaan dugsiiga ama degmada dugsi. Waalid, ilaaliye ama arday da'diisu tahay 18 sano ama ka weyn ayaa codsan kara oo heli kara nuqul diiwaannada la wareejiyey oo laga yaabaa, iyada oo la raacayo siyaasad ahaan, in ay ka doodi karto saxnaanta diiwaannada. Degmadu ma ogeysiineyso waalidiinta, masuulka ama ardayda da'doodu tahay 18 ama ka weyn kahor wareejinta noocan ah.

Noocyada iyo Ujeedooyinka Ururinta Xogta

Barnaamijyada waxbarasho ee ay maamusho degmadu waxay ku lug leedahay soo gudbinta ardayda ee meeleynta, warbixinnada iyo qaadista imtixaannada. Degmadu sidoo kale waxay aruurin kartaa macluumaadka ujeedooyinka diiwaangelinta ardayda, maamulka barnaamijyada dugsiyo kala duwan iyo ujeedo caafimaad iyo badbaado ardayda. Macluumaadka loo baahan yahay inay soo gudbiyaan ardayda ee la xiriirta warbixinnada noocan ah, shaqooyinka iyo imtixaannada waa xog khaas ah oo hoos timaadda Xeerka Dhaqanka Xogta ee Dowladda Minnesota, Sharciga Minnesota ee 13.01, et. seq. Macluumaadka noocan oo kale ah ayaa la soo aruuriyaa oo loo adeegsadaa qayb ka mid ah geeddi-socodka waxbarashada, qayb ahaan si loo go'aamiyo waxa ardaygu wax ku baranayo iyo waxa ardaygu u baahan yahay inuu barto. Degmadu sidoo kale way ururin kartaa macluumaadka ardayda marka loo baahdo si loo ilaaliyo nidaamka iyo anshaxa dugsiiga. Xaaladaha qaarkood tani waxaa ku jiri kara xog gaar ah.

Ma jiro wax shuruud sharci ah oo ay tahay in ardaydu soo gudbiyaan macluumaadka noocaas ah, laakiin ku guuldaraysashada inay sidaas sameeyaan waxay ku yeelan doonaan natiijo toos ah fasalada lagu cabbiro qiimeynta macluumaadkaas. Xaaladaha qaarkood, ardayda waxaa laga yaabaa in looga baahdo inay wadaagaan xogta marka ay lagama maarmaan tahay in la dhowro nidaamka iyo anshaxa. Ka gaabinta bixinta macluumaadka kiisaska noocaas ah waxay horseedi kartaa ficil edbin ah.

Saraakiisha dugsiiga ee degmada dugsiiga waxay heli karaan oo adeegsan karaan xog aruurinta markii ay leeyihiin dano waxbarasho oo sharci ah xagga qiimeynta horumarka ardayga ama joogtaynta nidaamka iyo edbinta dugsiiga. Macluumaadka noocan oo kale ah waxaa loola dhaqmaa sidii macluumaad khaas ah mana loo sheegi doono dhinacyo seddexaad, ilaa sharcigu oggol yahay mooyee, iyadoo aan fasax laga haysan waalidka ama ilaaliyaha ardayda yar yar ama ardayda 18 jirka ah ama ka weyn.

Saraakiisha iskuulka sidoo kale waxay u adeegsan karaan xogta ardayga cilmi baarista, oo ay kujirto xogta ardayda la soo aruuriyay ama la soo uruuriyay ujeedooyin qiimeyn arday ah. Cilmi baaristu waxay noqon kartaa kabcinta, ansaxinta ama maamulida tijaabooyinka saadaalinta; in la maareeyo barnaamijyada kaalmada ardayda,

ama in la wanaajiyo tilmaanta. Xogta ardayga ee la soo aruuriyay ama la soo uruuriyay ee loogu talagalay qiimeynta ardayda ayaa loo adeegsan karaa cilmi baaris ay kujirto, laakiin aan ku xaddidnayn daraasadaha habaynta, daraasadaha muddada dheer ama isku-dheellitirka iyo cilmi baarista kobaca. Waalidiinta, mas'uuliyiinta iyo ardayda qaangaarka ah waxay la xiriiri karaan degmada wixii su'aalo ah ee ku saabsan cilmi baaristaas oo sidoo kale way diidi karaan inay ka qeybgalaan qiimeynta ardayda qaarkood.

Degmadu waxay ku haysaa macluumaadka kor lagu sharaxay diiwaanadooda waxbarasho.

Waxaa jira laba nidaam diiwaangelinta ardayda:

- **Diiwaanada wadareed** waxa lagu ururinayaa ardayda oo dhan, waxaana ku jira, laakiin aan ku xaddidnayn, guulaha kooxda iyo cabbiraadaha kartida, adeegyada Title I, adeegyada Bareyaasha Luqadda Ingiriisiga, Adeegyada Hibada iyo Kartida, soosaarista dulsaarka, dhexgalka edbin, qoraallada iyo diiwaannada kale, iyo diiwaannada iyo qoraalada sida ku habboon, iyo
- **Diiwaanada daraasadda ilmaha** waxa la soo aruuriyaa goorta adeegyada tooska ah iyo kuwa aan tooska ahayn iyo barnaamijyada la siinayo ardayda shaqsiga ah, waxaana ka mid ah, laakiin aan ku xaddidnayn, imtixaannada guusha ee shaqsi ahaan loo maamulo, imtixaannada dareenka iyo dhaqdhaqaaqa, cabbirrada caqliga iyo diiwaannada kale, qorshayaasha waxbarashadda shaqsiyeed, warbixinnada qiimaynta iyo diiwaanka iyo qoraalada sida ku habboon. Adeegyadan iyo barnaamijyada noocaas ah waxaa ka mid ah laakiin aan ku xaddidnayn adeegyada cilmi-nafsiyeed iyo waxbarasho ee gaarka ah.

Goobta Diiwaanada

Diiwaanada waxbarasho ee laga soo uruuriyay ardayda ayaa lagu hayaa meelo aamin ah oo ku yaal iskuulada degmada iyo Xafiiska Degmada.

- **Diiwaannada wadareed** ayaa lagu hayaa dugsiga uu ardaygu dhigto. Markuu ardaygu qalin jabiyo ama laga wareejiyo Degmadda 196, diiwaanada waxaa lagu hayaa iskuulkii ugu dambaysay ee dhigashada hal sano. Hal sano kadib diiwaangelinta waxaa loo wareejiyaa xafiiska degmada oo loo kaydiyaa nidaamka sawirrada dhijitaalka ah.
- **Diiwaannada daraasadda ilmaha ee hadda** ayaa lagu hayaa dugsiga uu ardaygu dhigto. Rikoorrada taariikhiga ah ee daraasadda ilmaha waxaa loo gudbiyaa xafiiska degmada hal jeer oo lagu kaydiyo nidaamka sawirka dhijitaalka ah.

Diiwaanada waxaa loo sii daayaa shaqsiyaadka ka baxsan ama wakaaladaha oo keliya iyadoo la raacayo qodobbada ku xusan Xeerka Maamulka 505.2AR, Ilaalinta iyo Asturnaanta ee Xeerarka Ardayda.

wixii Macluumaad Dheeri ah

Dib-u-fiirintaan xuquuqaha macluumaadka asturnaanta ee ardayda, waalidiinta iyo mas'uuliyiinta ee diiwaannada waxbarasho ee ay hayso degmada 196 waxaa loogu talagalay kaliya in lagu soo koobo qodobbada Xeerka Maamulka 505.2AR, iyo sharciga gobolka iyo federaalka ee lagu dabaqi karo. Qawaaniinta waxaa laga heli karaa websaydhka degmada www.district196.org. Codsiyada nuqulada sharciga iyo su'aalaha waa in looga hadlaa: Macluumaadka Ardayga ee Iskuullada Madaxa Bannaan ee Degmada 196 3455 153rd St. West Rosemount, MN 55068, 651-423-7700. Su'aalaha ku saabsan diiwaannada lagu keydiyay dugsiga ilmahaaga waxaa looga jawaabi karaa maamulaha. Su'aalaha ku saabsan diiwaannada daraasadda ilmaha waxaa looga jawaabi karaa maamulaha ama: Agaasimaha Waxbarashada Gaarka ah ee Iskuullada Madaxa Bannaan ee Degmada 196 3455 153rd St. West Rosemount, MN 55068, 651-423-7628.

Ashtakooyinka U-hoggaansanaanta

Waalidiinta, ilaaliyaha iyo ardayda da'doodu tahay 18 ama ka weyn waxay u soo gudbin karaan cabashooyin qoran oo ku saabsan ku tumashada xuquuqda ee ay siisay 20 USC Qaybta 1232 (g) Xafiiska Qaanuunka Arrimaha Khaaska ah ee Ardayda, Maraykanka. Waaxda Waxbarashada, 400 Maryland Avenue, SW; Washington, DC 20202-8520.

Ilaalinta Wax ka Beddelka Xuquuqda Ardayda

Ilaalinta Federaalka iyo Waxka beddeka Xuquuqda Ardayga (PPRA) iyo sharciga Minnesota wuxuu siinayaa ardayda iyo waalidiinta xuquuqaha la xiriira xog-ururinaha ardayda iyo arrimo kale, oo ay ku jiraan waxyaabaha soo socda:

Degmooyinka waa inay si toos ah u ogeysiiyaan waalidiinta iyo ardayda sanad walba xuquqdooda sharciga ku hoos qoran.

Degmooyinku waa inay helaan ogolaansho qoraal ah ee waalidka ama ardayga qaangaarka ah kahor intayan maamulin xogururinta arday kasta oo ay maalgaliso Mareykanka Waaxda Waxbarashada (USDOE) haddii xog-ururinta ay kujirto macluumaad "la ilaaliyo" oo ku saabsan mid ka mid ah mawduucyada soo socda ee "la ilaaliyo":

- Ku xirnaashaha siyaasadeed ama aaminsanaanta ardayga ama waalidiinta ardayga;
- Dhibaatooyinka maskaxda ama maskaxda ee ardayga ama qoyska ardayga;
- Akhlaaqda galmada ama dabeecada;
- Sharci darro ah, bulshada ka soo horjeedda, is-qarin ama dhaqan xumo;
- Qiimaynta halista ah ee shakhsiyaadka kale ee jawaab bixiyayaashu leeyihiin xiriir qoys oo dhow;
- Sharci ahaan la aqoonsan yahay mudnaan gaar ah ama xiriir lamid ah, sida kuwa qareennada, dhakhaatiirta iyo wasiirrada;
- Dhaqamada diinta, ku xirnaanshaha, ama waxa uu aaminsan yahay ardayga ama waalidka ardayga, ama
- Dakhli (oo aan ahayn waxa sharcigu u baahan yahay si loo go'aamiyo u-qalmitaanka kaqeybgalka barnaamijka ama helitaanka kaalmada maaliyadeed ee barnaamijkan oo kale ah).

Waalidku waxay xaq u leeyihiin "inay wax ogeysiiyaan" iyo fursad ay "kaga baxaan" mid ka mid ah waxyaabaha soo socda:

- Xog-ururinta ardayga (sida lagu qeexay Qaanuunka Maamulka 801.9AR) kuma jiraan qeybta kore;
- Hawlaha ku lug leh ururinta, shaacinta ama adeegsiga macluumaadka shakhsi ahaaneed ee laga helay ardayda ujeeddada suuqgeynta, iibinta ama haddii kale u qaybinta macluumaadka la sheegayo kuwa kale, ama
- Imtixaan kasta oo aan ahayn xaalad deg-deg ah oo lagu baaro jirka ama baaritaanno loogu baahan yahay imaatinka, maamula oo horay u qorsheeyo iskuulku, lagamama maarmaana aan ahayn in la ilaaliyo nabadgelyada degdega ah ee ardayga ama ardayda kale, marka laga reebo maqalka, aragga, ama baaritaanka scoliosis, ama kuwa kale sida uu oggol yahay ama uu farayo sharciga gobolku.

Waaliddiinta iyo ardayda uqalantaa waxay xaq u leeyihiin inay baaraan waxyaabo qaarkood kahor inta ardaygu ka qayb qaadan xog-ururinta. Codsii si loo baaro qalabka ayaa loo sameyn karaa maamulaha dhismaha. Waxaa loo heli karaa dib u eegista:

- Xog-ururinta ardayda;
- Dukumiintiyada iyo aaladaha loo isticmaalo aruurinta macluumaadka shaqsiyadeed ee ardayda haddii loo adeegsado suuqgeynta, iibinta ama u qeybinta dadka kale, iyo
- Qalabka waxbarida ee loo isticmaalo qayb ka mid ah manhajka waxbarashada ama qayb ka mid xog-ururinta ardayda ee lagu sameeyay qeybaha kore.

Dugsiyadu waxay waalidiinta siin doonaan ogeysiin iyo macluumaad ku saabsan xog-ururinta taas oo loo maamuli karo ardeyda, sida ugu faahfaahsan ee ku cad qaanuunka Maamulka 801.9AR, Adeegsiga Ardayda, Shaqaalaha iyo / ama Xogta Macluumaadka ee Degmada.

Waalidiinta iyo ardayda uqalma waxay soo sheegi karaan ku xadgudubka PPRa iyagoo la xiriiraya Mareykanka Waaxda Waxbarashada Xafiiska U hoggaansanaanta Siyaasadda, 400 Maryland Avenue, SW; Washington, DC 20202-5920.

Ururinta, ilaalinta iyo adeegsiga xogta laga helo ardayda waxaa xukuma Siyaasadda 801, Xiriirka Degmooyinka-Degmada; Xeerka Maamulka 801.9AR, iyo Nidaamka 505, Diiwaanada Ardeyda iyo xeerarka maamul ee u dhigma.

Degmada 196 ma ku soo rogi doonaan ciqaab ama ganaax kale ardayga ka joojiya ka qaybqaadashada xog-ururinta.

Jimicsiga wadaniga

Mahadcelinta ardayda iyo fahamka Mareykanka, hidaha Mareykanka iyo himilooyin dimoqraadi ah waxaa lagu xoojiyay xafladaha iyo munaasibado kale. Ballanqaadka Daacadnimadiisa waxaa lagu sheegi doonaa iskuul walba maalin dugsiyeed kasta, iskuuladuna waxay si joogto ah uga qeybqaadan doonaan ardayda howlaha iyo barnaamijyada si loo kordhiyo fahamka Mareykanka iyo dhaxalkiisa. Sida sharciga waafaqsan, shaqsiyaadka raba inay ka fogaadaan dhaarta Ballanqaadka Dareenka ama ka qeybqaadashada jimicsiyada wadaninimada dartood shaqsiyadooda aaminsanaanta waa loo oggol yahay inay sidaas sameeyaan.

Badbaadada iyo Ammaanka

Degmooyinka 196 iyo iskuul kasta wuxuu leeyahay qorshooyin deg-deg ah oo sanad walba dib loo eego oo dib loo eegay markii ay munaasib tahay. Kaamirooyinka fiidiyowga waxaa lagu dhigayaa iskuulada iyo basaska sidii looga hortagi lahaa akhlaaqda aan loo baahneyn iyo inay gacan ka geystaan baaritaanka dhaqanka xun ee aan la dooneyn. Ardayda waxaa ku waajibay edbin iyo u diritaan meelmarinta sharciga ee dhacdooyinka anshax xumo ee lagu soo qaado fiidiyowga. Intaa waxaa u dheer, si kor loogu qaado badbaadada ardayda, shaqaalaha iyo booqdayaasha, saraakiisha degmadu waxay raacaan tilmaamaha nabadgelyada iyo amniga ee hoos ku taxan.

- Dhammaan booqdeyaashu waa inay u xaadiraan xafiiska ama miiska booqdaha oo ay saxeexaan markay ugu horreeyaan dugsiiga saacadaha dugsiiga.
- Dhammaan booqdayaasha waa in la siiyaa nametag ama calaamad ay xirtaan inta ay dhismaha ku jiraan saacadaha iskuulka.
- Shaqaalaha waxaa laga filayaa inay su'aalo weydiiyaan dadka dhismaha ku jira oo aysan aqoonsanin oo aan xirneyn nametag ama calaamad.
- Ardayda iyo shaqaalaha waxaa laga filayaa inay si dhakhso leh ugu wargaliyaan macalinka ama maamulaha wixii dhaqan xumo ah ama xaalad kasta oo iyaga ka dhigaysa inay raaxo darro ku dhacdo.
- Dhammaan marka laga reebo hal albaab oo bannaanka ah waa la xirayaa inta lagu jiro maalinta iskuulka.
- Qayb ka mid ah dhismaha ee aan loo baahan doonin kadib maalinta caadiga ah ee iskuulka waa la xirayaa.
- Calaamadaha waxaa lagu dhajin doonaa hal albaab ama in kabadan oo dibedda ah soo dhoweynaya booqdayaasha oo ogeysiin doona inay soo galaan.
- Albaabo dibadeedka qufulan ayaa lagu qalabeysan doonaa alaarmiga codka leh.
- Iskuulada iyo waaxyadu kuma soo bandhigi doonaan lakabyada dhismaha ee boggaga internetka.
- Macluumaadka amniga iyo badbaadadawaxaa lagu soo daray warsidayaasha iyo buugaagta loogu talagalay ardayda, shaqaalaha iyo waalidiinta.
- Dugsiyada sare waxay u baahan doonaan ardayda inay is aqoonsadaan markay codsadaan iskuulka ama hantida iskuulka, waxayna dhigaan qof albaabka weyn ee laga soo galo si uu u salaamo dadka soo booqda uguna caawiyo saxiixa.
- Dhammaan booqdayaasha waa inay xidhaan calaamado aqoonsi dhismayaasha degmada inta lagu jiro saacadaha dugsiiga.
- Dugsiyadu waa inay qabtaan dhoolatusyada degdegga ah ee sannadlaha ah iyo dugsiyadu waa inay heli karaan saraakiisha sharci fulinta, sida loo codsaday, ee laylisyada tababarka.
- Kormeer dhismo ayaa lagu bixiyaa iskuulada marka inta badan waxbarashada bulshada iyo nashaadaadka kale ee iskuulka kadib ay dhacayaan.
- Haddii ay dhacdo musiibo weyn oo ay baahisay warbaahinta inta lagu jiro maalinta dugsiiga, guud ahaan, ardayda dugsiiga sare waa in loo oggolaadaa inay arkaan telefishanka iyo warbaahinta maalintii oo dhan si ay ugu kuur galaan uguna hadlaan xaaladda; ardayda dugsiiga dhexe waa in loo oggolaadaa inay daawadaan telefishinka iyo warbaahinta mudo gaaban, ardayda dugsiiga hoose waa inaan loo oggolaan inay daawadaan telefishanka iyo warbaahinta kale.
- Qaanuunka Minnesota 123B.03 wuxuu u baahan yahay degmo dugsiyeedda inay sameeyaan baaritaan taariikhda dembiga ah oo ku saabsan qof kasta oo laga siiyo shaqo degmada, oo ay ku jiraan dhammaan tabaruceyaasha isboortiga iyo tababarayaasha koorsooyinka. Degmadu waxay adeegsataa taxadarka markay u baahan tahay baaritaanka asalka ee tabaruceyaal kale oo la xushay iyo qandaraasleyaal madax-bannaan iyadoo tixgelinaysa qodobbadaas sida tirada ardayga lala xiriirayo iyo muddada xiriirka. Degmadu kuma samaynayso baadhitaano asaasi ah shaqaalaha ama mutadawiciinta naadiyada ka baxsan iyo

ururrada wax u qabta hawlihii loogu talagalay dhalinyarada ka tirsan bulshada ee aan degmada qabanqaabin.

Ogeysiiska Caafimaadka iyo Badbaadada

Degmooyinka 196 waxay u isticmaalaan adeegyo shati leh, xirfad u leh xakamaynta sunta cayayaanka ee kahortagga iyo xakamaynta jiirka, cayayaanka iyo cayayaanka kale ee ku jira dhismayaasha degmada. Barnaamijkooda wuxuu ka kooban yahay baaritaan iyo kormeer si loo ogaado in cayayaanka jiro iyo in wax daaweyn ah loo baahan yahay, talooyin ku saabsan dayactirka iyo fayadhowrka si looga caawiyo baabi'inta cayayaanka iyada oo aan loo baahnayn qalabka xakamaynta cayayaanka, ka faa'iideysiga tillaabooyinka aan kiimikada aheyn sida dabinnada, xannibaadda iyo baaritaanka , iyo adeegsiga agabyada xakamaynta sunta ee EPA marka loo baahdo.

Sharciga gobolku wuxuu dhigayaa in waalidiinta loo sheego in saamaynta caafimaad ee muddada fog ay ku yeelanayso carruurta ka imanaya dalabka qaar ka mid ah sunta cayayaanka ee ay isticmaashay degmadu aan si buuxda loo fahmi karin. Jadwal lagu qiyaasey kormeerka kontoroolka cayayaanka gudaha iyo daaweynta suurtagalka ah ayaa laga heli karaa dib u eegista xafiiska dugsi walba iyo Xafiiska Caafimaadka iyo Amniga. Waalidku waxay codsan karaan inay helaan ogaysiiska hore ee dalab walba ee sunta ah. Intaa waxaa sii dheer, waalidiinta waxay codsan karaan inay helaan ogaysiis hore oo ku saabsan codsi kasta oo ku saabsan sunta cayayaanka maalin ka duwan maalmaha lagu cayimay jadowalka. Codsiyada waxaa lagu sameyn karaa horjoogaha Caafimaadka iyo Amniga 651-423-7735.

Khidmadaha Cuntada Aan La Bixin

Ujeeddada degmo ee 196 ayaa ah in ardayda la siiyo cunto nafaqo leh si kor loogu qaado caadooyinka cunnida caafimaadka leh iyo kor loogu qaado waxbarashada sidoo kale la ilaaliyo hufnaanta maaliyadeed ee barnaamijka Quraacda iyo Qadada Dugsiga iyo in meesha laga saaro dhaleeceynta carruurta aan awoodin inay iska bixiyaan kharashka cuntada. Nidaamka maamul ee dhameystiran ee Degmada 196 ee ku saabsan kharashyada cuntada ee aan la bixin waxaa laga heli karaa Degmada 196 Xeerka Maamulka 710.2.2AR.

Reeraha ayaa dalban kara kaalmooyinka cuntada oo bilaashka ah ama qiimo dhimista waqti sanad dugsiyeedka. Waalidiinta ama dadka ardayda masuulka ka ah waxay mas'uul ka yihiin dhamaan cuntada ay iibsadaan cunugooda ilaa ay u qalmaan cuntada bilaashka ah ama qiimahooda la dhimay. Cuntada waxaa lagu bixin karaa khadka tooska ah iyadoo lacagta elektaroonigga loogu shubo koontada ardayga cuntada iskuulka iyadoo la adeegsanayo nidaamka lacag bixinta elektiroonigga ah ee Degmada 196, ama lacagaha waxaa loo diri karaa dugsiga ardayga.

Waaxda Adeegyada Cuntada iyo Nafaqada waxay si firfircoon ula shaqeyn doontaa waalidiinta / mas'uuliyiinta si loo ogeysiyo dheellitirka ardayda. Xusuusinta bixinta dheelitirka xad dhaafka ah ee akoonnada cuntada ardayda ayaa lala sameyn doonaa waalidiinta ama mas'uuliyiinta. Uruurinta deynta cuntada ee aan la bixin waxaa loo sameyn doonaa qaab aan u qaddarin ama dhaleeceyn u arkin arday kasta oo ka qeyb qaadanaya barnaamijka cuntada dugsiga. Cuntada iskuulka caadiga ah lagama qaadi doono ardayga leh koonto lacag badan laga qaaday, laakiin ardayda looma ogolaan doono inay laga qaado alaabada lagu qaado kaarka ala. Haddii aan wax lacag ah la bixin ka dib dhammaystirka dadaallada ururinta, Degmada 196 ayaa arrinta u gudbin karta hay'adda dayn ururinta.

Caymiska Shilalka & Guryaha

Degmada 196 ma siiso caymiska shilalka dhaawaca ku dhaca ardayda dugsiga ama inta lagu gudajiro howlaha iskuulka, sidoo kale degmadu ma siiso ilaalinta caymiska hantida ardayda luntay, xaday ama ku dhaawacantay dugsiga ama howlaha iskuulka. Qoysaska raba inay yeeshaan ilaalinta shil ama hanti ayaa lagu dhiirigelinayaa inay la xiriiraan shirkadda caymiska.

Mas'uuliyaadka Ardayda

Masuuliyadaha ardayda waxaa ka mid ah: dadaal badan oo ah shaqada dugsiga iyo nashaadaadyada; xushmeynta xuquuqda ardayda kale, shaqaalaha iyo booqdayaasha; iyo u hoggaansanaanta iyo iskaashiga ku aaddan ilaalinta shuruucda maxalliga, gobolka iyo federaalka, iyo xeerarka iyo shuruucda degmada iyo dugsiga. Inta ugu badan, ardayda, maamulka iyo shaqaalaha ayaa wadaagaya mas'uuliyadda aasaasida iyo joogtaynta jawi nabadgelyo, dhiirrigelin iyo wax soo

Imaanshaha Ardayga

Masuuliyada weyn ee ardayga heerarka fasalku waa imaanshaha joogtada ah ee iskuulka. Daraasado badan ayaa la xiriiriya imaanshaha joogtada ah guusha dugsiga. Imaanshaha joogtada ahi micnaheedu waa in nidaamka waxbarashadda tacliinta aan la carqaladeynin, waqti badana lagu bixiyo meelaynta ka soo kabashada, ardayduna ay ka faa'iideystaan ka qeybqaadashada iyo wada shaqeynta ardayda kale fasalka. Sharciga gobolku wuxuu farayaa in cunug kasta oo da'diisu u dhaxayso 7 ilaa 17 sano uu helo tilmaan. Ardayda leh maqnaasho aan cudurdaar lahayn oo xad dhaaf ah ayaa loo qaddarin doonaa inay yihiin habsan.

Abuuritaanka qaab soo xaadiris wanaagsan ayaa u anfacaya ardayga dugsiga iyo goobta shaqada. Daraasad cilmi baaris ayaa muujineysa markii ardaydu ay si joogto ah u xadiraan dugsiga, waxay dareemaan inay ku xiran yihiin beelkooda, waxay yeeshaan saaxiibtinimo muhiim ah, waxay xoojiyaan xirfadaha shucuurta-bulsheed waxayna aad ugu dhowdahay inay ka qalin-jabiyaan dugsiga sare.

Goorma ayuu imaanshaha liidata uu dhibaato noqdaa?

- Marka la gaaro fasalka 9aad, joogtadayo xaadiraadda sare waa saadaal ka wanaagsan heerarka qalin jabinta dhibcaha imtixaanka fasalka 8aad.
- Ka maqnaanshaha 10 boqolkiiba, ama qiyaastii 18 maalmood, sanad dugsiyeedka ayaa si weyn u dhici kara saamayn ku yeelan kara guusha ardayga ee waxbarashadiisa.
- Ardaydu si joogto ah ayey uga maqnaan karaan dugsiga xitaa haddii ay hal ama labo maalin uun seegaan ee dugsiga dhowr toddobaad kasta.
- Imaanshahu waa xirfad nololeed muhiim ah oo ka caawin doonta ardayga qalin-jabinta laga bilaabo kulliyadda oo sii wado shaqo.
- Joogsi la'aanta waxay sababi kartaa in la joojiyo diiwaangelinta furan ee ardayga aan dugsiga ahayn.

Degmadu waxay dejisay tilmaamo faahfaahsan oo ku saabsan imaanshaha ardayda dugsiga sare.

Imaanshaha Ardayda Dugsiga Sare

Filasho - Maqnaanshaha xad-dhaafka ah waxay yeelan karaan cawaaqib xumo sababtoo ah karti la'aanta ardayda ee sii wadida shaqooyinka koorsooyinka, waxqabadka, qiimeynta, iwm. Marka laga reebo maqnaanshaha iskuulka ee oggol iyo tan la xaqiijiyay ee hoos ku xusan, ardayda dugsiga sare waxaa laga filayaa inay tagaan fasal walba maalin walba.

Xeerka maqnaanshaha xad dhaafka ah - Ogeysiinta / Habka Farogalinta

- Arday kasta imaatinkiisa, darajadiisa iyo dhacdooyinka anshaxeed ayaa lagu duubi karaa si elektaroonig ah oo ay waalidiinta uga heli karaan internetka.
- Marka ardaygu gaadho maqnaashadeedii toddobaadna koorso gaar ahaaneed (ama shan maqnaansho oo ah nidaamka rubuc), ogeysiiska maqnaanshaha waxaa loo gudbin doonaa waalidka ardayga / mas'uulka. Ogeysiintaani waxay sidoo kale kaala talin doontaa inay jiraan cawaaqib xumo, oo ay ka mid noqon karto luminta dhibcaha sababtuna tahay ardayga oo awoodi waaya inuu la sii wado casharada, howlaha, qiimeynta koorsada, iwm.
- Markay tirada maqnaanshaha ardaygu gaarayo 10 saddex-biloodkii (ama sideed meelood rubuc) marka laga reebo maqnaanshaha aan lagu tirin sharciga maqnaanshaha xad dhaafka ah, maamulaha iskuulka loo xilsaaray ayaa eegi doona oo baari doona sababaha maqnaansha kana joojinaya wax qabad oo ay

ka mid noqon karaan mid ama in ka badan waxyaabaha soo socda: kulanka waalidka; la kulanka waalidka ee macallimiinta iyo la taliyayaasha, iyo / ama horumarinta qorshaha ka-qaybgalka imaashada.

Noocyada Maqnaanshaha

Maqnaanshaha **aan** lagu tirin sharciga maqnaanshaha xad dhaafka ah waxaa ka mid ah, laakiin aan ku xaddidnayn:

- Hawlaha manhajka iyo iskuullada ay kafaalo qaaday iskuulada;
- Fasaxyada diinta ee rasmiga ah;
- Dhimashada xubin qoyska ka mid ah (waalid, waalid-adeer, mas'uul, walaal, ayeeyo / awoowe);
- Duruufaha aan caadiga ahayn ama xaaladaha degdegga ah oo ay oggol yihiin (ama, markasta oo ay suurtagal tahay, uu horay u oggolaaday) maamule dugsiga;
- Cudurrada daba-dheer ama muddada-dheer oo lagu caddeeyo caddeynta dhakhtarku saxeeqay oo uu oggolaaday maamulaha dugsiga;
- Balamaha la oggolaaday ee shaqaalaha iskuulka;
- Ciidan militari oo loo geyo xubin qoys, iyo
- Ka joojinta dugsiga gudihisa, ka hakinta iskuulka ka baxsan iyo hoolka waxbarashada ku-meelgaarka ah (ka kaxaynta fasalka hal ama in ka badan xiisado fasal).

Maqnaanshaha **aan** lagu tirin sharciga maqnaanshaha xad dhaafka ah waxaa ka mid ah, laakiin aan ku xaddidnayn:

- La Xaqiijiyay / Cudurdaarmay - Maqnaanshaha uu waalidku xaqiijiyey / ilaaliyaha sababaha uu dugsigu u aqbalay. Sababaha la aqbali karo waa jirro, ballamo caafimaad ama ballamaha ilkaha oo aan la samayn karin wakhti ka baxsan waqtiga dugsiga, iyo horay loo oggolaaday, maqnaansho horay loo sii qorsheeyay oo hal maalin ama ka badan ah (tan waa in la habeeya ka hor, gaar ahaan ugu yaraan hal toddobaad, maqnaanshaha si nidaamsan in la xaqiijiyay).
- Cudurdaar La'aan - Maqnaanshaha cudurdaar la'aanta ah waxaa loola dhaqmi doonaa jawaabo iyada oo la raacayo habdhaqanka laga filayo iyo jawaabaha habdhaqanka lagu tilmaamay siyaasadda degmada iyo qawaaniinta maamulka. Maqnaanshaha aan cudurdaarka lahayn waxay dhacdaa marka ardaygu ka maqnaado dugsiga oggolaansho la'aan. Jawaabaha waxaa ka mid noqon kara, laakiin aan ku xaddidnayn, haynta iyo ka joojinta dugsiga dhexdiisa .. Ardayda leh maqnaansho aan cudurdaar lahayn oo ka socota hal ama wax kabadan xiisadaha fasalka toddobada maalmood ee sanad dugsiyeedka ah waxaa loo aqoonsan karaa inay yihiin goosgoos oo ay ku xiran yihiin Xeerka Maamulka 503.2.1AR, Maqnaanshaha, iyadoo la waafajinayo sharciga gobolka ee tilmaamaha khasabka ah.
- Daahitaan - Daahitaannada waxaa lagu qeexaa inay ka daaheen fasalka ayadoon la marin. Jawaabaha sida xiritaanka iyo ka joojinta dugsiga waxaa loo qori karaa ardayda leh maqnaansho xad dhaaf ah.

Shaqada Kordhinta - Maqnaanshaha fasalka ayaa muhiim u ah shaqada kabitaanka, kaas oo, haddii aan waqtigii loogu talagalay ku dhammaan, ay u horseedi karto fashil ama buundooyin aan dhammaystirnayn. Macallimiintu waa inay u oggolaadaan ardayda inay dhammaystiraan shaqada seegtay, shaqooyinka loo diro, imtixaannada, su'aalaha, iwm, laakiin waa mas'uuliyadda ardayga inay la tashadaan macallinkooda wixii maqnaanshaha fasalka ah iyo shaqada loo baahan yahay in lagu sameeyo. Ardayda guud ahaan waxay haystaan labo maalmood maalin kasta oo maqnaansho la caddeeyay / cudurdaar u leh oo loogu talagalay inay ku soo noqdaan shaqada ka-kabashada

Akhlaaqda iyo Anshaxa Ardayga

Habdhaqanku waa dabeecad ardaynimo iyo anshax la xiriirta:

- La dhaqanka dadka kale;
- Daryeelka hantida;
- Masuuliyada haysashada shaqsigu, iyo
- La xisaabtanka falalka u gaarka ah.

Ardayda waxaa laga filayaa inay ku dhaqmaan si waafaqsan shuruucda iyo qawaaniinta federaalka, gobolka iyo maxalliga; iyo siyaasadaha degmada, dugsiga,

sharciyada iyo qawaaniinta, iyo hab ixtiraamaya xuquuqda iyo badbaadada kuwa kale. Shaqaaluhu waxay qaadi doonaan ficil lagu saxayo edbinta ardayga iyo / ama dib u habeyn lagu sameeyo akhlaaqda ardayga marka aqlaaqda ardayga uusan ku dhicin xuduudahan.

Anshax marinta:

- Wuxuu dejiyaa xaddidaadda hab-dhaqanka iyo tilmaamaha si uu ugu hoggaamiyo ardayda illaa iyo qaangaarnimada;
- Waxay soo saartaa xushmadda shaqsiyeed ee sharciga, maamulka, hantida, iyo xuquuqda dadka kale iyo nafsadaba, oo
- Waxay soo saartaa shakhsi qaan gaar ah oo awooda inuu is xakameeyo iyo jihada.

Dadaalka edbinta waa in ay ahaadaan sida ugu macquulsan uguna macquulsan, waana in lagu daraa aqoonsiga iyo xoojinta dhaqanka habboon. Arday kasta iyo shaqaale kasta oo ku jira Degmada 196 waxay xaq u leeyihiin inay wax bartaan oo ka shaqeeyaan jawi dugsi oo badbaado leh. Sidaa darteed, degmadu waxay mas'uul ka tahay inay samayso qawaaniin macquul ah iyo qawaaniin lagu xukumayo dhaqanka iyo anshaxa ardayga, iyo joogtaynta kontoroolka habboon iyo anshaxa. Si loo hubiyo tan, waxaa muhiim ah in degmadu aasaaso oo ay la xiriirto waxyaabaha laga filayo ardayda akhlaaqda nadiifta ah oo ay ku taageerto filashooyinkaas jawaab celin edbin oo ku habboon oo loo dabaqi karo si joogto ah.

Qaar ka mid ah tilmaamaha degmada ee ku saabsan anshaxa ardayga iyo edbinta waxaa ka mid ah waxyaabaha soo socda:

- **Ciqaabta Jirka** - Isticmaalka ciqaabta jirka (in lagu dhaawaco ilmaha jirkeeda si loogu ciqaabo iyada ama isaga edbinta anshax xumo) lama oggola.
- **Dhibbanayaashu** – Markay dhacdo shil mid ama in ka badan oo arday ah ay jir ahaan ama shucuur ahaan u dhaawacday anshaxa ardayda kale, shaqaalaha degmadu waa inay xasaasi u ahaadaan baahida loo qabo in la siiyo taageero dhibbanaha iyo in lagu wargaliyo waalidkood ama ilaaliyaha dhacdada.
- **Xakameynta Jirka iyo Awooda Macquulka ah** - Mararka qaarkood, waxaa lagama maarmaan ah shaqaalaha inay isticmaalaan xakameyn jireed si ay u siiyaan jawi aamin ah ardayda. Awood macquul ah ayaa loo adeegsan karaa ardayga iyada oo aan iyada ama oggolaanshaheeda la isticmaalin marka uu adeegsado maamulaha ama macallinka marka ay lagama maarmaan tahay duruufaha jira si loo saxo, loo xakameeyo, ama looga hor tago waxyeelo jirka ama qof kale. Shaqaalaha kale ee iskuulka, wadayaasha basaska ama wakiilada degmada waxay adeegsan karaan awood macquul ah iyadoon ardayga laga helin ogolaansho markii loo baahdo duruufaha jira si loo xakameeyo ama looga hortago waxyeelada jirka ama geeri qof kale. Waxaa laga qaadi doonaa taxadar gaar ah ardayda naafada ah si ay u raacaan tilmaamaha xakamaynta jirka oo lagu qori karo qorshahooda waxbarashadda shaqsiyadeed (IEP) iyo in la raaco sharciga iyo nidaamyada qorshaha xakamaynta degmada.

Lacagta fiiga iyo Ganaaxyada ardayda

Lacag ayaa laga qaadi karaa meelaha loo arko inay yihiin manhaj dheeri ah, manhaj ka baxsan, manhaj aan ku jirin ama kaabis ah shuruudaha fasalka ama barnaamijka waxbarashadda ama haddii kale uu oggol yahay sharciga gobolka. Dugsiyadu waxay ku dallaci doonaan ardayda wixii lumay, waxyeeloobay ama la burburiyey buugaag, agab, saad iyo qalab ay leeyihiin degmadu, oo ay ku jiraan waxyeelada basaska dugsiyada. Dugsiyadu waxay ku ganaaxi karaan ardayda xad-gudubka dhigashada hantida iskuulka.

Ardayda Raacda Gawaarida aan Ka aheyn Kuwa Degmadu Bixisay

Degmada 196 waxay siisaa gaadiid ardayda sida uu farayo sharciga gobolka iyo gaadiidkan dheeriga ah sida ogolaanshaha miisaaniyada. Xadaynta lacageed waxay ka hortageysaa degmada inay siiso gaadiid ardayda dhammaan howlaha manhajka iyo manhajka ka baxsan. Waa mas'uuliyada waalidka ama mas'uulka (ama mas'uuliyada ardayga qaangaarka ah ee da'diisu tahay 18 ama ka weyn) in la bixiyo gaadiid u dhexeeya barta iskuulka marka ardaydu u baahdaan inay ka baxaan hal xarun dugsi oo ay u raacaan sababo waxbarasha inta lagu jiro maalinta dugsiyada. Sidoo kale waa mas'uuliyada waalidka ama mas'uulka (ama mas'uuliyadda ardayga qaan gaarka ah ee da'diisu tahay 18 ama ka weyn) in la bixiyo gaadiid looga soo qaadayo dhacdooyinka ka soo baxa manhajka ka baxsan iyo nashaadaadka markii gaadiidku uusan siinin Degmada 196. Waaliddiinta / mas'uuliyiinta waxay u oggolaan karaan ardaydooda inay gaadiidkooda u qaadaan inta udhaxaysa goobaha ama u socda / ka taga qaar ka mid ah howlaha manhajka ka baxsan, laakiin waxaa laga yaabaa in looga baahdo inay saxeexaan siideyn mas'uuliyad leh oo waa inay ku fuliyaan filashooyinka waditaanka aaminka ah ee ardaydooda. Degmadu ma kormeerto ardayda gawaarida wadaya inta u dhexeysa goobaha ama kuu tagaya kagana soo noqonaya dhacdooyinka manhajka ka baxsan iyo nashaadaadka mana mas'uul ka ah shilalka ama dhaawacyada dhaca.

Baar Macluumaadka Amni ee ardayga

Sida imtixaan kasta, ardayda waxaa ku waajib ah inay ilaashadaan waxyaabaha ka soo baxa imtixaanka ayna u dhaqmaan si daacadnimo iyo hufnaan leh inta lagu gudajiro maaraynta qiimeynta ku saleysan xisaabtanka sida Minnesota Comprehensive Assessments (MCAs). dhammaan siyaasadaha gobolka iyo degmada ee maareynta imtixaanka waxayna ku dareen koodh akhlaaqeed oo ay tahay in ardaydu ay arkaan inta aysan bilaabin qiimeyn kasta oo ku saleysan xisaabtanka:

- Imtixaankan, samee shaqadaada ugu fiican oo aad ku muujiso waxaad ogtahay iyo waxaad sameyn karto.
- Ha aqbalin caawinta raadinta jawaabaha su'aalaha imtixaanka.
- Ha siin jawaabo ardayda kale.
- Ha u sheegin dadka kale waxa ku jira imtixaanka.
- Waxaa jiri kara jawaabo edbin ah haddii aadan raacin tilmaamaha ama haddii aad u dhaqanto si aan daacad ahayn.

MDE waxay si dhab ah u qaadataa amniga imtixaanka waxayna ku dhiirrigelisa shaqsi kasta oo leh khibrad aqoon u leh walaac xagga amniga ah oo la xiriira tijaabada si loola xiriiro MDE. Barayaasha, waalidiinta, ardayda iyo kuwa kaleba waxay u soo sheegi karaan wixii dhacdo ah ee la tuhunsan yahay ee khiyaamada ama dabeecad kale oo aan habbooneyn ama anshax darro ah oo ku saabsan qiimeynta gobolka oo dhan iyadoo la adeegsanayo khadka online-ka ah ee cinwaankiisu yahay: // public.education.mn.gov/tip/, adoo u diraya e-mayl mde.testing@state.mn.us ama soo wac 651-582-8674. (Haddii warbixinta loo gudbiyo si qarsoodi ah, MDE qoraal ugama jawaabi doonto.) Waxay kuxirantahay nooca warbixin kasta iyo qadarka macluumaadka la bixiyo, MDE waxay lasocodsiineysaa degmada si ay u baarto wax isdaba marin ah. Haddii shaqsiyaadku tabasho ka muujiyaan falalka amniga imtixaanka, waxaa lagu dhiirigelinayaa inay tabashada u gudbiyaan Isku-duwaha Qiimeynta Degmada ama la-taliyaha sharciga ee degmada kahor inta aysan la xiriirin MDE.

Filashooyinka Habdhaqanka iyo Jawaabaha Habdhaqanka Ardayga

Jawaabaha anshax marinta akhlaaqda waxaa loo qaabeeyey inay ahaato mid cadaalad ah, adag oo joogto ah dhammaan ardayda ku nool Degmada 196. Waxay khuseeyaan k-12, carruurnimada hore iyo waxbarashada aasaasiga ah ee dadka waaweyn (ABE) dugsiga kasta ama dhismo kale oo degmo, hantida degmada, baabuurta degmada, joogsiga basaska dugsiga, howlaha dugsiga ama dhacdooyinka iyo dhacdooyinka, inta lagu jiro wadahadalka fiidiyaha ee dugsiga, ama meelaha gawaarida la dhigto, oo ay ku jiraan meelaha gawaarida la dhigto ee ka baxsan goobta oo ay badanaa isticmaalaan ardayda. Jawaabaha anshax marinta waxay sidoo kale qusaysaa dabecadaha lagu sameeyo isticmaalka isgaarsiinta elektaroonigga ah. Jawaabaha anshax marinta ayaa sidoo kale lagu dabaqi karaa habdhaqanka ka dhaca goobaha kale laakiin si toos ah u saameeya barnaamijyada dugsiga ama nashaadaadka.

Sababta oo ah suurta gal ma aha in la taxo dabecad kasta oo dhacda, dabecadaha aan lagu soo darin halkan waxaa looga jawaabayaa sida loogu baahan yahay shaqaalaha. Dabecadaha yar yar waxaa wax ka qabta wadayaasha basaska, maamulayaasha, macallimiinta fasalka, la-taliyayaasha, maamulayaasha iyo shaqaalaha kale ee degmada ee ku habboon. Qishka, beenta, khayaanada, xad gudubka xuquuqda iyo dhaqanada kale ee “tacliinta” waxaa lagula tacaali doonaa macnaha guud ee fasalka ardayga ama nashaadaadka manhajka kabaxsaan mana lagu soo bandhigi doono jadwalka soo socda ee dabecadaha.

Ardayda kaqaybqaata nashaadaadyada manhajka waxaa sidoo kale laga fili doonaa inay u hoggaansamaan qawaaniinta Iskuullada Sare ee Gobolka Minnesota, iyadoon loo egeynin waxqabadka gaarka ah ee ay maalgalisay Ururka.

Ka sokow jawaabaha anshax marinta ee ku xusan buug-gacmeedkan, iskuul ama Waaxda Gaadiidka ayaa u jawaabi kara hab dhaqanka ardayga siyaabo kala duwan oo ay ka mid yihiin, laakiin aan ku xadidnayn, ka-eryida dugsiga, ka kaxaynta fasalka, luminta howlaha manhajka, luminta howlaha manhajka, luminta marin u helka tas-hiilaadka dugsiga iyo garoomada ka baxsan maalin dugsiiyeedka caadiga ah, warbixinno la xiriiira adeegyada carbinta, warbixinnada dambiyada, adeegga bulshada, ganaaxyo, luminta wadista iyo mudnaanta baabuur dhigashada (heerka dugsiga sare), iyo qiimeynta kiimikada.

Degmada 196 waxay ku dadaleysaa inay ardayda ku sii hayso fasalka, inay xaddido ka joojinta iskuulka, si ay u aragto edbinta iyadoo loo marayo muraayad sinnaan ah iyo in meesha laga saaro kala duwanaanshaha xagga anshaxa dugsiga ee ardayda midabka iyo ardayda heleysa adeegyada waxbarashada gaarka ah. Degmada 196 waxay raadineysaa inay ka hortagto ka saarida ardayda dugsiga iyadoo loo marayo ogaanshaha hore ee dhibaatooyinka iyo inay ka jawaabto anshaxyada aan habooneyn qaab loogu talagalay in looga hortago dabecadaha inay soo noqdaan, oo ay kujirto dhaqamada soo celinta meeshii ku habboon. Dugsiga kasta ee Degmada 196 ah wuxuu kobciyaa barashada bulshada iyo shucuurta ardaydeeda wuxuuna raadiyaa howlgelinta ardayda, shaqaalaha iyo bulshada. Xubnaha shaqaalaha taageerada ardayda (oo ay ku jiraan, meeshii ay ku habboon tahay, la taliyayaasha, shaqaalaha arrimaha bulshada, u doodayaasha qoyska dhaqanka, maamulayaasha kiiska iyo cilmi-nafsi-yaqaanka iskuulka) ayaa laga yaabaa inay diyaar u ahaadaan inay caawiyaan ardayda ku howlan anshaxa aan loo baahnayn.

Degmada 196 waxay dooneysaa inay ka fogaato dambiga aan loo baahnayn ee akhlaaqda ardayda. Maamulayaashu waxay ku lug yeelan karaan hay'adaha sharci fulinta sida lagama maarmaanka u ah inay ka jawaabaan welwelka weyn ee ka jira deegaanka dugsiga. Haddii ardaygu jebiyo sharciga degmada ama qawaaniinta, oo sidoo kale xadgudub ku ah sharciga, ardayga waxaa loo gudbin doonaa booliiska marka lagu daro sida loola dhaqmayo sida lagu sharaxay halkan. Sida ku xusan sharciga gobolka, maamulayaasha waxay tixraacayaan ciqaabta caruurta ama nidaamka cadaalada dambiyada arday kasta oo iskuulka u keena hub si sharci darro ah. Xubnaha shaqaalaha dugsiga ma codsan doonaan mana faragalin doonaan go'aan fulin sharciyeed ee looga saarayo ardayga dugsiga ujeedooyinka fulinta sharciga; hasayeeshee, dadaallo macquul ah ayaa la sameyn doonaa si loogu wargaliyo ardayga waalidkiisa ama mas'uulka ku lug lahaanshaha dhaqan gelinta sharciga. Saraakiisha fulinta sharciga ma ku lug lahaan doonaan go'aanka waxbarashada ee ardayga looga saarayo iskuulka iyadoo ciqaabta edbin ahaan loo hayo.

Kiimikooyinka iyo Qalabka Dawooyinka

Sida ugu faahfaahsan jaantusyada soo socda, Degmada 196 waxay ka mamnuucaysaa ardayda, iyo waxyaabo kale, lahaanshaha, adeegsiga ama qaybinta "kiimikooyin" iyo "qalab dawo." Ujeedooyinka buug-gacmeedkan, ereyga "kiimikooyin" macnaheedu waa maandooriyaha ama walxaha la kontoroolo, walxaha la sheegay ama la rumeysan yahay inay yihiin maandooriye ama walax la kontoroolo, nooc kasta oo ka mid ah noocyada kala duwan ee mukhaadaraadka ama walxaha la kontoroolo ee loo isticmaali karo ujeeddada niyadda beddelaad, iyo dawooyinka la qoro ama daawooyinka la iska iibsado ee loo isticmaalo ujeeddada bedelka niyadda. Sida caadiga ah loo yaqaan marijuana

ama cannabis, THC noocyadeeda oo dhan, oo ay ku jiraan dawooyinka, wax la cuni karo ama xashiishadda isku-darka, waa walax mamnuuc ah. “Qalabka mukhaadaraadka” waxaa loola jeedaa waxyaabaha uu mamnuucay Minnesota ama sharciiga federaalka ee loo isticmaalo cunista ama soo saarista daroogada.

Dawooyin kasta oo dhakhtar qoro ama dawo la iska iibsado ayaa looga baahan yahay ardaygu inuu qaato, marka laga reebo neefsashada, EpiPens iyo insulin, waa in loo daayaa oo ay maamushaa kalkaalisada caafimaad ee dugsiga, iyadoo la raacayo 506.2.2AR, Daaweynta Maamulka, hase yeeshe, caafimaad cannabis laguma haysan karo ama looma isticmaali karo hantida degmada ama baabuurta degmada dugsiga. Ardayda ku jirta fasalada 7-12 waxay iskood u maamuli karaan qiyaasaha caadiga ah ee xanuunka aan dawada lagu qorin iyadoo la oggol yahay ogolaansho waalid oo qoran. (Tixraac 506.2.1.2P, Macluumaadka Degdegga ah - Ardayda Dugsiga Sare, wixii macluumaad dheeraad ah.)

Jawaabaha

Dhaqan kasta oo lagu sharaxay jaantusyada soo socda, waxaa jira jawaabo qaas ah oo loogu talagalay xadgudubyada koowaad, labaad, saddexaad iyo afraad; hasayeeshee, maamulayaashu waxay codsan karaan jawaabo ka yar ama ka weyn ka dib markay tixgeliyaan ujeedka, da'da iyo horumarka ilmaha iyo xaaladaha kale ee ka sii daaya. Qeexitaanka jawaabahaas, iyo jawaabaha kale ee dhaqanka aan loo baahnayn, waa sida soo socota:

★– Shirka ardayda iyo ogeysiinta waalidka ama ilaalayaha; waxaa ka mid noqon kara, laakiin aan ku xaddidnayn, shirka waalidka, hooska waalidka (hoose iyo dhexe oo keliya), luminta taleefanka ama mudnaanta tiknoolajiyada, barnaamijyada waxbarashada, qiimeynta baahiyaha, barnaamijyada dib u soo celinta, dib u soo celinta, dhexdhexaadinta asxaabta, dhexdhexaadinta dadka waaweyn fududaysay, haynta, - ka joojinta dugsiga iyo illaa hal maalin oo ka-maqaanshaha dugsiga ka baxsan.

Qiimeynta Kiimikada (dugsiga dhexe iyo sare) - Ardayda dugsiga sare ee ku xadgudba qawaaniinta qaarkood ee khuseeya aalkolada iyo kiimikooyinka waxay dooran karaan inay helaan jawaab anshax xumo ka yar haddii ardaygu helo qiimeynta kiimikada oo u hoggaansamo talooyinka qiimeynta. Qiimeyntu waxay ku kacaysaa kharashka waalidka ama wakiilka ardayga (ama ardayda qaangaarka ah, haddii ay tahay 18 jir ama ka weyn). Foomka sii-deynta waa inuu saxexo ardayga iyo waalidka ama ardaydu si ay ula wadaagaan macluumaadka ku habboon degmada.

Xiritaan - Shuruud looga dhigayo ardaygu inuu ku sii jiro iskuulka ama dhigto iskuul wax ka baxsan saacadaha caadiga ah ee iskuulka ama inuu aado aag loogu talagalay inta lagu jiro maalinta iskuulka (tusaale ahaan, xiritaanka qadada).

Ceyrinta - Ka saarida ardayga iskuulka wax ka yar hal maalin dugsiiyeed.

Barnaamijyada Waxbarashada - Xaaladaha ku habboon, barnaamijyada waxbarashada, oo ay ku jiraan ilaa dugsiga Sabtida, ayaa la siin karaa si wax looga qabto dhaqanka ardayda.

Ka-saaris - Tallaabo ay qaadeen Guddiga Dugsiga si looga hortago ardayga inuu isdiiwaangaliyo ama dub uu isdiiwaangaliyo muddo ah inuusan ka dheerayn sanad-dugsiiyeedka.

Saarid - Waa ficil ay Gudiga Dugsiyadu ka mamnuucayaan arday ka diiwaangashan inuu sii xaadiro ilaa 12 bilood laga bilaabo taariikhda ardayga laga saaray.

Ka saarida Baska - Waaxda Gaadiidka ardayga dhaqan khabiiir ama talaabo maamule iskuul si looga mamnuuco arday inuu raaco baska dugsiga ama gaari kale ee degmada ilaa 12 bilood laga bilaabo taariikhda ka cayrinta baska.

Ganaax – lacageed oo uu dugsigu ku qiimeeyo arday.

Khasaaraha Mudnaanta Telefoonka - Ardayga waa laga mamnuuci karaa inuu telefon shaqsiyeed u keeno dugsiga.

Dhexdhexaadinta - Dhexdhexaadinta waxaa loogu talagalay:

- Ka hortag dabeecadaha yar-yar inay u sii gudbaan heer jawaabaha edbintu u baahan yihiin in lagu dabaqo.
- Xalliyaan khilaafaadka dadka dhexdooda ah ee u baahan kara jawaabo edbin ah.

U Diritaanka Caafimaadka Maskaxda –Ardayda waxaa loo gudbin karaa ilaha caafimaadka maskaxda bulshada iyadoo loo eegayo kiis-kiis sida ugu habboon. Qiimeyntu waxay ku kacaysaa kharashka waalidka ama wakiilka ardayga (ama ardayda qaangaarka ah, haddii ay tahay 18 jir ama ka weyn).

Ogeysiinta Waalidka ama Mas'uulka - Wadahadalka (shaqsi ahaan ama taleefoon) iyo / ama xiriir qoraal ah oo udhaxeeya shaqaalaha iskuulka (badiyaa macallin, xubin shaqaale taageero arday ama maamule) iyo waalidka ama ilaalayaha ardayga.

Ogeysiinta Booliska - La xiriir maamulka dugsiga ama Waaxda Gaadiidka waaxda booliska deegaanka si loogu wargeliyo anshax-darrada sharci darrada ah ee uu ku kaco ardaygu.

Shirka Waalidka - Kulan la qorsheeyay oo u dhexeeya shaqaalaha iskuulka iyo waalidka ama ilaalayaha ardayga.

Hooska Waalidka (dugsiga hoose) - Maamuluhu wuxuu ku siin karaa jawaabta anshax ee “hooska waalidka” (waalidka ama ilaalayaha inay raacaan ardayga nus maalin dugsiga) ardayga waalidkiis ama ilaalayahiisa akhlaaqda keenta in hal maalin dugsiga laga joojiyo, marka laga reebo haysashada hubka, u ekaanshaha hub haysashada, xadgudub ama dagaal. Waalidiinta ama wakiilka ayaa markaa dooran kara inay aqbalaan ama aysan aqbalin jawaabta edbinta ee hooska waalidka. Hooska waalidku

waxaa laga filayaa inay u hogaansamaan tilmaamaha Xeerka Maamulka 806AR, Booqdayaasha Dugsiyada, iyo inay ku dhammaystiraan jawaabta edbinta shan maalmood oo dugsi gudahood dhacdada kadib.

Hooska Waalidka (dugsiga dhexe) - Maamuluhu wuxuu ku siin cawaaqibka “hooska waalidka” (waalidka ama ilaaliyaha inay raacaan ardayga nus maalin dugsiga) ardayga waalidkiis ama ilaaliyahiisa ee ardayda dugsiga dhexe akhlaaqda keenta jawaabta edbinta H. Waalidiinta ama wakiilka ayaa markaa dooran kara inay aqbalaan ama aysan aqbalin jawaabta edbinta ee hooska waalidka. Hooska waalidku waxaa laga filayaa inay u hogaansamaan tilmaamaha Xeerka Maamulka 806AR, Booqdayaasha Dugsiyada, iyo inay ku dhammaystiraan jawaabta edbinta shan maalmood oo dugsi gudahood dhacdada kadib.

Ka Saarida Fasalka - Tallaabada uu qaado macalin, maamule ama shaqaale kale oo degmo ah si looga mamnuuco arday inuu xaadiro hal ama in ka badan fasalka ama muddada waxqabadka illaa shan maalmood. Ardayga ku kaca falal gacan ka hadal ama rabshad ah oo fasalka dhexdiisa ah waa in laga saaraa fasalka isla markaaba waxaana laga yaabaa inuu la kulmo jawaabo anshax oo kale. Ka saarida fasalka waa in uu ahaadaa mudo maamulku u arkaa mid ku haboon, isagoo la tashanaya macalinka.

Magdhow - Magdhow ama adeeg magdhow ah oo looga baahan yahay arday waxyeelleeyey, qaaday ama burburiyey iskuul ama hanti shaqsiyeed.

Barnaamijyada Dib-u-Celinta - Dugsiyada shaqsiyeed ayaa laga yaabaa inay bixiyaan dhaqan celinno iyo barnaamijyo looga hortagayo waxna looga qabanayo arrimaha edbinta.

Ka saarida Baska - Tallaabo ay qaado Waaxda Gaadiidka ardayga uu ku fuliyo khabiir ama maamule iskuul si looga mamnuuco ardayga inuu raaco baska dugsiga ama gaari kale ee degmada tiro maamo cayiman ah sida ay dhigayso dhacdadu.

Ka Saarida Fasalka - Tallaabada uu qaado macalin, maamule ama shaqaale kale oo degmo ah si looga mamnuuco arday inuu xaadiro in ka badan hal fasalka iyo/ama muddada waxqabadka ee waqti aan ka badanayn illaa shan maalmood. Dugsiyada shaqsiyeed ayaa laga yaabaa inay bixiyaan barnaamijyo dib-u-soo-celin ah inta lagu jiro ka joojinta iskuulka.

Ka-hakin, Ka-baxsan Iskuulka - Tallaabo uu qaaday maamulka iskuulka oo ka mamnuucaya arday inuu dhigto dugsiga muddo aan ka badnayn 10 maalmood oo dugsi. Haddii ka joojintu ay ka badan tahay shan maalmood, maamulaha laalista wuxuu siin doonaa kormeeraha guud ama qofka u xilsaaran sababaynta ka joojinta. Ardayga laga saaray ka joojinta dugsiga waxaa laga yaabaa inuusan ku sugnayn iskuulka, iskuulka ama hantida degmada ama uusan xaadirin howlaha iskuulka ama degmada inta lagu jiro mudada ganaaxa. Haddii maalmaha guud ee ardayga laga eryo dugsiga ay ka badnaato 10 maalmood oo isu geyn ah sannad dugsiyeedka, degmadu waa inay sameysaa isku day macquul ah oo ay ku qabato kulan ay la yeelato ardayga iyo waalidka ama ilaaliyaha ardayga kahor inta aan laga saarin ardayga dugsiga, iyo iyadoo laga oggolaado waalidka ama ilaaliyaha, u habee ardayga baaritaanka caafimaadka maskaxda. (Dugsiga degmadu ma bixin doono kharashka qiimaynta ilaa ay qayb ka tahay qiimaynta ujeedooyinka waxbarashada gaarka ah) Ujeeddada kulanku waxay noqon doontaa in la tijaabiyo si loo go'aamiyo baahida ardayga ee qiimeynta, adeegyada kale ama haddii waalidka ama ilaaliyaha ay tahay in la qiimeeyo ardayga si loo go'aamiyo in ardaygu u baahan yahay daaweyn xagga cilladda caafimaadka maskaxda ah.

Qiimaynta Hanjabaada - Xaaladaha ku haboon, iskuulada shaqsiyeed ayaa isku soo uruurin kara koox qiimeysa hanjabaado ansha oo badan oo kala duwan si ay u sameeyaan qiimeyn hanjabaad ah iyadoo ujeedadu tahay hubinta amniga ardayda iyo shaqaalaha.

Akhlaaqda Ardayga Rabshadaha Badan (VSB) - Ardayga ku kaca dabeecad loo aqoonsaday "VSB" (dabeecadda rabshada ardayga) ee jaantuska jawaabaha edbinta waxaa loo aqoonsan doonaa arday leh taariikh dabeecad rabshad leh.

Barnaamijyada Dugsiga kahor iyo Dugsiga Xanaanada

Ardayga ka diiwaangashan dugsiga barbaarinta ama barnaamijka xanaanada carruurta, oo ay ku jiraan cunugga ka qayb qaadanaya waxbarashada qoyska ee carruurnimada hore, u diyaargarowga dugsiga, u diyaargarowga dugsiga oo lagu daray, dugsiga barbaarinta carruurta ee ikhtiyaariga ah, Head Start, ama dugsiga kale ee ku saleysan dugsiga ama barnaamijka xanaanada carruurta, ayaan laga yaabaa in laga mamnuuco dugsiga. Ka ceyrinta iyo ka-reebitaanka dugsiga barbaarinta ama ardayda xanaanada carruurta waxaa loo isticmaali karaa oo keliya kadib marka ay dhammaadaan xulashooyinka anshax-darrada ah ee aan loo baahnayn, iyo keliya xaaladaha ay ku sugan tahay khatarta nabadgelyo ee joogtada ah ee ilmaha ama dadka kale. Ujeedooyinka dugsiga barbaarinta iyo anshaxa barbaarinta, anshax-darrada aan loo-oggolaan waa inay ku jiraan ugu yaraan mid ka mid ah kuwan soo socda:

- La shaqaynta ardayga qoyskiisa ama ilaaliyaha, la taliyaha caafimaadka maskaxda ilmaha ama bixiyaha, khabiirka waxbarashada, ama taageerada kale ee bulshada ku saleysan;
- Abuuritaanka qorshe, oo lala qoray waalidka ama ilaaliyaha, oo faahfaahinaya tallaabada iyo taageerada looga baahan yahay ardaygu inuu si buuxda uga qaybqaato dugsiga barbaarinta ama barnaamijka dugsiga barbaarinta carruurta kahor; ama
- Bixinta gudbinta ee adeegyada taageerada loo baahan yahay, oo ay kujiraan waxbarashada waalidnimada, booqashooyinka guryaha, waxqabadyada kale ee taageerada waxbarashada ah, ama, meeshii ku haboon, qiimeyn lagu go'aaminayo haddii ardaygu uqalmo adeegyada waxbarashada gaarka ah ama adeegyada 504.

Ogeysiiska Shaqaalaha ee Dabeecadda Rabshadaha leh ee Ardayda (VSB)

Iyadoo la raacayo Xeerka Minnesota 121A.64, macalinka fasalka wuxuu leeyahay daneyn waxbarasho oo sharci ah oo ku saabsan ogaanshaha ardayda lagu meeleyay fasalka macalinka ay leeyihiin taariikh dabeecad rabshad leh. Macalimiinta waa in la ogeysiiyaa kahor inta ardayda noocaas ah la dhigin fasalka macalinka iyo marka ardayda horeyba ugu jirtay fasalka macalinka oo loo aqoonsado inay leeyihiin taariikh dhaqameed rabshad leh.

Akhlaaqda Ardayga Rabshadaha Badan (VSB) - Ardayga ku kaca dabeecad loo aqoonsaday "VSB" (dabeecadda rabshada ardayga) ee jaantuska jawaabaha edbinta waxaa loo aqoonsan doonaa arday leh taariikh dabeecad rabshad leh.

Ogeysiinta Macalimiinta / Shaqaalaha - Ogeysiinta Macalinka waxay ku dhici doontaa Nidaamka 503.3.5P, Ogeysiinta Shaqaalaha ee Dhaqanka Rabshadaha leh, oo nuqul la gelinayo diiwaanka waxbarashadda ardayga oo lagu sii haynayo iyadoo la raacayo jadwalka xafidista diiwaanada degmada. Ogeysiis qoraal ah waa in la siiyaa dhammaan macalimiinta fasallada ardayga. Maamulayaasha dhismaha ayaa leh ikhtiyaar ay ku siiyaan ogeysiis xubnaha kale ee shaqaalaha ee sidoo kale la falgala ardayga. Ogeysiis qoraal ah oo loo dirayo macalinka ayaa dhici doona kahor meeleynta ardayga fasalka macalinka markasta oo ay macquul tahay. Mar haddii ardayga loo aqoonsado inuu yahay arday leh taariikh dhaqameed rabshad leh, ogeysiis ayaa dhici doonta inta ka harsan sannad-dugsiyeedka iyo sannad-dugsiyeedka soo socda. Muddada ogeysiinta ayaa loo dheereyn doonaa si waafaqsan dhacdo kasta oo cusub oo dabeecad rabshad leh oo dhacda.

Ogeysiinta ku socota Waalidka Ardayga ee loo aqoonsaday inuu leeyahay Taariikh Dhaqan Rabshadeed - Ogeysiinta waalidka ee arday leh taariikh dhaqameed rabshad leh waxay la jaanqaadi doontaa dhaqamada ogeysiinta ee buugan iyo Xeerka Maamulka ee 503.3AR, Filashada Habdhaqanka Ardayda iyo Jawaabaha Dhaqanka.

Ogaysiiska Degmo Dugsiyeedyada Kale – Ogaysiiskani waa rikoodh waxbarasho waxaana loo wareejinayaa degmo dugsiyeed diiwaangashan.

Tababarka - Iyadoo loo eegayo Xeerka Minnesota ee 121A.64, wakiillada Guddiga Dugsiga iyo wakiillada macalimiinta ayaa ka wada hadli doona baahiyaha ardayda iyo shaqaalaha. Dhinacyadu waxay ka wada hadli karaan tababarka lagama maarmaanka ah oo ay ka mid noqon karaan tababar ku saabsan xallinta khilaafaadka iyo isdhexgalka dhaqanka wanaagsan iyo adeegyada isdhexgalka ee suurtoogalka ah sida qiimeynta akhlaaqda ardayda.

Ogeysiis Qoraal ah oo ka socda Dhaqan-galinta Sharciga - Iskuul helaya ogeysiis rasmi ah oo laga helo sharci fulinta ama nidaamka maxkamada ee ku saabsan anshax xumada ardayga ee bulshada ayaa ka baaraandegi doona ogeysiiskaas sida uu dhigayo Xeerka Minnesota 121A.75. Tan waxaa ka mid noqon kara ogeysiinta shaqaalaha habboon haddii loo baahdo si looga ilaaliyo kuwa kale nuglaanta aan loo baahnayn iyo in loo oggolaado xubnaha shaqaaluhu inay ula shaqeeyaan ardayga hab habboon. Ogeysiinta waa inay ahaataa mid sharciga waafaqsan isla markaana aan lagu maamuli doonin habraaca degmadu ugu talagasho shaqaalaha ogeysiinta ardayda leh taariikh dhaqameed rabshad leh. Maareynta iyo xafidaada diiwaanada la helay iyadoo la raacayo Xeerka Minnesota 121A.75 waa inay ahaato mid waafaqsan shuruudaha sharcigaas iyo Minnesota Statute 120A.22, subd. 7.

Diiwaanka Ogeysiiska - Maamulka waa inuu hayaa nuqul Nidaamka 503.3.5P, Ogeysiinta Shaqaalaha ee Habdhaqanka Rabshadaha leh, ee faylka loogu talagalay si loo siiyo diiwaanka xubnaha shaqaalaha ee lagu soo wargeliyay qeybtaan.

Taleefannada gacanta iyo aaladaha shaqsiyeed

Ardayda keenta taleefannada gacanta ama aaladaha kale ee elektaroonigga ah dugsiga waxay la yimaadaan halista naftooda. Degmada 196 mas'uuliyad kama saarna xatooyada, luminta, ama dhaawaca taleefanka ama qalabka elektarooniga ah ee dugsiga la keenay mana qaadi doonto mas'uuliyadda baaritaanka luminta ama xatooyada waxyaabahaas. Haddii la keeno dugsiga, taleefannada / aaladaha guud ahaan waa in laga ilaaliyaa aragtida, iyadoo la doorbidayo in lagu xirayo qaanad. Shaqaalaha Degmada 196 ayaa laga yaabaa inay ka qaadaan taleefannada gacanta iyo aaladaha kale ee elektaroonigga ah ardayda si xun u isticmaasha ama banaanka u soo saaraysa marka la dhigayo. Xaaladaha qaarkood, ardayda ayaa sidoo kale waayi kara mudnaanta ah inay keenaan taleefanka gacanta ama qalab elektaroonig ah oo shaqsiyeed dugsiga. Waalidiinta waxaa laga codsanayaa inay xadidaan wicitaanka / fariinta qoraalka caruurtooda inta lagu jiro maalinta iskuulka maxaa yeelay taasi waxay carqalad ku noqon kartaa. Ardayda iyo qoysasku waa inay dib u eegaan taleefanka gacantooda ee iskuulka shaqsi ahaaneed iyo waxyaabaha laga filayo aaladda shaqsiyadeed.

Dabeecadaha iyo Jawaabaha

Ardayda waxaa laga filayaa inaysan ku lug yeelan howlaha soo socda. Jawaabaha waa lagu dabaqayaa iyadoon loo eegin haddii dabeecadda ay ka dhacday dugsiga, dhismaha degmada, baabuur degmo, waxqabad iskuul ama degmo, inta lagu gudajiray wada hadalka fiidiyaha, joogsiga baska dugsiga ama meelaha baabuurta la dhigto, oo ay kujiraan meelaha gawaarida la dhigto badanaa ay isticmaalaan ardayda. Jawaabaha anshax marinta waxay sidoo kale qusaysaa dabeecadaha lagu sameeyo isticmaalka isgaarsiinta elektaroonigga ah. Jawaabaha anshax marinta ayaa sidoo kale lagu dabaqi karaa habdhaqanka ka dhaca goobaha kale laakiin si toos ah u saameeya barnaamijyada dugsiga ama nashaadaadka. Dugsiga degmadu wuxuu sameeyaa dadaal kasta si uu ugu dabaqo jawaabaha edbinta si isdaba-joog ah, laakiin maamuleha ayaa kugula talin kara ka-hakinta ka-dheer ama ka-gaaban, cayrinta, diidmada mudnaanta gaadiidka, edbinta kale, ama wax-ka-qabadyada sida u-gudbinta caafimaadka maskaxda iyadoo loo eegayo xaalad-kiis. Tan waxaa ka mid noqon kara jawaabaha edbinta ee aadka u daran ee ardayda leh dhacdooyin badan oo ku kala duwan qeybaha habdhaqanka ama marka hal dabeecad ay si gaar ah u daran tahay. Maamulayaashu waxay codsan karaan jawaabo anshaxeed oo aad u daran ka dib markay tixgeliyaan ujeedka, da'da iyo horumarka ilmaha ama xaalado kale oo ka baxsan.

JOOJINTA JAWAABTA

DABEECADAHA	Dhacdada 1aad	Dhacdada 2aad	Dhacdada 3aad	Dhacdada 4aad
1. Xadgudubka: Hadal, Qoraal ama Si Kale Loo Muujiyay - Ku kicinta qaylo dhaanta dadka kale iyadoo la adeegsanayo luqad takoor, aflagaado, xoogsheegasho, hanjabaad ama fisqi ah, oo ay ku jirto adeegsiga isgaarsiinta elektiroonigga ah.				
Ku lug lahaanshaha ardayga ama shaqaalaha (fasalada k-5)	★	★	★	★
Ku lug lahaanshaha ardayga (fasalada 6-12)	★	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax iyo • VSB
Ku lug lahaanshaha is-dhaawacid (fasalada 6-12)	U diritaanka qiimeynta caafimaadka maskaxda			
Ku lug lahaanshaha shaqaalaha (fasalada 6-8)	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax iyo • VSB	cayrinta iyo • VSB
ku lug lahaanshaha shaqaalaha (fasalada 9-12)	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax iyo • VSB	cayrinta iyo • VSB	
2. Alaarmiga, Beenta ah - Si ula kac ah u siinta warbixin been ah 911 ama alaarmi dab oo been ah ama xaalad kale oo deg deg ah, oo ay kujirto adeegsiga isgaarsiinta elektarooniga ah, ama faragalinta alaarmiga iyo qalabka digniinta.				
(fasalada k-5)	★	★	★	★ fasalada k-3; 1-maalin hakin fasalada 4-5
(fasalada k-6-12)	5-maalin ganaax	cayrin		
Wicitaanka 911 iyo wicitaanka (fasalada 6-12)	★	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax

<p>3. Khamriga *, Ujeeddada Iibinta, Bixinta ama La Wadaagga - Iibinta, bixinta ama la wadaagista ama damacsanaanta iibinta, bixinta ama wadaagista aalkolada, oo ay ku jirto adeegsiga isgaarsiinta elektiroonigga ah, halka iibinta, bixinta ama wadaagista ay mamnuuc ka tahay Minnesota ama sharciga federaalka.</p> <p>* Ujeeddoyinka buug-gacmeedkan, aalkoladu waxay ka dhigan tahay walax khamri ah-nooc kasta ha noqotee (tusaale ahaan, dareeraha, budada) -taas oo saamayn sarkhaan ku leh habka dhexe ee neerfaha oo ay ku jiraan walax kasta oo aalkolo leh oo aan sharci ahaan dadku ku haysan karin ama ku isticmaali karin da'da ka yar 21</p>				
Fasalka 6 -12	5-maalin ganaax qiimeyn kiimiko ah ama 10-maalmood oo ganaax ah.	cayrin		
<p>4. Khamriga, Haysashada ama Isticmaalka - Haysashada, ay saamaysay adeegsiga, ama isticmaalka khamriga.</p>				
(fasalada k-5)	★	★	★	★
(fasalada k-6-12)	5-maalin ganaax qiimeyn kiimiko ah ama 10-maalmood oo ganaax ah.	10-maalin ganaax qiimeynta kiimikada iyo heshiiska si loo raaco talooyinka qiimeynta ama cayrinta	10-maalin ganaax qiimeynta kiimikada iyo heshiiska si loo raaco talooyinka qiimeynta ama cayrinta	10-maalin ganaax qiimeynta kiimikada iyo heshiiska si loo raaco talooyinka qiimeynta ama cayrinta
<p>5. Haysashada Rasaasta – Haysashada rasaasta, madaafiicda kale ee loogu talagalay in loogu adeegsado hub ama waxyaabo kale oo loogu talagalay inay xanuun ama dhaawac ku keenaan.</p>				
(fasalada k-5)	★	★	★ fasalada k-3; 1-maalin hakin Fasalka 4 -5	★ fasalada k-3; 1-maalin hakin Fasalka 4 -5
(fasalada k-6-8)	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax iyo • VSB	cayrinta iyo • VSB	
(fasalada k-9-12)	5-maalin ganaax iyo • VSB	cayrinta iyo • VSB		
<p>6. Gubasho - Si ula kac ah u burburin ama waxyeello u geysta dugsiga ama dhismayaasha degmada ama hantida iyadoo loo adeegsanayo dab.</p>				
(fasalada k-12)	cayrinta, soo celinta iyo •VSB			
<p>7. Dabecadda Weerarka: Xumaaday - Ku xadgudub qof kale oo hub ama qalab loo adeegsaday hub, ama ku xadgudub jireed qof kale oo u geysta "waxyeelo weyn oo jireed" sida ereygaas lagu qeexay xeerka ciqaabta ee Minnesota.</p>				
(fasalada k-3)	★iyo • VSB	★iyo • VSB	★iyo • VSB	★iyo • VSB
Fasalka 3 -5	3-maalin ganaax iyo VSB	3-maalin ganaax iyo VSB	3-maalin ganaax iyo VSB	3-maalin ganaax iyo VSB
(fasalada k-6-12)	cayrinta iyo • VSB			

8. Dabecadda Weerarka: Jidh ahaan - Ujeedo ula kac ah inaad ku keento cabsi qof kale dhaawac jidheed ama geeri deg deg ah, ama ula kac ah u xoogsheegasho, u geysto ama isku daydo waxyeelo jireed qof kale.				
Markuu yahay ardayga (fasalada 5)	★	★	★ fasalada k-3; 1-maalin hakin iyo • VSB fasalada 4-5	★ fasalada k-3; 3-maalin hakin iyo • VSB fasalada 4-5
Markuu yahay xubin shaqaale ah (fasalada k-5)	★ iyo • VSB	H iyo • VSB	H fasalada k-3; 3-maalin hakin iyo • VSB fasalada 4-5	H fasalada k-3; 5-maalin hakin iyo • VSB fasalada 4-5
Markuu yahay ardayga (fasalada 6-12)	5-10-maalin ganaax iyo • VSB	cayrinta iyo • VSB		
Xubin shaqaale ah, oo ay kujiraan wakiilo, tabaruceyaal iyo Saraakiisha Kheyraadka Dugsiga (fasalada 6-12)	cayrinta iyo • VSB			
Diidmada adeeca amarka joojinta garaacista, garaacista, ama weerarada arday kale iyadoo ujeeddadu tahay waxyeelo jireed. (fasalada 6-12)	10-maalin ganaax iyo • VSB	cayrinta iyo • VSB		
9. Dabecadda Weerarka: Hadal, Qoraal ama Si Kale Loo Muujiyay - Iska-horimaad arday ama xubin shaqaale ah iyada oo loo marayo hadal ama ficillo xoogsheegasho, cabsi gelin, hanjabaad ah ama sababa cabsi jidh ahaaneed ama dhimasho, oo ay ku jirto adeegsiga isgaarsiinta elektiroonigga ah.				
Markuu yahay xubin shaqaale ah (fasalada k-5)	★	★	★ fasalada k-3; 1-maalin hakin fasalada 4-5	★ fasalada k-3; 3-maalin hakin iyo • VSB fasalada 4-5
Markuu yahay ardayga (fasalada 6-8)	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax iyo • VSB	cayrinta iyo • VSB
Markuu yahay ardayga (fasalada 9-12)	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax iyo • VSB	cayrinta iyo • VSB	
Markuu yahay xubin shaqaale ah (fasalada k-6-12)	5-maalin ganaax iyo • VSB	cayrinta iyo • VSB		
10. Waxyellada Jidhka, Waxyeeleynta - Sameynta ficil aan taxaddar lahayn ama dayac ah oo waxyeelo jireed u geysta qof kale. (fasalada k-6-12)				
	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax	cayrin
11. Xoog u sheegashada - Xoog u sheegashada waxay ku xiran tahay anshax marinta qeybaha kale oo ay ka mid yihiin, laakiin aan ku xaddidnayn, xadgudubka, xadgudubka, dhibaataynta iyo xoogsheegashada internetka, oo ay kujirto adeegsiga aaladaha kale ee elektaroonigga ah. Eeg Xeerka Maamulka 503.8AR, Mamnuuca Xoogsheegashada.				
12. Tuugo Dhac ah - Gelitaanka dhisme ama aag gaar ah oo dhismo ah ogolaansho la'aan iyo ujeedo dambi ah, ama galitaan dhismo ogolaansho la'aan iyo fal dambiyeed. (fasalada k-5)				
	H	★ fasalada k-3; 3 maalmood oo ganaax ah	★ fasalada k-3; 3 maalmood oo ganaax ah	★ fasalada k-3; 3 maalmood oo ganaax ah

		iyo dib u celinta fasalada 4-5	iyo dib u celinta fasalada 4-5	iyo dib u celinta fasalada 4-5
(fasalada k-6-12)	cayrinta, soo celinta iyo			
13. Kiimikooyinka: Ujeeddada libinta, Bixinta ama La Wadaagga - Iibinta, bixinta ama wadaagista kiimikooyinka ama daroogada, ama damacsan ama bixiya iibinta, bixinta ama wadaagista kiimikooyinka ama daroogada, oo ay ku jiraan isgaarsiinta elektiroonigga ah. (Eeg qeexitaanka "kiimikooyinka iyo" qalabka daroogada "ee bogga 19.)				
(fasalada k-6-12)	cayrin			
14. Kiimikooyinka: Haysashada, Saamaynta, Isku dayga Haysashada ama Isticmaalka - Haysashada, saamaynta ku yeelashada adeegsiga, ama isku dayga lahaanshaha ama adeegsiga wax walboo kiimiko ama daroogo ah, oo ay ku jirto isgaarsiinta elektiroonigga ah. (Eeg qeexitaanka "kiimikooyinka iyo" daroogada qalab "ee bogga 19.)				
(fasalada k-5)	★	★	★	★
(fasalada 6-12) - Dawooyinka aan ka ahayn kuwa hoos ku taxan waxay keeneysaa jawaabaha anshax ee soo socda.	5-maalin ganaax qiimeyn kiimiko ah ama 10-maalmood oo ganaax ah.	10-maalin ganaax qiimeynta kiimikada iyo heshiiska si loo raaco talooyinka qiimeynta ama cayrinta	cayrin	
(Fasalada 6-12) - daawooyinka heerka dambi culus qaarkood, gaar ahaan cocaine, ecstasy (MDMA), heroin, qoritaka opioids, methamphetamine (meth) aan dawo ahayn iyo psilocybin (likaha sixir), waxay keeni doontaa in laga eryo.	cayrin			
15. Ku xadgudubka internetka - Isticmaalka aan habooneyn ee tikniyoolajiyada ama isgaarsiinta kale ee elektarooniga ah oo ay ku jiraan, laakiin aan ku xaddidneyn, wareejinta calaamadda, signalka, qorista, sawirka, codka ama taariikhda, oo ay ku jiraan Soo dhigidda shabakad bulsheed shabakad internet ama madal, oo lagu gudbiyo kombuyuutar, taleefanka gacanta ama qalab kale oo elektiroonig ah si loogu cagajugleeyo qof kale. Ku xadgudubka internetka waa ka mamnuuc dhismaha dugsiga, inta lagu jiro howlaha dugsiga ama howlaha, gaadiidka dugsiga, ama kombiyuutarada dugsiga, shabakadaha, fagaarayaasha iyo liisaska boostada, ama banaanka iskuulka ilaa inta isticmaalka noocaas ah uu si aad ah wax u dhimayo waxbarashadda ardayga ama jawiga dugsiga. Ardayda sidoo kale waxaa lagu edbin karaa iyada oo loo eegayo qaybaha kale ee u qalmida ee ku qoran dukumintigan.				
(fasalada k-5)	★	★	★	★
(fasalada k-6-8)	★	★	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax
(fasalada k-9-12)	★	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax

16. Burburka ama Ku Takri-falka Hantida (Kharibaadda) - Si ula kac ah oo loo waxyeleeyo ama loo fara-geliyo hantida ay leeyihiin iskuulka, degmada, ardayda kale, shaqaalaha ama kuwa kale. (Ogow: Waxyeellada ama faragelinta qalabka badbaadada iyo amniga [tusaale ahaan, dab-bakhtiiyeyaasha, Qalabyada Dibadda ee Qalalaasaha ah {AEDs}, Kaamirooyinka ilaaliya qalabka / qalabka, dareemayaasha qalabka digniinta dabka, qalabka wax lagu rusheeyo] ayaa si otomaatig ah u keeni doona jawaab celin edbin ah oo ka bilaabeysa heerka dhacdada 2aad.)				
(fasalada k-5)	★ iyo soo celinta	★ iyo soo celinta	★ iyo soo celinta	★, soo celinta iyo • VSB
(fasalada k-6-8)	★ 1-maalin ganaax iyo soo celinta	3-maalin ganaax iyo soo celinta	5-maalmood oo ganaax ah, soo celin iyo • VSB	cayrinta, soo celinta iyo • VSB
(fasalada k-9-12)	3-maalin ganaax iyo soo celinta	5-maalmood oo ganaax ah, soo celin iyo • VSB	cayrinta, soo celinta iyo • VSB	
Burburka Hantida (Waxyeelada) - Waxyeello ka weyn \$ 500 (fasallada 9-12)	5-maalin ganaax iyo soo celinta	cayrinta, • VSB iyo soo celinta		
Burburka Hantida (Waxyeelada) - Waxyeello ka weyn \$ 1,000 (fasallada 9-12)	10-maalin ganaax iyo soo celinta	cayrinta, • VSB iyo soo celinta		
17. Dharka - Dharka kuma jiri karaan ereyo ama muuqaallo foolxun *, fisqi *, qas ah *, aflagaado ah * ama midab takoor *, ama xayaysiia daroogada, aalkolada ama tubaakada. Dharka ama qurxinta taas oo carqalad ku ah fasalka ama jawiga dugsiga lama oggola. Kabaha waa in lagu xidhnado wakhti kasta dugsiga dhexdiisa sababo caafimaad iyo nabadgelyo awgood. Ardayda dugsiga sare ma xiran karaan wejiga daboolka, dharka, ama shay kasta oo kahor istaagaya ardayga in isla markiiba la aqoonsado, marka laga reebo sida ay u oggol yihiin ama u baahan yihiin maamulayaasha iskuulka.				
(fasalada k-5)	★	★	★	★
(fasalada k-6-12)	★	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax

- * **Lewd iyo Obscene** waxaa lagu qeexay sida soo socota: 1) Celceliska qofka, ee adeegsanaya heerarka bulshada ee xilligan, wuxuu ogaan lahaa in dharka la qaatay guud ahaan uu rafcaan u leeyahay danahada'da carruurta; 2) Dharku wuxuu tilmaamayaa ama ku sifeynayaa habdhaqanka galmada qaab si geesinimo leh u xumeynaya heerarka ka jira bulshada qaangaarka ah ee ku saabsan sida anshaxa noocaas ah loogu soo bandhigo caruurta da'da yar, iyo 3) Dharka loo qaato guud ahaan waxaa ka maqan suugaan, farshaxan culus, Qiimaha siyaasadeed ama cilmiyaysan ee dhalinyarada.
- * **Carqaladeynta** waxaa lagu qeexaa sida macquul ahaan loo sii sheegay in si maadi ahaan ah iyo si weyn u faragalinayso shuruudaha edbinta ku habboon ee howlaha dugsiga ama shaqada dugsiga ama ku xadgudubka xuquuqda ardayda kale.
- * **Aflagaadada** waxaa lagu qeexaa cay, xaqiraad ama sharaf dil.
- * **Cunsiriyad ama Midabtakoorka** waxaa lagu qeexaa inay muujiso cuqdad ka dhan ah kooxaha ama shakhsiyaadka, sida ku xusan siyaasadda degmada ee ka soo horjeedka midabtakoorka.

18. Baabuur wadista, taxaddar la'aan ama taxaddar la'aan - Ku kaxeeynta hantida iskuulka qaab aad khatar ugu geysid dadka ama				
--	--	--	--	--

hantida.				
(fasalada k-9-12)	★; waxaa ka mid noqon kara ka noqoshada ogolaanshaha baarkinka	3-maalin ganaax.; waxaa ka mid noqon kara ka noqoshada ogolaanshaha baarkinka	5-maalin ganaax.; waxaa ka mid noqon kara ka noqoshada ogolaanshaha baarkinka	cayrin
19. Dagaal - Xidhiidh jidh ahaaneed oo lid ku ah (oo ka geddisan garaacis, riixid, riixid ama dagaal) taas oo mid ama labada dhinacba ay gacan ka gaysteen xaaladda iyagoo hadal ku kicinaya dagaal iyo / ama ficil jidheed.				
(fasalada k-5)	★	★	★	★iyo • VSB
(fasalada k-6-8)	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax iyo • VSB	cayrinta iyo • VSB
(fasalada k-9-12)	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax iyo • VSB	cayrinta iyo • VSB	
20. La Dagaalanka, Dhiirrigelinta / Abaabulida Dagaalka - Ka qayb qaadashada dagaalka hadal ahaan ama dhaqan ahaan, oo ay ku jiraan adeegsiga isgaarsiinta elektiroonigga ah.				
(fasalada k-6-8)	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax iyo • VSB	5-maalin ganaax iyo • VSB
(fasalada k-9-12)	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax iyo • VSB	cayrinta iyo • VSB
21. Dab-bakhtiye, Adeegi Aan La Fasaxin - Maareyn La'aanta Dab-bakhtiye ama dareemayaal alaamiga dabka ah.				
(fasalada k-5)	★	★	★	★
(fasalada k-6-12)	5-maalin ganaax	cayrin		
22. Burleyl ama Gubashooyin, Haysasho - Haysasho ama ku iibin wax iib ah walax kasta, isku darka walxaha ama maqaallada loo diyaariyey inay soo saaraan saameyn muuqata ama la maqli karo oo ah gubasho, qarax, leex leexad ama qarxin.				
(fasalada k-5)	★	1-maalin ganaax ama hooska waalid	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax
(fasalada k-6-12)	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax	cayrin	
23. Dabdhalie ama Gubashooyin, Haysasho - Haysasho ama ku iibin wax iib ah walax kasta, isku darka walxaha ama maqaallada loo diyaariyey inay soo saaraan saameyn muuqata ama la maqli karo oo ah gubasho, qarax, leex leexad ama qarxin.				
(fasalada k-5)	★	★	★	★
(fasalada k-6-8)	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax	cayrin	
(fasalada k-9-12)	5-maalin ganaax	cayrin		
24. Khamaarista - Ciyaarista ciyaarta fursad loogu talagalay				

saamiyada.				
(fasalada k-5)	★	★	★	★
(fasalada k-6-8)	★	★	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax
(fasalada k-9-12)	★	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax
25. Dhibaateynta - Ka qeyb qaadashada ama shirqoolka kuwa kale inay ku kacaan ficillo dhaawac ah, xoogsheegasho, hoos u dhigid, cabsi gelin ama sharaf dhac ku ah shakhsiyaadka kale, oo ay ku jiraan soo-bandhigidda edeb darrada ah, soo bandhigida filimada qaawan, iyo ereyada ama ficillada dhibaateynta ah ee sida xun u saameynaya qof ama koox sababhooda darteed, oo ay ku jiraan isticmaalka isgaarsiinta elektiroonigga ah. Dhibaateyn ku saleysan qof ama koox jinsi, qoomiyad, diinta, midabka, caqiido, asalka qaran, xaaladda guurka, xaaladda qoyska, naafonimada, xaaladda la xiriirta kaalmada dadweynaha, nooca galmada, da'da ama macluumaadka hidda-wadaha sidoo kale waa in loo maareeyaa iyadoo la raacayo 503.4AR, Dhibaateyn, Takoor, Rabshad ama Hazing.				
(fasalada k-5)	★	★	★	★
(fasalada k-6-8)	★	1-maalin ganaax	5-maalin ganaax	cayrin
(fasalada k-9-12)	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax	cayrin
26. Dhibaatayn – Ku dhaqaaqida ficil ka dhan ah ardayga ama ku qasbida ardayga inuu sameeyo ficil abuuraya halista ugu weyn ee waxyeelada ama ku haysa ardayga jees jees si ardaygu ugu biloowdo ama ula midoobo urur arday, koox ama naadi, oo ay ku jiraan isticmaalka isgaarsiinta elektiroonigga ah. Hazing waxaa sidoo kale loo maarayn doonaa iyadoo la raacayo 503.4AR, Dhibaateyn, Takoor, Rabshad ama Xaasidnimo ee Ardayga.				
(fasalada k-6-8)	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax	cayrin
(fasalada k-9-12)	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax iyo • VSB	cayrinta iyo • VSB	
27. Qalabyada Gubta - Haysashada ama shidida kabriidyada, laydhadhka iyo aaladaha kale ee ololka soo saara.				
(fasalada k-5)	★	★	★	★
(fasalada k-6-12)	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax	cayrin
28. Faragalinta, Carqaladeynta ama Caqabadaha - Tallaabo kasta oo la qaado si looga hortago mid ama in ka badan xubnaha shaqaalaha ama ardayda inay gutaan waajibaadkooda loo igmaday, oo ay ku jiraan hadalka dheer, qeylada, qeylada ama isticmaalka isgaarsiinta elektiroonigga ah.				

(fasalada k-5)	★	★	★	★
(fasalada k-6-8)	★	★	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax
(fasalada k-9-12)	★	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax
29. Habdhaqanka Lewd - Habdhaqanka galmada ee loo arko dhaqan xumo ama gef ama dhaqan kale oo anshax xumo ah, oo ay kujirto kaadida dadweynaha. Dabeecadda Lewd ee ka dhacda baska iskuulka waxay sidoo kale keeni doontaa ganaax bas 5-maalmood ah dhacdadii ugu horreysay iyo ka saarida baska dhacdada labaad ee ardayda fasallada 9-12.				
(fasalada k-5)	★	★	★	★
(fasalada k-6-8)	★	1-maalin ganaax	5-maalin ganaax	cayrin
(fasalada k-9-12)	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax	cayrin
30. Mace, Gaas basbaas ama Lahaansho Taser - Haysashada naaska, gaaska basbaaska, dhadhanka ama walxaha la midka ah ee loogu talagalay inay keenaan xanuun ama dhaawac.				
(fasalada k-5)	★	★	★	★ iyo • VSB
(fasalada k-6-8)	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax iyo • VSB	cayrinta iyo • VSB	
(fasalada k-9-12)	5-maalin ganaax iyo • VSB	cayrinta iyo • VSB		
31. Qalalaase iyo / ama Qalabka Duubista - Dhibaato ku keenta walxaha sababa jahwareerka, sida MP3 players (iPods),, taleefannada gacanta, Rumuut kantroolada guud, tilmaamayaasha laysarka, ku hadlayaasha, sameecadaha dhagaha, aaladaha Bluetooth, iwm. Tan waxaa ka mid ah, laakiin aan ku xaddidnayn, oo sababaya dhibaato iyadoo loo marayo isticmaalka aan manhajka ahayn ee kaamirooyinka, taleefannada gacanta ama aaladaha kale ee loogu talagalay sawirrada, maqalka, fiidiyaha, ama duubista dhijitaalka ah iyo / ama wadaagista cajaladahaas iyada oo aan shaqaalaha fasax laga haysan, oo ay ku jiraan laakiin aan ahayn ku xaddidan wadaagista ama dhajinta fiidiyowyada dagaalka. Waxa kale oo ku jira oggolaanshaha la'aanta wadaagista linkiyada kulamada muuqaalka ah ama nuxurka kulanka. Ardayda ku xad gudubta qodobkaan waxaa laga mamnuuci karaa inay qalabkooda ku haystaan dugsiga illaa 45 maalmood marka lagu daro jawaabaha edbinta ee hoos ku taxan.				
(fasalada k-5)	★	★	★	★
(fasalada k-6-12)	★	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax

32. Xiriirka Jireed - Shaqaalaha - Sameynta xiriir jaceyl oo aan loo baahneyn oo lala yeesho qof shaqaale ah iyadoo la diidayo in la raaco jihada qaangaarka maamulka ah .				
(fasalada k-5)	★	★	★	★
(fasalada k-6-12)	5-maalin ganaax iyo • VSB	10-maalin ganaax iyo • VSB	cayrinta iyo • VSB	
33. Haysashada filimada galmada la xirira - Abuuritaanka ama marin u helista waxyaabaha galmada ku cad, oo ay ku jirto isticmaalka isgaarsiinta elektiroonigga ah ama qalabka.				
(fasalada k-5)	★	★	★	★
(fasalada k-6-8)	★	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax
(fasalada k-9-12)	★	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax	5-maalin ganaax
34. Wadaagista Filimada galmada la xiriira - Wadaagista sawir-gacmeedyada ay ka mid yihiin isticmaalka isgaarsiinta elektiroonigga ah ama qalabka, sida galmada.				
(fasalada k-5)	★	★	★	★
(fasalada k-6-8)	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax	5-maalin ganaax
(fasalada k-9-12)	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax	5-maalin ganaax	5-maalin ganaax
35. Cidhiidhint, isjiidhka, Naafayntaa ama Si qaldan u Adeegsiga Albaabka Xasiloon - Ficil kasta oo sababa in albaabku noqdo mid aan la hubin si loo fududeeyo dib u soo noqoshada ama isticmaalka aan fasaxa lahayn ee ka bixida degdegga ah.				
(fasalada k-8)	★	★	★	★
(fasalada k-9-12)	★	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	3-maalin ganaax
36. Diiwaanada ama Been Abuurista Aqoonsiga - Been abuurka saxiixyada, xogta, ama dukumiintiyada iskuulka, ama diidmada in la siiyo aqoonsi sax ah ama la siiyo macluumaad been ah xubin shaqaale ah.				
(fasalada k-5)	★	★	★	★
(fasalada k-6-8)	★	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax
(fasalada k-9-12)	★	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax	5-maalin ganaax
37. Dhaca ama Baadda - Ka helitaanka hanti qof kale halkaas oo ogolaanshihiisa ama asaga ay ku kalliftay adeegsiga xoog, hanjabaad xoog ah ama hoos timaad been abuur, oo ay ku jirto adeegsiga isgaarsiinta elektiroonigga ah.				
(fasalada k-6-8)	3-maalin ganaax iyo soo celinta	5-maalmood oo ganaax ah, soo celin iyo • VSB	cayrinta, soo celinta iyo •VSB	

(fasalada k-9-12)	cayrinta, soo celinta iyo •VSB			
38. Rabshada Galmada - Ficil jir ahaaneed oo aan la ogolaan, si ula kac ah loo taabto qof kale qeybaha ugu dhow dharka hoostooda AMA taabashada ula kac ah ee qof kale qeybaha hoose ee dharka hoostooda halkaasoo ogolaanshaha dhibanaha uusan aheyn difaac marka loo eego xeerka ciqaabta ee Minnesota (Wixii dheeraad ah Macluumaadka, tixraac 503.4AR, Dhibaateyn, Takoorid, Rabshad ama Xaasidnimo ee Arday.)				
(fasalada k-6-8)	5-maalin ganaax iyo • VSB	cayrinta iyo • VSB		
(fasalada k-9-12)	cayrinta iyo • VSB			
39. Teknolojiyadda La Xiriira				
Gaaritaan aan la oggolayn ama waxqabad ka socda aag ammaan ah oo shabakadda kombiyuutarka ah ama madal dijitaal ah (fasallada k-5)	★	★	★	★
Gaaritaan aan la oggolayn ama waxqabad ka socda aag amni ah oo kombuyuutar, shabakad ama madal dijital ah (fasallada 6-12)	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax	cayrin	
Adeegsiga farsamada aan iskuulka ahayn (fasalada 6-12)	★	★	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax
Ku darista ama bedelida qalabka / softiweerka aan la fasaxin ee goobta shaqada ama serverka (waxyeelada hantida) (fasalada 6-12)	3-maalin ganaax iyo soo celinta	5-maalin ganaax iyo soo celinta	cayrinta, soo celinta iyo	
Xadgudubyada kale ee 503.7AR, Isticmaalka La Aqbali Karo ee Teknolojiyada Macluumaadka - Ardayda (fasalada 6-12)	★	★	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax
40. Xatooyo, ama Ogaansho Helitaanka ama Haysashada Hanti La Xaday - Qaadashada aan cidna loo oggoleyn ee qof kale leeyahay ama helitaanka ama haysashada hantidaas, oo ay ku jiraan qaadashada macluumaadka maaliyadeed fasax la'aan. (Wixii macluumaad dheeraad ah ee ku saabsan xatooyada la xiriirta adeegsiga teknolojiyadda macluumaadka, tixraac 503.7AR, Isticmaalka La Aqbali Karo ee Teknolojiyada Macluumaadka - Ardayda.)				
(fasalada k-5)	★ iyo soo celinta	★ iyo soo celinta	★ iyo soo celinta	★ iyo soo celinta
(fasalada k-6-12)	1-maalin ganaax iyo soo celinta	3-maalin ganaax iyo soo celinta	5-maalin ganaax iyo soo celinta	cayrinta, soo celinta iyo
Xatooyo, ama Ogaansho Helitaanka ama Haysashada Hanti La Xaday - oo qiimaheedu ka badan yahay \$ 50 (fasalada 6-12)	3-maalin ganaax iyo soo celinta	5-maalin ganaax iyo soo celinta	cayrinta, soo celinta iyo	

Xatooyo, ama Ogaansho Helitaanka ama Haysashada Hanti La Xaday - oo qiimaheedu ka badan yahay \$ 500 (fasalada 6-12)	5-maalin ganaax iyo soo celinta	cayrinta, soo celinta iyo		
Xatooyo, ama Ogaansho Helitaanka ama Haysashada Hanti La Xaday - oo qiimaheedu ka badan yahay \$ 1,000 (fasalada 6-12)	cayrinta, soo celinta iyo			
41. Hanjabaada Bomb ama Rabshad - Ujeedada laga leeyahay ee ah argagax gelinta qof kale ama si taxadar la'aan ah loo ixtiraamo halista ay ku keeni karto argagax qof kale, si toos ah ama si aan toos ahayn ula soo xiriir hanjabaad bam ama ficil kale oo rabshado ka dhan ah iskuulka ama shaqsi kale, oo ay ku jirto adeegsiga isgaarsiinta elektiroonigga ah.				
(fasalada k-5)	★	★	★ iyo • VSB	★iyo • VSB
(fasalada k-6-8)	5-maalin ganaax iyo • VSB	cayrinta iyo • VSB		
(fasalada k-9-12)	cayrinta iyo • VSB			
42. Tubaakada iyo Sigaarka elektarooniga ah , Haysashada – Haysashada, ama isticmaalka tubaakada ama sigaarka elektaroonigga ah (oo ay ku jiraan, sigaarka dareeraha ah ama elektarooniga ah, qalimaanta vape iyo aalado kale, e-cigaar ama qalimaanta elektaroonigga ah ee elektarooniga ah) ee dhismayaasha degmada, sagxadaha degmada, baabuurta degmada ama dhacdooyinka degmada ee ku xad gudbaya 406.5AR, Deegaanka kacaagan Tubaakada iyo Qalabka Bixinta Elektaroonigga ah. Istimalka fasalka ama baska iskuulka waxay si otomaatig ah u keeni doontaa jawaabo edbin ah oo ka bilaabmaya heerka dhacdada 2aad. Ardayda K-5 waxay heli doonaan cayrin bas ah marka ay dhacdo deeqsiga marka 4-aad ee baska iyo 6-12 ardayda ayaa heli doonta cayrin bas ah isticmaalka marka 3-aad ee baska.				
(fasalada k-5)	★	★	★	★
(fasalada k-6-12)	★	★	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax
Tubaakada iyo Sigaarka elektarooniga ah , Haysashada – Haysashada, ama isticmaalka tubaakada ama sigaarka elektaroonigga ah (oo ay ku jiraan, sigaarka dareeraha ah ama elektarooniga ah, qalimaanta vape iyo aalado kale, e-cigaar ama qalimaanta elektaroonigga ah ee elektarooniga ah) ee dhismayaasha degmada, sagxadaha degmada, baabuurta degmada ama dhacdooyinka degmada ee ku xad gudbaya 43.5AR, Deegaanka kacaagan Tubaakada iyo Qalabka Bixinta Elektaroonigga ah.				
(fasalada k-5)	★	★shadow	★	★
(fasalada k-6-12)	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax	10-maalin ganaax	cayrin

44. Ku xad gudubka - Joogitaanka xarun kasta oo degmo ama qayb ka mid ah xarunta degmada markay ka xidhan tahay dadweynaha ama marka ardaygu aanu haysan oggolaansho inuu halkaas ku joogo, ama joogitaan aan la oggolayn oo ah gaadhiga degmada. (fasalada k-5)	★	★	★	★
(fasalada k-6-8)	★	1-maalin ganaax	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax
(fasalada k-9-12)	3-maalin ganaax	5-maalin ganaax	cayrin	
45. Baabuur, Adeegsi Aan La Fasaxin - Qabsashada ama adeegsiga gawaarida inta lagu jiro saacadaha iskuulka iyadoon fasax laga haysan dugsiga. (fasalada 9-12)	1-maalin ganaax.; waxaa ka mid noqon kara ka noqoshada ogolaanshaha baarkinka	3-maalin ganaax.; waxaa ka mid noqon kara ka noqoshada ogolaanshaha baarkinka	5-maalin ganaax.; waxaa ka mid noqon kara ka noqoshada ogolaanshaha baarkinka	5-maalin ganaax.; waxaa ka mid noqon kara ka noqoshada ogolaanshaha baarkinka
Diidmada u hoggaansanaanta sharciyada baarkinka. (fasalada 9-12)	★	1-maalin ganaax.; waxaa ka mid noqon kara ka noqoshada ogolaanshaha baarkinka	3-maalin ganaax.; waxaa ka mid noqon kara ka noqoshada ogolaanshaha baarkinka	5-maalin ganaax.; waxaa ka mid noqon kara ka noqoshada ogolaanshaha baarkinka
46. Hubka ama U ekaanshaha Hubka, Haysashada - Haysashada hub kasta, ha rarto ama ha dejiso, ama qalab kasta oo loogu talagalay inuu u ekaado hub; mindi kasta; qalab kasta ama qalab loogu talagalay hub ahaan oo awood u leh inuu soo saaro waxyeelo daran oo jireed, ama loogu talagalay inuu u ekaado aalad ama qalab awood u leh soo saarista waxyeelo jireed oo daran; ama aalad kale, qalab, walax ama waxyaabaha qarxa taas oo, qaabka loo isticmaalo ama loogu talo galay in loo isticmaalo, loo xisaabiyo ama laga yaabo inay soo saarto waxyeelo jireed oo daran ama waxay u egtahay in la xisaabinayo ama ay u badan tahay inay soo saarto waxyeelo jireed oo daran.				
Haysashada wax u eeg hubka (fasalada k-5)	★	★	★	★iyo • VSB
Hub, lahaansho (fasalada k-5) (<i>FIIRO GAAR AH: Sharciga gobolku wuxuu raba in la cayriyo haddii hubka uu yahay qori.</i>)	★ ceyrinta iyo • VSB			
Haysashada huba ama wax u eeg hubka (fasalada k-6-12)	cayrinta iyo • VSB			

Gaadiidka Ardayda: Filashooyinka Dabeecadda

Raaca baska dugsiga waa mudnaan, maahan xaq. Darawalka basku wuxuu mas'uul ka yahay inuu ilaaliyo anshaxa habboon ee ardayda baska saaran waxaana loo oggol yahay inuu ardayda u qoondeeyo kuraas gaar ah. Si loo caawiyo hubinta amniga ardayda, shaqaalaha gaadiidka iyo darawalada kale, ardayda waxaa laga filayaa inay u hoggaansamaan dhamaan xeerarka dhaqanka ardayda ee lagu qeexay qawaaniinta degmo dugsiiyeedka, waxaana dib loogu eegay buugan, iyo sharciyada amniga gaadiidka dheeriga ah ee hoos lagu eegay jaantuska soo socda. . Darawalku wuxuu ku soo wargalin doonaa ardayda ku xad gudubta sharciyada maamulaha iskuulka ardayga ama khabiirka anshaxa ee Waaxda Gaadiidka. Akhlaaqda halista ah ee lagu sharxay liistada kor ku xusan ee dabeecadaha, haddii ay ku dhacdo baska dugsiga, waxay sababi kartaa diidmada mudnaanta gaadiidka marka lagu daro jawaabaha dugsiga ee kor lagu soo sheegay. Haddii mudnaanta gaadiidka ardayga loo diido dhaqankiisa ardayga awood, waalidka (yaasha) ama ilaaliyaha ardayga ayaa mas'uul ka noqon doona u raridda iyo ka-qaadista ardayga dugsiga. Arday kasta oo la soo saaro tixraac uga soo xadgudbaya hantida iskuulka wuxuu lumin doonaa mudnaanta baska uu ka raaco / ka tago gurigaas. Nidaamyada dhaqanka ardayga waa la waafajin karaa - sida loogu baahan yahay sharciyada iyo qawaaniinta federaalka iyo gobolka - ee loogu talagalay ardayda leh qorshooyinka waxbarasho ee shaqsiyeed [IEPs].

Kaamiroyinka fiidiyowga waxaa loo adeegsadaa basaska qaar ee iskuulada, wadhadalka ardayda iyo falalkoodana waxaa lagu duubi karaa cajalad fiidiyow / maqal ah. Adeegsiga kaamiroyinka fiidiyowga waxaa loogu talagalay in lagu yareeyo dhaqanka ardayda loona oggolaado hawlgaal bas oo badbaado leh ardayda, wadayaasha iyo wadayaasha kale.

Inta ay saaran yihiin gaariga degmada, sida uu qabo sharciga gobolku, ardaydu ma qaadi karaan baatroot, xayawaan ama waxyaabo kale oo khatar ah ama diidmo leh, marka laga reebo xayawaanka si gaar ah loogu tababaray inay caawiyaan dadka indhoolayaasha ah ama naafada kale qaba. Ardayda waxaa loo oggol yahay inay baska ku soo qaataan waxyaabo kale oo lagu qaban karo dhabta ardayga ama kursigiisa / keeda si nabadgelyo leh ilaa iyo inta aysan ka saareynin arday kale. Waxyaabaha ay ka mid yihiin sabuurad boodhadhka, garbaha, barafka, iwm, ayaa loo oggol yahay baska marka lagu rido boorso / weel ku habboon si looga hortago dhaawac soo gaara rakaabka baska. Waxyaabaha in ka badan 39 inji (dhererka kursiga baska gadaashiisa) waa mamnuuc ogolaansho la'aan waaxda gaadiidka.

Si loo hubiyo imaatinka wakhtiga ee iskuullada, ardayda waxaa laga filayaa inay joogaan joogsiga baska shan daqiiqo kahor waqtiga qaadista loo qorsheeyay. Marka ardaydu baska fuulaan waa inay baska ku sii jiraan ilaa ay ka gaarayaan dugsigooda ama joogsiga loogu talagalay.

AKHLAAQDA GAADIIDKA DEGMADA	Dhacdada 1aad	Dhacdada 2aad	Dhacdada 3aad	Dhacdada 4aad
47. Cunista / Cabitaanka Baska – Khatarta ay leedahay ceejinta iyo dareen-celinta xasaasiyadeed ee cuntada, cunidda iyo cabbitaanka looma oggola baska.				
(fasalada k-5)	★	★	1-maalin hakinta baska	3-maalin hakinta baska
(fasalada k-6-12)	★	1-maalin hakinta baska	3-maalin hakinta baska	5-maalin hakinta baska
AKHLAAQDA GAADIIDKA DEGMADA (ka sii wad)	Dhacdada 1aad	Dhacdada 2aad	Dhacdada 3aad	Dhacdadii 4aad
48. Fuulis ama Ka Degis aan Habboonayn – Korista iyo Ka degista baska ee carruurta oo dhaawici karta naftooda ama kuwa kale.				
(fasalada k-5)	★	★	1-maalin hakinta baska	3-maalin hakinta baska
(fasalada k-6-12)	★	1-maalin hakinta baska	3-maalin hakinta baska	5-maalin hakinta baska
49. Aan Fadhiyin Kursiga markuu basku sooco (sida uu dhigayo sharciga Minnesota Statute 169.447), oo ay kujirto inaan basaska gudahiisa lagu hayn gacmaha, cududaha, lugaha iyo madaxa.				
(fasalada k-5)	★	★	1-maalin hakinta baska	3-maalin hakinta baska
(fasalada k-6-12)	★	★	1-maalin hakinta baska	3-maalin hakinta baska
50. Riixitaanka, Toogashada ama Dagaal				
(fasalada k-3)	★	★	★	1-maalin hakinta baska
(fasalada k-4-5)	★	★	1-maalin hakinta baska	3-maalin hakinta baska
(fasalada k-6-12)	★	1-maalin hakinta baska	3-maalin hakinta baska	5-maalin hakinta baska

51. Si xun u isticmaalidda ama Burburnta Qalabka Degdegga ah ama Badbaadada - Maareynta aan la fasaxin ee xaaladaha degdegga ah ama qalabka badbaadada baska, oo ay ku jiraan xirmooyinka gargaarka degdegga ah, dab-bakhtiiyeyaasha, kaamirooyinka, raadiyeyaasha labada dhinac leh iyo albaabbada xaaladaha degdegga ah, daaqadaha ama hatches-ka, ama calanka gudbaya / kormeerka.				
(fasalada k-5)	★ iyo soo celinta	1-maalin ganaax iyo soo celinta	3-maalin ganaax iyo soo celinta	5-maalin ganaax iyo soo celinta
(fasalada k-6-8)	1-maalin ganaax iyo soo celinta	3-maalin ganaax iyo soo celinta	5-maalin ganaax iyo soo celinta	cayrinta, •VSB iyo soo celinta
(fasalada k-9-12)	3-maalin ganaax iyo soo celinta	5-maalin ganaax iyo soo celinta	cayrinta, •VSB iyo soo celinta	
52. Tuurista, Toogashada ama Buufinta ama Kicinta Waxyaabaha Tuurida ama toogashada shay kasta oo baska gudahiisa ah, banaanka ilaa gudaha ama gudaha ama banaanka baska, oo ay ku jiraan buufinta wax kasta oo ay ka mid yihiin cologne, paint, iwm inta aad baska saaran tahay. Ku tuurista, toogashada ama ku buufinta walxaha ama kiciyaasha tooska baska waxay si toos ah u keeni doontaa jawaab celin edbin ah oo ka bilaabata heerka dhacda labaada.				
(fasalada k-5)	★ iyo soo celinta	1-maalin ganaax iyo soo celinta	3-maalin ganaax iyo soo celinta	5-maalin ganaax iyo soo celinta
(fasalada k-6-12)	★ iyo soo celinta	3-maalin ganaax iyo soo celinta	5-maalin ganaax iyo soo celinta	cayrinta, •VSB iyo soo celinta
53. Adeegsiga Qalalaasaha iyo / ama Qalabka lagu duubo Baska Iskuulka - Istimalka aaladaha dhibka leh oo ay ku jiraan, laakiin aan ku xaddidneyn, tilmaamayaasha laser, taleefannada gacanta, kaamirooyinka ama aaladaha elektarooniga ah baska dugsiga hab carqaladeeya gaadiidka ardayda ee nabdoon iyo / ama khatar galiya ardayda ama shaqaalaha.				
(fasalada k-5)	★	★	1-maalin hakinta baska	3-maalin hakinta baska
(fasalada k-6-12)	1-maalin hakinta baska	3-maalin hakinta baska	5-maalin hakinta baska	10-maalin hakinta baska

Xeerka Minnesota 121A.59 wuxuu leeyahay: “Ku qaadista baska iskuulku waa mudnaan, maahan xaquuq, arday uqalma. U-qalmitaanka ardaygu inuu raaco baska dugsiga waa lagala noqon karaa ku xad-gudubka nabadgelyada baska dugsiga ama xeerarka anshaxa, ama ku xadgudubka sharciga kale ee xukuma anshaxa ardayda ee baska dugsiga, iyadoo la raacayo nidaamka anshaxa degmada dugsiga ee qoran. Ka noqoshada mudnaanta raacitaanka baska ardayga ma aha ka reebitaan, cayrin, ama ka-hakin sida hoostimaad Sharciga Ceyrinta Ardayda. Nidaamka kala noqoshada ee arday shaqsi naafo ah sida uu qabo Sharciga Waxbarashada Shaqsiyaadka Naafada ah, Xeerka Mareykanka, cinwaanka 20, qeybta 1400 iyo seq., Qeybta 504 ee Dhaqancelinta Dhaqan celinta 1973, Xeerka Mareykanka, cinwaanka 29aad, qeybta 794, iyo Sharciga Naafada Mareykanka, Lambarka Sharciga Dadweynaha ee 101-336, waxaa xukuma qodobadan.”

Ardayda Qaata Waxbarashada Gaarka ah: Jawaabaha Dabeecadda

Guud ahaan, dhammaan ardayda waxaa laga filayaa inay u hoggaansamaan siyaasadaha, xeerarka iyo qawaaniinta u degsan dhaqanka ardayda. Hasayeeshee, ardayda qaata waxbarashada gaarka ah siyaasadaha, qawaaniinta iyo xeerarka waxaa loo waafajin karaa sida ay u baahan yihiin sharciyada iyo qawaaniinta federaalka iyo gobolka, iyo qorshaha waxbarashada shaqsiyeed ee ardayga (IEP). ee ardayda waxbarashada khaaska ah halkii ay ciqaabi lahaayeen.

Ka-Hakinta Gudaha Dugsiga (ISS)

Ardayga qaata waxbarashada gaarka ah wuxuu heli karaa ISS si uu usii wado ka faa'iideysiga waxbarista.

Ka-Hakinta Ka baxsan Dugsiga (OSS)

Ardayga qaata adeegyada waxbarashada gaarka ah waa in la siiyaa adeegyo waxbarasho oo ka duwan inta aanu ganaaxu ka badan shan maalmood oo isku xiga. Ardayga waxbarashada gaarka ah ma heli karo ganaax ka baxsan dugsiga in ka badan 10 maalmood oo maalmaha dugsiga la dhigto mooyaane sida uu oggol yahay sharciga ku habboon ee hoos lagu sharraxay.

Marka ardayga qaata adeegyada waxbarashada khaaska ah laga joojiyo lix- toban maalmood oo isku xigta ama in ka badan toban maalmood oo iskuuleed ah isla sannad dugsiyeedka, iyo ka joojintaasi kuma lug yeelanayso talo bixin ka-saaris ama ka-saaris ama beddel kale oo meelayn ah sida uu qabo sharciga federaalka. , xubnaha khuseeya ee barnaamijka waxbarashada shaqsiyeed ee ardayga, oo ay ku jiraan ugu yaraan mid ka mid ah macallimiinta ardayga, waa inay la kulmaan oo ay go'aamiyaan xaddiga uu ardaygu u baahan yahay adeegga si uu ugu sii socdo ka qayb qaadashada manhajka guud ee waxbarashada, in kasta oo uu ku yaal meel kale , iyo in loo horumaro la kulanka himilooyinka barnaamijka waxbarashada shaqsiyeed ee ardayga. Kulanku waa inuu dhacaa sida ugu dhakhsaha badan ee suurtoogalka ah, laakiin aan ka badnayn toban maalmood ka dib maalinta lixaad ee isku xigta ee ganaaxa ama maalinta kowiyo tobnaad ee isugeynta a joojinta.

Go'aanka muujinta waa in loo qabtaa ka-hakinta la filayo inay ka badan tahay 10 maalmood oo isku xigxigta dugsiga ah. Go'aanka muujinta waa in sidoo kale loo sameeyaa dhamaan ka saarida edbinta, marka ardaygu soo ururiyo in ka badan 10 maalmood oo ganaax ah sanad dugsiyeedka marka ka saarida hadda ay tahay mid ka mid ah taxane ah oo ka saaris ah oo ka dhigan beddel meeleyn. Marka muujinta la qabto, ogeysiis qoraal ah oo ku saabsan kulanka kooxda IEP iyo Ogeysiiska Ka-hakin waa in loo diraa waalidka ama ilaalayaha ardayga. Kooxda IEP ayaa la kulmi doonta oo diiwaangelin doonta in akhlaaqdu tahay muujinta naafonimada ardayga. Haddii kooxda IEP ay go'aamiso in dhacdadu ay tahay muujinta naafonimada ardayga, ka joojinta ka baxsan dugsiga ayaa weli dhici karta iyadoo ay ku heshiiyeen waalidka ama ilaha ardayga, ama sida kale ee sharcigu oggol yahay. Kooxda IEP waa inay fuliyaan qiimeyn dabeecadeed oo shaqeyneysa ayna horumariyaan qorshaha faragelinta dabeecadda ama, hadba sida loo adeegsan karo, dib u eegista iyo wax ka beddelka qorshaha jira. Haddii anshaxa ardayga la go'aamiyay inuu noqdo natiijada tooska ah ee ku guuldareysiga hirgelinta IEP, kooxdu waa inay qaadaan tallaabooyin deg deg ah oo lagu xalliyo fashilka. Haddii kooxda IEP ay go'aamiso in dhacdadu aysan ka muuqan naafonimada ardayga, tallaabo ayaa laga qaadi doonaa iyadoo la raacayo nidaamka anshaxa, si kastaba ha ahaatee kooxda IEP waa inay go'aamiyaan xaddiga adeegyada loo baahan yahay si loogu suurtoogeliyo ardayga inuu sii wado ka qaybgalka guud manhajka waxbarashada iyo horumarka laga gaarayo himilooyinka IEP. Qiimaynta habdhaqanka waxqabadka ayaa la samayn karaa haddii ay go'aamiso habboon kooxda IEP. Haddii waqti kasta ay kooxdu go'aamiso in ardaygu aanu raaci karin xeerarka iyo qawaaniinta degmada ee ku saabsan dabeecadda ardayga iyadoo ay sabab u tahay iyada ama isaga naafonimadiisa oo in nidaam habbaysan ayaa loo baahan yahay, qiimeyn ayaa la sameyn doonaa taas oo horseedi karta in loo qoro Qorshaha Wax-ka-qabashada Dhaqanka ee IEP .

Cayrin / Ka-saaris

Kahor intaadan ku dhaqaaqin eryida ama ka saarida, degmadu waa inay ku dhaqaaqdaa dib u eegis go'aan cad sida kor lagu sharaxay. Haddii kooxda IEP ay go'aamiso in dhacdadu tahay muujinta naafonimada ardayga, cayrinta ama ka saaritaanku ma dhici karto. Si kastaba ha noqotee, degmadu waxay u isticmaali kartaa habsocodka habsami u socodka si ay u soo jeediso isbeddel ku yimaada IEP ga ardayga iyo meelaynta. Intaa waxaa dheer, xitaa haddii la ogaado in dhacdadu ahayd muujinta naafonimada ardayga, degmadu waxay ku soo rogi kartaa meelayn goob waxbarasho ku-meel-gaadh ah oo ku-meel-gaadh ah illaa iyo 45 maalmood oo iskuul ah xaaladaha lagu sharxay qaybta soo socota.

Haddii kooxda IEP ay go'aamiso in shilka uusan ahayn muujinta itaal darrida ardayga, dugsigu wuxuu sii wadi karaa habraacyada ku habboon ee looga saarayo ama looga saarayo ardayga sida waafaqsan sharciga iyo nidaamka degmada. Kooxda IEP waa inay go'aamiyaan adeegyada la bixinayo muddada cayrinta. Qiimaynta habdhaqanka waxqabadka ayaa la samayn karaa haddii ay go'aamiso habboon kooxda IEP.

Marka laga reebo

Iyadoo la raacayo sharciga shaqsiyaadka naafada ah ee waxbarashada (IDEA), ardayga leh IEP waxaa la geyn karaa goob waxbarasho ku meelgaar ah oo ku habboon muddo 45 maalmood oo iskuul ah haddii ardaygu ku kaco dhaqanka soo socda dhismaha dugsiga ama howlaha dugsiga:

- Uqaato ama haysto hub khatar ah (sida lagu qeexay sharciga federaalka) dugsiga ama iskuulka, dhismaha iskuulka ama shaqada iskuulka;
- Adoo og qaadashada ama isticmaal daroogo sharci daro ah ama iibiya ama dalbanaya iibka maandooriyaha inta lagu jiro dugsiga, dhismaha iskuulka ama shaqada iskuulka; ama
- Waxay ku dhacdaa dhaawac halis ah jirka (sida lagu qeexay sharciga federaalka) qof kale inta lagu jiro dugsiga, dhismaha iskuulka ama shaqada iskuulka.

Maamulka iskuulku wuxuu awood u leeyahay inuu u baahdo meeleynta 45-maalmood; hasayeeshee, kooxda IEP ee ardaygu waa inay go'aamiyaan habka ku-meel-gaadhka ah ee ku-habboon ee xaqa waalidku u leeyahay inuu rafcaan ka qaato sharciga federaalka. Haddii anshaxu aanu buuxin shuruudaha kor ku xusan, degmadu waxay codsan kartaa dacwad dhagaysi nidaam maxalli ah si loo dalbado amar lagu beddelo meelaynta waxbarasho ee ardayga illaa 45 maalmood oo dugsi haddii degmadu aaminsan tahay in ku haynta ardayga meelaynta waxbarasho ee hadda ay tahay waxay u badan tahay inay kudhalato dhaawac ardayga ama kuwa kale, iyo / ama degmadu waxay soo jeedin kartaa isbadal meeleynta ardayga, iyadoo ku xiran waalidka (iinta) ama ilaalayaha 'xaquuqda nidaamka cadaalada.

Ka Qayb Qaadashada Saraakiisha Fulinta Sharciga iyo Kooxaha Dhibaatooyinka

Saraakiisha fulinta sharciga looma isticmaali karo inay ku fuliyaan waxqabadyo waxbarasho, oo ay ku jiraan habraacyada nidaamsan, ha ahaato mid deg deg ah ama waafaqsan IEP. Saraakiisha fulinta sharciga ma ku lug lahaan doonaan go'aanka waxbarashada ee ardayga looga saarayo iskuulka iyadoo ciqaabta edbin ahaan loo hayo.

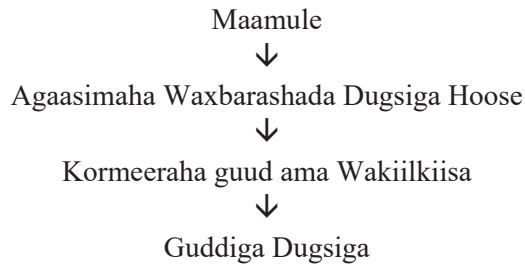
Xubnaha shaqaalaha iskuulka waxaa laga yaabaa inay ku soo wargeliyaan dambi looga shakisan yahay inuu geystay ilmo naafo ah fulinta sharciga iyo fulinta sharciga ayaa loo oggolaan doonaa inay fuliyaan waajibaadkooda si ay uga jawaabaan warbixinnada ku saabsan fal dambiyeedka, oo ay ku jiraan ka saarida ardayga ardaaga dugsiga ee ku habboon duruufaha. Xubnaha shaqaalaha dugsiga ma codsan doonaan mana faragalin doonaan go'aan fulin sharciyeed ee looga saarayo ardayga dugsiga ujeedooyinka fulinta sharciga; hasayeeshee, dadaallo macquul ah ayaa la sameyn doonaa si loogu wargaliyo ardayga waalidkiisa ama mas'uulka ku lug lahaanshaha dhaqan gelinta sharciga. Haddii arday leh IEP uu ka xayiro ama ka saaro fasalka, dhismaha dugsiga, ama sagxadda sarkaal sharci fulin ah codsi ka yimaada shaqaalaha dugsiga inta lagu jiro maalinta dugsiga laba jeer 30 maalmood gudahood, kooxda IEP ardayga waa inay kulan si loo go'aamiyo haddii barnaamijka waxbarashada shaqsiga ah (IEP) uu kufilan yahay ama haddii qiimeyn dheeraad ah loo baahan yahay.

Xalinta Khilaafaadka

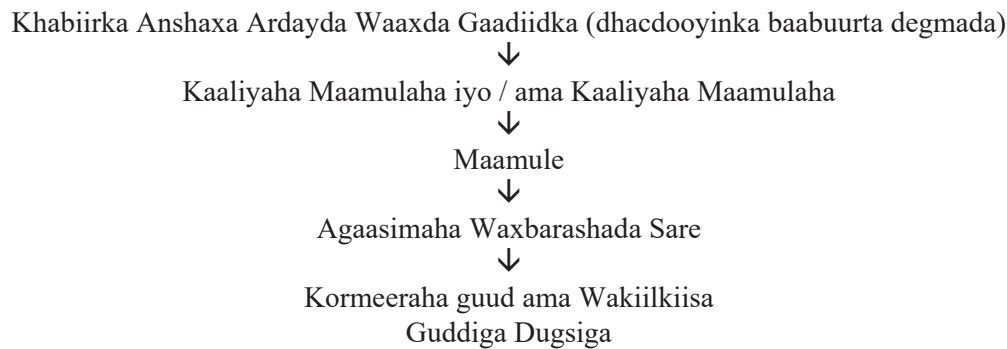
Marka laga reebo marka aysan waafaqsaneyn nidaamka eryida ardayda anshax xumo lagu faahfaahiyay boggaga 29-32, ardayda ka walwalsan talaabo anshax gaar ah ama xadgudub anshaxeed ardayga waxay la tashan karaan waalidkood ama ilaaliyeyaashooda, macalimiinta iyo / ama ardayga taageerida shaqaalaha adeegyada (la taliyayaasha, cilmi nafsiya, iwm.) Si aan rasmi aheyn loo xaliyo tabashada. Haddii walaaca aan lagu xalin karin iyadoo la adeegsanayo kanaalkan aan rasmiga ahayn, ardayda iyo waalidiinta ama ilaaliyaha ayaa laga yaabaa inay rafcaan ka qaataan tabashooyinkooda iyada oo loo marayo wadiiqooyinka ku qoran nidaamka rafcaanka ee hoos ku qoran. (Ardayda, waalidiinta iyo ilaaliyaha) ayaa laga filayaa inay racfaan ka qaataan walwalka sida ay tilmaameen fallaadhaha.

Dhammaan shaqaalaha degmada waxaa laga filayaa inay ula macaamilaan ardayda qaab adag, cadaalad ah oo iswaafaqsan, si ay ula dhaqmaan dhammaan ardayda ixtiraam iyo inay aqoonsadaan kala duwanaanshaha shaqsieed ee ardayda.

Nidaamka Rafcaanka (Fasalada k-5)

Nidaamka Rafcaanka (Fasalada k-6-12)

Goobidda iyo Qallalka

Haddii maamulka dugsigu haysto sabab ay ku aaminaan fal sharci darro ah ama ku xadgudub sharciga dugsiga ah in la galay ama ay ku dhowdahay in lagu kaco, waxay awood u leeyihiin inay baaraan ardayga iyo iyada ama hantidiisa gaarka ah, oo ay ku jiraan taleefannada gacanta iyo gaadiidka, ama iskuul kasta hantida degmada ee uu isticmaalay ardaygu, ayna la wareegaan shay kasta oo lahaanshihiisa kaas oo si gaar ah looga mamnuucayo sharciga, xeerarka degmada ama xeerarka dugsiga ama ay ku jiraan caddaynta ku tumashada sharciga, xeerarka degmada ama xeerarka dugsiga. Raadinta waxay ku koobnaan doontaa duruufaha ay jiraan shaki macquul ah oo ku saabsan in baaritaanka uu soo saari doono caddeyn ku saabsan dhaqan xumo looga shakisan yahay. Baaxadda iyo / ama dhexgalka baaritaanka waa inay si macquul ah ula xiriiraan ujeedooyinka baaritaanka. Markasta oo ay suurta gal tahay, ardaygu wuu joogi doonaa marka iyada ama isaga hantidiisa ama hantida iskuul ay isaga ama iyadu isticmaasho, la baarayo. Dhammaan waxyaabaha la soo qabtay waxaa la siin doonaa hay'adaha ku habboon ama dib ayaa loogu celin doonaa milkiilaha dhabta ah.

Baadhitaan guud oo ku saabsan guryaha, aaladaha iyo teknoolojiyada dugsiga oo ay ku jiraan, laakiin aan ku xaddidnayn, sanduuqyada, Ipads-yada, kombiyuutarada, shabakadaha kombiyuutarka, aaladaha dijitaalka ah ee dugsiga ama miisaska, ayaa dhici kara wakhti kasta, walxaha dugsigana waa la qabsan karaa. (Fiiri hoosta si aad u hesho macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan sanduuqyada dugsiga.)

Si loo ilaaliyo jawi amaan ah oo caafimaad leh, nidaamka qorshaynta iyo guud ahaan baaritaanka canine ee iskuulka oo idil (badanaa loogu yeero urta canine) ee ardayada ardayda, miisaska, gawaarida marka la dhigaayo dhismaha iskuulka, iyo xarumaha iyo sagxadaha iskuulka waxaa laga yaabaa in lagu qabto waqtiyo degmo

196. Intaas waxaa sii dheer, ogaanshaha canine-ka sidoo kale waa la isticmaali karaa marka maamule uu qabo shaki gaar ah oo ah in waxyaabaha sharci darada ah lagu haysto hantida iskuulka. Waxyaabaha koontarabaaniga ah ee laga yaabo inay soo ogaato canine-ka waxaa ka mid ah daroogada, aaladaha bambooyinka iyo qoryaha fudud. Haddii eey u digto shay ku jira sanduuqa ama gaari, waxaa laga yaabaa inay baaraan saraakiisha iskuulka.

Sanduuqyada Dugsiyada - Sanduuqyada iskuulku waa hantida degmada. Marna degmadu kama tanaasusho kantaroolkeeda khaaska ah ee loogu talagalay ku habboonaanta ardayda. Baadhitaanka gudaha ee sanduuqyada waxaa fulin kara maamulka iskuulka sabab kasta ha noqotee waqti kasta, ogeysiis la'aan, ogolaansho la'aan ardayga iyo amar la'aan baaris. Hantida gaarka ah ee ardeyda ku dhex jirta khaanadaha iskuulka waa la baari karaa oo keliya marka maamulka iskuulka ay leeyihiin shaki macquul ah oo ah in baaritaanka uu soo bandhigi doono cadeynta xadgudubka sharciga ama sharciyada iskuulka. Sida ugu dhakhsaha badan ee suurto galka ah kadib baadhitaanka waxyaabaha ardayga u gaarka ah, maamulayaasha dugsiyada waa inay siiyaan ogeysiiska baaritaanka ardayda la baadhay santuuqayadooda haddii aan shaaca laga qaadin wax u dhimeynin baaritaanka socda ee booliska ama saraakiisha dugsiyada.

Habka Looga saarayo Ardayda: Ka kaxaynta Fasalka, Ka joojinta, Ka saarida iyo eryida

Sababaha Hakinta, Ka-saarista ama Cayrinta

Iyadoo la raacayo Xeerka Minnesota ee 121A.45, ardayga waa laga joojin karaa, laga saari karaa ama laga saari karaa sababahan soo socda awgood:

- Ku xadgudub ula kac ah wixii siyaasad ama qaanuun degmo ah, ama iskuulka ama qaanuunka fasalka. Shuruucda noocan ahi waa inay noqdaan kuwo cad oo qeexan si ay u siiyaan ogeysiis ardayda inay tahay inay la jaanqaadaan dhaqankooda shuruudahaas.
- Dhaqan ula kac ah oo si weyn u carqaladeeya xaqa ay dadka kale u leeyihiin waxbarasho, ama awooda shaqaalaha dugsiyada inay ku gutaan waajibaadkooda ama howlaha iskuulka ee ay kafaala qaadayso iskuulka.
- Dhaqan ula kac ah oo khatar galiya shaqaalaha degmada, ardayga ama ardayda kale, dadka ku xeeran ama hantida iskuulka.

Ka saarida Fasalka / Ka-hakinta Dugsiyada (ISS)

Ka Saarida Fasalka - Tallaabada uu qaado macalin, maamule ama shaqaale kale oo degmo ah si looga mamnuuco arday inuu xaadiro in ka badan hal fasalka iyo/ama muddada waxqabadka ee waqti aan ka badanayn illaa shan maalmood.

"Ka joojinta iskuulka" (ISS) waxaa lagu qeexay ficil kasta oo ay qaadaan macalin, maamule ama shaqaale kale oo degmo ah si looga mamnuuco arday dhigashada in ka badan hal fasal iyo / ama mudo waxqabad ah muddo aan ka badnaan shan maalmood.

"Muddada fasalka" ama "muddada waxqabadka" waxaa lagu qeexaa inay tahay waqti xaddidan oo loo qoondeeyey hal maado ama waxqabad. Ardayga waa laga saari karaa fasalka ama xilliga waxqabadka, ama waxaa la siin karaa ISS ka dib marka uu macallinku la tashado oo uu oggolaansho ka helo maamulaha ama qofka loo xilsaaray.

- Go'aanka ka saarida ama ISS waxaa gaari doona maamulaha ama qofka isaga ama iyada wakiilka u ah. Ardayga waxaa lagu ogeysiin doonaa hadal ahaan. Waalidiinta ama wakiilka waxaa lagu ogeysiin doonaa taleefan ama boostada heerka koowaad ee Mareykanka.
- Ardayga waa laga saari doonaa fasalka ama waxaa la siin doonaa ISS iyada oo aan la yeelan shir maamuleed aan rasmi ahayn haddii isagu ama iyadu ay muujiso dhaqan ula kac ah oo si maaddi ah oo si weyn u carqaladeynaya xuquuqda dadka kale u leeyihiin waxbarasho ama dhaqan ula kac ah oo khatar gelinaya shaqaalaha degmada, ardayga ama ardayda kale ama hantida dugsiyada .
- Dugsiyada ayaa haya masuuliyadda ardayga inta laga saarayo fasalka ama ISS. Maamulaha ama qofka uu u xilsaaray ayaa mas'uul ka ah ardayga laga saaray fasalka ama laga joojiyay.
- Ardaydu waxay ku laaban doonaan fasalka markay dhammeeyaan muddada ka saarista ama ka joojinta.
- Ka dib marka ardayga laga saaro fasalka in ka badan 10 jeer sannad dugsiyeedkiiba, dugsiyada waa inuu la socodsiiyaa oo la kulmaa waalidka ama ilaalayaha ardayga si ay ugala hadlaan dhibaataada keeneysa in ardayga laga saaro fasalka.

Ka-hakin Dugsiga / Ka-hakin Dugsi-ka-baxsan (OSS)

Maamulka ayaa ardayga ka joojin kara dugsiga markii loo baahdo.

Ka Joojinta Dugsiga Hal Maalin ama Ka Yar - Markii ardayga laga joojiyo iskuulka hal maalin ama kayar, ardayga iyo waalidkiis ama waalidkeed waa in lala socodsiiyaa isla ka joojinta ama ka joojinta kahor intaanay dhaqan gelin marka laga reebo meesha ay u muuqato inuu ardaygu abuurii doono iyo khatar aad u weyn oo naftiisa ama dadka ku hareeraysan ama hanti ah.

Ka joojinta iskuulka in ka badan hal maalin - "Hakinta" waxaa loola jeedaa ficil ay qaadeen maamulka iskuulka, oo waafaqsan xeerarka uu soo saaray Guddiga Dugsiga, oo ka mamnuucaya ardayga inuu dhigto dugsiga muddo aan ka badnayn 10 maalmood oo iskuul ah. (Qeexitaankani ma khuseeyo ka saarida dugsiga hal maalin dugsi ama ka yar.) Kahor intaan OSS bilaabmin, maamulka dugsigu waa inuu isku dayaa inuu bixiyo adeegyo waxbarasho oo ka duwan marka laga reebo halka ay ka muuqato in ardaygu u abuurii doono khatar degdeg ah oo aad u weyn naftiisa ama dadka ku xeeran ama hanti. Markii ardayga laga joojiyo in ka badan hal maalin, ardaygu waa inuu yeeshaa shir maamul aan rasmi ahayn kahor ceyrinta marka laga reebo halka ay ka muuqato inuu ardaygu abuurii doono khatar degdeg ah oo la taaban karo oo naftiisa ama dadka ku hareeraysan ama hanti ah, taasoo markaas shirku waxay dhici doontaa sida ugu dhakhsaha badan ee suurtoogalka ah kadib joojinta. kahor ama isla shirka aan rasmiga aheyn ee maamulka, maamule iskuul ayaa ardeyga ogeysiin doona sababaha hakinta iyo sharaxaad ka bixinaya cadeymaha ay masuuliyiintu hayaan, ardayguna wuu soo bandhigi karaa ardayga nooca xaqiiqooyinka. Dukumintiyada soo socda ayaa shaqsi ahaan loogu adeegi doonaa ardayga waqtiga ama ka-horreeya waqtiga ka joojintu ay dhaqan-galayso, iyo waalidka ama ilaalayaha ardayga ee boostada Mareykanka muddo 48 saacadood gudahood ah laga bilaabo shirka:

- Ogeysiis qoran oo ay kujiraan sababaha ka joojinta;
- Qoraal kooban oo xaqiiqda ku saabsan;
- Tilmaanta markhaatiga;
- Qorshaha dib ugu celin;
- Nuqul ka mid ah Xeerarka Minnesota 121A.40 ilaa 121A.56, iyo
- Adeegyo beddel waxbarasho oo ku habboon (marka sharcigu u baahan yahay). (Adeegyada kale ee waxbarashada waxaa ka mid noqon kara, laakiin aan ku xaddidnayn: Baris gaar ah, manhajka wax laga beddelay, wax ka beddelidda waxbarista, wax ka beddellada kale ama la qabsiga, waxbaridda iyada oo loo marayo warbaahinta elektarooniga ah, adeegyada waxbarashada gaarka ah sida lagu muujiyey qiimeynta ku habboon, tilmaamidda dibedda looga baxayo, shaqaguriyeedka la kormeero, ama isqorista degmo kale ama xarun kale oo waxbarasho oo la xushay si loogu oggolaado ardayga inuu u horumaro xagga shuruudaha qalin-jabinta.)

Haddii maalmaha guud ee ardayga laga eryo dugsiga ay ka badnaato 10 maalmood oo isu geyn ah sannad dugsiyeedka, degmadu waa inay sameysaa isku day macquul ah oo ay ku qabato kulan ay la yeelato ardayga iyo waalidka ama ilaalayaha ardayga kahor inta aan laga saarin ardayga dugsiga, iyo iyadoo laga oggolaado waalidka ama ilaalayaha, u habee ardayga baaritaanka caafimaadka maskaxda. (Degmadu ma bixin doonto kharashka qiimeynta illaa ay ka mid tahay qiimeynta ujeedooyinka waxbarashada gaarka ah) Ujeeddada kulanku waxay noqon doontaa in la tijaabiyo si loo go'aamiyo baahida ardayga ee qiimeynta, adeegyada kale ama haddii waalidka ama ilaalayaha ay tahay in la qiimeeyo ardayga si loo go'aamiyo in ardaygu u baahan yahay daaweyn xagga cilladda caafimaadka maskaxda ah.

Degmadu waa inay sameysaa dadaal macquul ah si ay ugu soo wargeliso waalidka ama wakiilada hakin taleefoonka sida ugu dhakhsaha badan ee suuragalka ah ka joojinta kadib.

Haddii ay dhacdo in ardayga laga joojiyo iyada oo aan la qaban shir maamul aan rasmi ahayn iyadoo loo aaneynayo in ardaygu uu abuurii doono khatar degdeg ah oo la taaban karo oo naftiisa ama dadka ku hareeraysan ama hanti ah, ogeysiiska qoraalka ah ayaa loo gudbin doonaa ardayga iyo waalidka ardayga. ama wakiilka boostada Mareykanka muddo 48 saac gudahood ah laga bilaabo shirka. Adeegga boostada Mareykanka ayaa dhameystirmaya boostada. Nuqul waxaa hayn doona maamulaha.

Ka joojinta isku xigxigta - Ka joojin isku xigxigta laguma soo rogi karo isla arday isla koorsada anshax ama dhacdo anshax xumo ah marka laga reebo xaaladaha soo socda:

- Marka ardaygu abuurii doono khatar deg deg ah oo la taaban karo oo naftiisa ama dadka ku xeeran ama hanti, ama
- Markay degmadu kujirto howsha bilaabida cayrinta, taasoo salka ku haysa maamulka wuxuu kordhin karaa ganaaxa ilaa 15 maalmood.
- Shir maamul gaar ah ayaa loo baahan yahay xilli kasta oo ka-hakinta ah.

Ogeysiiska Xaq u lahaanshaha Dib-u-Celinta - Markasta oo ardaygu ku guuldareysto inuu ku soo laabto dugsiga 10 maalmood gudahood marka laga joojiyo cayrinta, maamulaha iskuulka ayaa ku wargalin doona ardayga iyada ama isaga waalidkiis ama wakiilka boostada Mareykanka ee ardeyga xaq u yeelashada iyo dib u soo celinta iskuulka dadweynaha.

Ka-saaris iyo Cayrin

“Ka-saaris” waxaa loola jeedaa ficil Maamulka Dugsiga ee looga hortagayo diiwaangelinta ama dib-u-qorista ardayga muddo aan ka badnaan doonin sannad-dugsiyeedka.

“Eryitaan” waxaa loola jeedaa ficil ay qaadeen Gudiga Dugsiga oo looga mamnuucayo arday ka diiwaangashan inuu sii xaadiro ilaa 12 bilood laga bilaabo taariikhda ardayga laga saaray.

Gudiga Dugsiga ayaa ah maamulka kaliya ee ka reebi kara ama ceyrin kara arday. Ka reebitaan ama cayrin laguma soo rogi karo dhageysi la'aan, ilaa iyo haddii xaq u yeelashada dhageysi ay uga tanaasusho qoraal ahaan ardayga iyo waalidka ama masuulka. Dhaafitaanka Dhageysiga ayaa loo isticmaali doonaa ujeeddadan. Ogaysiiska Waxqabadka iyo Dhageysiga la qorsheeyay waxaa qaban doona kormeeraha sida soo socota:

- Loogu adeegaa ardayga iyo waalidkiis ama waalidkeed ama mas'uulka shaqsiyan ama boostada Mareykanka;
- Ay kujiraan bayaan dhameystiran oo xaqiiqda ah, liiska markhaatiyaasha iyo sharaxaada markhaatigooda;
- Sheeg taariikhda, waqtiga iyo goobta dhagaysiga;
- Lasoco nuqul Xeerarka Minnesota 121A.40-121A.56;
- Qeex adeegyada kale ee waxbarasho ee la siiyay ardayga iyadoo la isku dayayo in laga fogaado dacwadaha cayrinta, iyo
- La socodsii ardayga iyo waalidka ama ilaalayaha xaquuqda:
  - ... U hello wakiil ardayga uu isagu doortay, oo uu ku jiro la-taliyaha sharciga, dhegeysiga. (Degmadu waa inay la talisaa waalidka ama ilaha ardayga in laga heli karo caawimaad sharci oo bilaash ah ama qiimo jaban iyo in liistada macluumaadka kaalmada sharciga laga heli karo Waaxda Waxbarashada ee Minnesota.);
  - ...Baadhida diiwaanka ardayga dhegeysiga kahor;
  - ...Soo bandhig caddeyn, iyo
  - ... Wajah oo su'aalo weydiiso markhaatiyaasha.

Dhageysiga - Dhageysiga waxaa loo jadwaleynayaa 10 maalmood gudahood laga bilaabo adeegga ogeysiiska qoraalka ah haddii dheereysi, oo aan ka badnaan shan maalmood, laga dalban sababo wanaagsan Guddiga Dugsiga, ardayga, ama waalidka ama wakiilka.

- Guddiga Dugsiga wuxuu magacaabi karaa sarkaalka dhageysiga si looga saaro ama looga eryo ardayda.
- Kormeeraha guud ayaa cayimaya goobta dhagaysiga. Kaalmada maamulka iyo kharashyada sahayda waxaa bixin doonta degmada.
- Dhageysigu waa inuu ahaadaa waqti iyo goob macquul ah oo ku habboon ardayga iyo waalidka ama wakiilka.
- Dhageysiga waa la xirayaa ilaa ardayga, ama waalidka ama ilaalayaha ay codsadaan dhageysi furan.
- ... U hello wakiil ardayga uu isagu doortay, oo uu ku jiro la-taliyaha sharciga, dhegeysiga.
- Dhageysiga waxaa la qaban doonaa sarkaalka dhagaysiga madaxa banaan, xubin ka mid ah Gudiga Dugsiga, guddi ka tirsan guddiga ama guddiga buuxa, sida ay go'aamiyaan Guddiga Dugsigu.
- Dhageysiga waxaa loo qaadayaa si cadaalad ah oo aan eex lahayn.
- Guddiga Dugsiga ayaa diiwaangelinaya dacwadaha dhagaysiga iyadoo ay kharashka degmada bixinayso, kooxna waxay ku heli kartaa qoraal kharashkeeda.
- Markhaatiga waxaa lagu bixin doonaa dhaar. Sarkaalka dhageysiga ama xubin ka mid ah guddiga ayaa awood u leh inay soo saaraan codsi maxkamad iyo maamulida dhaarta.
- Waqti macquul ah dhegeysiga kahor, ardayga, waalidka ama ilaalayaha, ama isaga ama iyada wakiilkeeda waxaa la siin doonaa fursad ay ku helaan dhammaan diiwaanada degmada ee khuseeya ardayga, oo ay ku jiraan imtixaannada ama warbixinnada la soo jeediyey. ficilku wuxuu ku salaysnaan karo.
- Ardayga, waalidka ama ilaalayaha, ama iyada ama isaga wakiilkiisa waxay xaq u leeyihiin inay ku qasbaan imaatinka shaqaale rasmi ah ama wakiil degmada ama shaqaale dawladeed ama qof kasta oo kale oo laga yaabo inuu haysto caddeyn talaabada la soo jeediyay waxay noqon kartaa mid salka ku haysa, iyo in la iska horkeeno oo la isweydiiyo markhaati kasta oo markhaati u furaya degmada.
- Ardayga, waalidiinta ama masuulka, ama wakiilkiisa ama wakiilkeeda waxay xaq u leeyihiin inay soo bandhigaan caddeyn iyo markhaati, ay ku jiraan khabiir

cilmi nafsiyeed ama waxbarasho.

- Ardayga laguma qasbi karo inuu markhaati ka noqdo dacwadda ceyrinta.
- Nuqul diiwaanka dhageysiga ah ayaa loo soo bandhigi doonaa ardayga ama waalidkiis ama ilaaliyaha ama wakiilka qaab qoraal ahaan ay u go'aamiyaan Guddiga Dugsiga markii la codsado oo aan wax lacag ah lagu soo dallicin.
- Talada sarkaalka dhagaysiga ama xubin gudiga ama guddiga waxay ku saleysnaan doontaa oo keliya cadeymaha la taaban karo ee lagu soo bandhigo dhageysiga waana in loo gudbiyaa guddiga isla markaana loogu adeegaa dhinacyada laba maalmood gudahood marka dhageysiga la soo gabagabeeyo.
- Guddiga Dugsiga ayaa go'aan ka gaari doona soo jeedinta sarkaalka dhageysiga ama xubinta guddiga ama guddiga, waxayna go'aan ka gaari doonaan kulan gaar ah shan maalmood gudahood ka dib marka la helo soo-jeedinta.
- Gudiga Dugsiga waxaa laga yaabaa inuu siiyo dhinacyadu fursad ay ku soo bandhigaan ka-reebis iyo faallooyin talooyinka sarkaalka dhageysiga iyadoo la bixinayo in labada dhinac midkoodna uusan soo bandhigin wax caddeyn ah oo aan la dhigin dhageysiga.
- Go'aanka Guddiga Dugsiga waa inuu ku saleysnaadaa diiwaanka, waa inuu ahaadaa mid qoraal ah waana inuu caddeeyaa xaqiiqooyinka xakamaynta ah ee go'aanka lagu gaadhay si faahfaahsan oo ku filan si loogu gudbiyo dhinacyada iyo Wakiilka Minnesota ee Waxqabadka aasaaska iyo sababta go'aanka.

Rafcaan - Qeyb ka mid ah go'aanka ka saarista ama ka saarida ee lagu sameeyay Xeerarka Minnesota ee 121A.40 ilaa 121A.56 waxay racfaan uga qaadan karaan go'aanka Wakiilka Waxbarashada ee Minnesota muddo 21 maalmood gudahood ah tallaabada Golaha Dugsiga.

- Markii loo soo diro ogeysiiska rafcaanka, degmadu waa inay siisaa wakiilka iyo waalidka ama ilaaliyaha nuqul dhammaystiran oo ah diiwaanka dhageysiga shan maalmood gudahood.
- Dhammaan qoraallada ay soo gudbiyeen racfaan qaataha waa in la soo gudbiyaa oo loogu adeegaa 10 maalmood gudahood laga soo bilaabo marka la helo qoraalka.
- Dhammaan qoraallada ay soo gudbiyeen racfaan qaataha waa in la soo gudbiyaa oo loogu adeegaa 10 maalmood gudahood laga soo bilaabo marka la helo qoraalka.
- Iyadoo la raacayo sharciga gobolka, go'aanka Gudiga Dugsiga waa la fulin doonaa inta racfaanka laga qaadanayo guddoomiyaha.
- Racfaan ka qaadashada qaybtaan, guddoomiyuhu wuxuu cadeyn karaa go'aanka wakaalada, wuxuu dib ugu celin karaa go'aanka natiijooyin dheeri ah, ama wuu ka noqon karaa ama wax ka beddeli karaa go'aanka haddii xuquuqda la taaban karo ee codsabayaasha laga yaabo in lagu nacay maxaa yeelay natiijooyinka maamul, tixgalinta, gabagabada ama go'aanade waa:
  - Ku xadgudubka qodobbada dastuurka;
  - In ka badan awooda sharciga ama awooda degmada dugsiga;
  - Lagu sameeyay habraac sharci darro ah, marka laga reebo sida ku xusan Xeerka Minnesota 121A.48;
  - Ay ku dhacday qalad kale oo sharciga ah;
  - Aan taageerin cadeyn la taaban karo marka la fiiriyo dhamaan diiwaanka la soo gudbiyey, ama
  - Sabab la'aan ama khiyaano badan.

Guddoomiyaha ama wakiilkiisa ayaa gaari doona go'aanka ugu dambeeya iyadoo lagu saleynayo diiwaanka cadeymaha. Wakiilka ayaa go'aan ku soo saari doona 30 maalmood gudahood marka la helo diiwaanka oo dhan iyo gudbinta qoraal ee dhinacyada ee rafcaanka. Go'aanka guddigu wuxuu noqonayaa mid kama dambeys ah oo labada dhinacba khuseeya ka marka waqtiga rafcaanka uu dhammaado iyadoo la raacayo Xeerka Minnesota ee 121A.50.

Dib u eegista Garsoorka - Go'aanka Wakiilka Waxbarashada ee Minnesota ee lagu gaarey Xeerarka Minnesota 121A.40 ilaa 121A.56 waxaa lagu saleynayaa dib-u-eegista garsoor oo ku saabsan Xeerarka Minnesota ee 14.63 ilaa 14.69. Go'aanka guddoomiyaha waa la joojiyay inta racfaan laga qaadanayo qaybtaan.

Warbixinnada Wakaaladda Adeegga - Guddiga Dugsiga waa inay ku soo wargeliyaan tallaabo kasta oo la qaado iyadoo la raacayo Xeerarka Minnesota 121A.40 ilaa 121A.56 hay'adda adeegga dadweynaha ee ku habboon, markii ardaygu uu kormeerayo hay'addaas.

Warbixinta Wakiilka Waxbarashada ee Minnesota - Gudiga Dugsiga waa inuu ku soo wargaliyaa ka eryidda ama ka saaridaas 30 maalmood gudahood laga bilaabo taariikhda ay dhaqan galeyso waxqabadka Wakiilka Waxbarashada iyadoo loo marayo nidaamka warbixinta elektiroonigga ah.

- Warbixintani waa inay kujirtaa bayaanka adeegyada waxbarashada kale ee la siiyay ardayga iyo sababta, taariikhda dhaqangalka iyo mudada ka saarida ama cayrinta. Warbixinta waa inay sidoo kale kujirtaa ardayga da'diisa, darajadiisa, jinsi ahaan, qoomiyad ahaan iyo heerka waxbarashadiisa gaarka ah.
- Guddiga Dugsiga waa inuu ku daraa nambarada aqoonsiga ardayga gobolka ee ardayda ay saameysay dhammaan warbixinnada ceyrinta ee looga baahan yahay Waaxda Waxbarashada.

Ogeysiiska Xaq u lahaanshaha Dib-u-Celint – Markasta oo ardaygu ku guuldareysto inuu ku laabto dugsiga 10 maalmood oo iskuul ah gudahood marka laga joojiyo cayrinta, maamule iskuul ayaa ku soo ogeysiin doona ardayga iyo waalidka ama ilaha ardayga boostada Mareykanka. xaq ardaygu u leeyahay kaqeybgalka iyo in dib loogu celiyo iskuulka dadweynaha.

Ogolaanshaha ama Qorshaha Dib Ucelinta - Maamulaha iskuulka ayaa diyaarin doona oo dhaqan galin doona ogolaanshaha ama qorshaha dib u aqrinta ee arday kasta oo laga reebay ama laga eryay dugsiga. Qorshaha waxaa ku jiri kara tallaabooyin lagu hagaajinayo dabecadda ardayga oo ay ku jiraan dhammaystirka barnaamijka waxbarashada dabecadda, oo waafaqsan Xeerka Minnesota Statute 120B.232, subd. 1, oo looga baahan yahay kaqeybgalka waalidka ee nidaamka ogolaanshaha ama dib u aqrinta, iyo tilmaamida jawaabaha edbinta ee ardayga ee aan hagaajinayn dhaqankiisa ama ayada.

Guddiga Dugsiga

Jackie Magnuson, Guddoomiye
Joel Albright, Guddoomiye Ku-xigeen
Sachin Isaacs, Karaani
Art Coulson, Khasnaji
Craig Angrimson, Agaasime
Mike Roseen, Agaasime
Cory Johnson, Agaasime

Mary Kreger, Kormeeraha guud

Dugsiga Madaxa Banaan ee Degmada 196
3455 153rd St. West
Rosemount, MN 55068-4946
651-423-7700
www.district196.org

U adeegida dhammaan ama qayb ka mid ah magaaloyinka
Apple Valley, Burnsville, Coates, Eagan, Inver Grove Heights, Lakeville, Rosemount, iyo Empire iyo Vermillion Townships

Hagaha Waalidka / Masuulka iyo Diidmada Kaqeybgalka Ardayda ee Imtixaanka Gobolka oo dhan

Macluumaadkani wuxuu ka caawin doonaa waalidiinta / dadka ardayda masuulka ka ah inay gaaraan go'aano xog-ogaal ah oo waxtar u leh carruurtooda, dugsiyada iyo bulshada.

Foomka Imtixaanka Gobolka oo dhan

Minnesota waxay qiimeysaa nidaamkeeda waxbarasho iyo xirfad-yaqaanimada barayaasheeda. Bareyaasha Minnesota ayaa abuuray heerarka tacliimeed ee adag isla markaana u diyaarinaya ardaydeena xirfadda iyo kulliyadda.

Qiimeynta gobolka oo dhan waa sida anaga ahaan ka gobol ahaan u cabirayno in manhajka iyo waxbarida maalinlaha ah ee iskuuladeena lala jaan qaadayo heerarka tacliinta, iyadoo la hubinayo in dhamaan ardayda la siiyo waxbarasho loo siman yahay. Natijoooyinka qiimeynta gobolka oo dhan waa hal qalab oo lagula socdo in aan carruurteena siinno waxbarasho xaqiijin doonta xoog shaqaale iyo muwaaddiniin aqoon leh.

Maxay ka qaybqaadashadu muhiim u tahay?

Qiimeynta gobolka oo dhan waa hal cabir oo ah guusha ardaygaaga, laakiin kaqeybgalka ardaygaaga ayaa muhiim ah in la fahmo sida wax ku oolka ah ee waxbarashada dugsiya ardaygaaga ay ugu habboon tahay heerarka tacliimeed.

- Dhaqan gelinta Minnesota ee sharciga Xeerka Guusha Arday Kasta, ardayga aan kaqeybqaadan qiimeynta gobolka oo dhan waxaa loo tirin doonaa "mid aan aqoon" ujeedooyinka laxisaabtanka dugsiya iyo degmada, oo ay kujirto fursadaha taageerada iyo aqoonsiga.
- Ardayda ku qaata dhibcaha diyaar-garowga kulleejada ee dugsiya sare ee MCA looma baahna inay ku qaataan koorso wax-ka-qabasho ah, oo aan la aqoonsaneyn oo ay ka qaataan kulliyadda ama Gobolka Minnesota ee maaddada u dhiganta, taasoo suuragal ka dhigeysa inay waqti iyo lacagba badbaadiyaan.
- Barayaashu iyo dejiyeyaasha siyaasaddu waxay u isticmaalaan macluumaadka ka soo baxa qiimeynta si ay go'aan uga gaaraan ilaha iyo taageerada la bixiyo.
- Waalidiinta iyo guud ahaan dadweynaha waxay u isticmaalaan macluumaadka qiimeynta inay isbarbar dhigaan iskuulada isla markaana ay gaaraan go'aano ku saabsan halka laga iibsano guri ama ay ka qoraan carruurtooda.
- Natijoooyinka waxqabadka dugsiya ee si guud loo sii daayo oo ay u isticmaalaan qoysaska iyo bulshada, ayaa saameyn taban ku leh haddii ardaydu aysan ka qeyb qaadan qiimeynta.

Heerarka Waxbarashada iyo Qiimeynta

Waa maxay heerarka tacliinta?

[Heerarka Tacliinta ee K-12](#) ee gobolka [Minnesota](#) ayaa ah rajada laga qabo gobolka oo dhan ee ku-guuleysiga tacliimeed ee ardayda. Waxay tilmaamaan aqoonta iyo xirfadaha ay tahay in ardayda oo dhan ay ku gaaraan aag ay ka kooban yihiin waxaana lagu abaabulaa heer fasal. Degmooyinka dugsiya waxay go'aamiyaan sida ardaydu ula kulmi doonaan heerarka iyagoo horumarinaya koorsooyin iyo manhaj ku habboon heerarka tacliimeed.

Muxuu yahay xiriirka ka dhexeeya qiimeynta gobolka ee tacliinta iyo heerarka tacliimeed?

Qiimeynta gobolka oo dhan ee xisaabta, aqrinta, iyo sayniska ayaa loo isticmaalay in lagu cabiro in ardayda, iyo iskuulkooda iyo degmadooda, ay la kulmayaan heerarka waxbarasho. Qiimeynta gobolka oo dhan waa halbeeg lagu cabiro sida ay ardaydu ugu wanaagsan yihiin waxa ku jira oo qayb ka ah waxbarashadooda maalinlaha ah. Sidoo kale waa halbeeg lagu cabiro sida ugu wanaagsan ee ay iskuulada iyo degmooyinku u la jaan qaadaayan manhajkooda iyo barashada heerarka.

ACCESS iyo Alternate ACCESS oo loogu talagalay Barteyaalka Ingiriisida

- Iyada oo ku saleysan Heerarka Horumarinta Luqadda Ingiriisiga ee WIDA.
- Waxaa la siiyaa sanad walba ardayda af Ingiriisiga dhigata ee fasalada K-12 ee akhriska, qorista, dhageysiga iyo ku hadalka.
- Badankood bartayaasha Ingiriisiga waxay qaataan ACCESS ee ELLs ahaan.

**Qiimaynta Guud ee Minnesota (MCA) iyo
Imtixaanka Minnesota ee Xirfadaha Tacliinta
MTAS)**

- Iyada oo ku saleysan Heerarka Waxbarashada ee Minnesota; la siiyo sannad kasta fasallada 3-8 iyo dugsiga sare ee akhriska iyo xisaabta; oo sanadkiiba la siiyo fasalada 5, 8 iyo dugsiga sare ee sayniska.
- Inta badan ardayda waxay qaataan imtixaanka MCA.
- MTAS waa ikhtiyaar ardayda ugu naafada ah xagga garashada.

Maxay qiimeyntani waxtar u leeyihiin?

Minnesota waxay aaminsan tahay in si wax ku ool ah loo cabbiro waxay ardaydu baranayaan, imtixaanku wuxuu u baahan yahay inuu ka badan yahay ka jawaabidda su'aalaha xulashada badan.

- Si looga jawaabo su'aalaha, ardayda waxaa laga yaabaa inay u baahdaan inay qoraan jawaabaha, jiidaan oo ay tuuraan sawirrada iyo ereyada, ama ay wax ka qabtaan shaxanka ama macluumaadka.
- Akhriska iyo xisaabta MCAs waa la qabsi, taas oo macnaheedu yahay jawaabaha ardaygu bixiyo waxay go'aaminayaan su'aalaha soo socda ee ardaygu ka jawaabi doono.
- Sayniska MCA wuxuu isku daraa tusaalooyin, taas oo looga baahan yahay ardayda inay sameeyaan tijaabooyin si ay uga jawaabaan su'aalaha.

Kuwaas oo dhami waxay ardayda siiyaan fursad ay ku dabakhaan fikirka muhiimka ah ee looga baahan yahay

waxa ay yaqaanaan oo ay

guusha kulleejada iyo shaqooyinka iyo bandhig

Sababtoo ah waxa ku jira imtixaanku waxay u taagan yihiin heerarka tacliinta sida ugu macquulsan, u diyaargarowga iyo qaadashada qiimeyntu waxay isticmaashaa isla aqoon, geedi socod iyo xeelado ku jira heerarka.

Ma jiraan wax xadidan oo tijaabada deegaanka ah?

Sida lagu sheegay 120B.301, ardayda dhigata fasalada 1-6, wadarta guud ee waqtiga lagu qaatay qaadashada qiimeynta degmada ama iskuulka oo dhan waa inaysan ka badnaan 10 saacadood sanad dugsiiyeedkiiba. Ardayda ku jirta fasalada 7-12, wadarta qadarka waqtiga ay ku qaadatay qaadashada degmada ee guud ahaan ama qiimeynta dugsiga waa inaysan ka badnaan 11 saacadood sanad dugsiiyeedkiiba.

Si loo dhiirigeliyo daahfurnaanta, qaynuunku wuxuu kaloo u baahan yahay degmo ama iskuul charter ah, kahor maalinta koowaad ee sannad dugsiiyeed kasta, si ay ugu daabacaan boggeeda interetka taariikhda oo dhammaystiran oo ah imtixaanno la jaanqaaday oo lagu maamulo degmada ama dugsiga jaartarka inta lagu jiro sannad dugsiiyeedkaas. . Jadwalku waa inuu siiyaa fikrad macquul ah oo lagu maareeyo qiimeyn kasta oo tilmaamaysa in qiimeyntu ay tahay ikhtiyaar maxalli ah ama uu u baahan yahay sharciga gobolka ama federaalku.

Kawaran haddii aan doorto inaan ardaygaygu kaqaybqaadan?

Waalidiinta / wakiiladu waxay xaq u leeyihiin in ardaygoda uusan kaqaybqaadan qiimeynta guud ee looga baahan yahay gobolka. Xeerarka Minnesota waxay u baahan yihiin waaxda inay siiso macluumaad ku saabsan qiimaynta gobolka oo dhan waalidiinta / wakiilada oo ay ku darto foom la buuxiyo haddii ay diidaan ka qaybgalka ardaygoda. Foomkani wuxuu raacayaa bogga xiga waxaana ku jira aag lagu ogaanayo sababta diidmada kaqaybgalka. Degmada ardaygaagu waxay u baahan kartaa macluumaad dheeraad ah.

Dugsi ama degmadu waxay lahaan karaan cawaaqib dheeri ah oo dhaafsiisan kuwa ku xusan dokumentigan ardayga aan kaqaybqaadan qiimeynta heerarka looga baahan yahay ee gobolka. Waxa kale oo jiri kara cawaaqib xumo ka-qaybgal la'aanta qiimeynta la soo xulay ee lagu maamulo heer degmo. Fadlan la xiriir dugsigaaga si aad u hesho macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan go'aannada maxalliga ah.

Goorma ayay ardaydu qaataa qiimeynta?

Dugsi kasta wuxuu dejiyaa jadwalkooda imtixaanka daaqada imtixaanka gobolka. La xiriir dugsiga ardaygaaga si aad u hesho macluumaad ku saabsan maalmaha imtixaanka gaarka ah.

- Daaqada imtixaanka MCA iyo MTAS wuxuu bilaabmayaa Maarso wuxuuna dhammaanayaa Maajo.
- Daaqada imtixaamada ACCESS iyo Alternate ACCESS ee ELLs waxay bilaabmaysaa dhamaadka Janaayo waxayna dhamaanaysaa Maarso.

Goorma ayaan helayaa natiijooyinka ardaygayga?

Xagaa kasta, warbixinnada shaqsiyeed ee ardayga waxaa loo diraa degmooyinka dugsiga waxaana la siiyaa qoysaska ugu dambeyn shirarka dayrta. Warbixinnada waxaa loo isticmaali karaa in lagu arko horumarka ilmahaaga iyo in laga caawiyo hagista waxbarista mustaqbalka.

Waqti intee leeg ayaa lagu qaadaa imtixaanka?

Qiimeynta gobolka oo dhan waxaa la qaadaa hal mar sanadkiiba; ardayda badankood waxay ku imtixaaneeyaan online. Celcelis ahaan, qadarka waqtiga lagu qaatay qaadashada qiimeynta gobolka oo dhan waa **in ka yar 1 boqolkiiba waqtiga waxbaridda** sannad dugsiiyeedka. Qiimayntu lama mudaynin ardayduna way sii wadi karaan shaqada inta ay u baahan yihiin.

Xagee ka helaa macluumaad dheeraad ah?

Ardayda iyo qoysaska waxay ka heli karaan waxbadan boggayaga [Imtixaanka Gobolka oo dhan](https://education.state.mn.us) (education.state.mn.us> Ardayda iyo Qoysaska> Imtixaanka Gobolka oo dhan).

Xeerarka Minnesota, qaybta 120B.31, hoosaadka 4a, waxay u baahan tahay gudoomiyaha inuu sameeyo oo daabaco foom loogu talagalay waalidiinta iyo wakiilada si ay u buuxiyaan haddii ay diidaan inuu kaqeybgalo ardaygoodu qiimeynta jaango'an ee gobolka looga baahan yahay. Degmada ardaygaagu waxay u baahan kartaa macluumaad dheeraad ah. Degmo dugsiiyeedyadu waa inay soo dhigaan foomkan saddexda bog ah bogga internetka ee degmada oo ay ku daraan buugaagta ardayda ee degmada.

Diidmada Waalidka / Masuulka ee Kaqeybgalka Ardayda ee Qiimaynta Gobolka oo dhan

Si looga baxo qiimeynta gobolka, waalidka / mas'uulka waa inuu buuxiyo foomkaan kuna soo celiyaa dugsiga ardayga.

*Si aad si fiican u taageerto qorshaynta dugsiga degmada, fadlan u soo gudbi foomkan dugsiga ardayga ugu dambayn Janaayo 15 ee sannad-dugsiiyeedka. Ardayda isdiiwaangalisa kadib marka uu furmo daaqada imtixaanka gobolka oo dhan, fadlan ku soo gudbi foomka laba toddobaad gudahood isdiiwaangalinta. Foom cusub oo diidmo ah ayaa loo baahan yahay **sannad kasta** waalidiinta / wakiilada waxay rabaan inay ka doortaan ardayga qiimeynta gobolka oo dhan.*

Taariikh _____ (Foomkani wuxuu khuseeyaa oo **keliya** 20_ ilaa 20__ sannad dugsiiyeedka.)

Magaca Hore ee Sharciga ah ee Ardayga _____ Magaca Dhexe ee Sharciga ah ee Ardayga_ Magaca

Dambe ee Sharciga ah ee Ardayga _____ Taariikhda Dhalashada Ardayga _____

Degmada / Dugsiga Ardayga _____ Fasalka _____

Fadlan ku qor magaca hore si aad u muujiso inaad heshay oo aad dib u eegis ku sameysay macluumaadka ku saabsan imtixaanka gobolka oo dhan.

_____ Waaan helay macluumaad ku saabsan qiimeynta gobolka oo dhan waxaan doortay inaan ka xusho ardaygayga. MDE waxay ku siisaa *Hagaha Waalidka / Mas'uulka iyo Diidmada Kaqeybgalka Ardayda ee Imtixaanka Gobolka oo dhan* [websaydhka MDE](#) (Ardayda iyo Qoysaska > Imtixaanka Gobolka oo dhan).

Sababta diidmada:

Fadlan sheeg qiimeynta gobolka oo dhan ee aad ka dooraneyso ardayga sannad dugsiiyeedkan.

_____ Akhrinta MCA / MTAS

_____ Sayniska MCA / MTAS

_____ Xisaabta MCA / MTAS

_____ ACCESS ama Alternate ACCESS ee ELLs Kala xiriir

dugsigaaga ama degmadaada foomka si aad uga baxdo qiimeynta maxalliga ah.

Waxaan fahansanahay in markaan saxeexo foomkan, ardaygayga loo tirin doono "mid aan aqoon" ujeedo ah laxisaabtanka iskuulka iyo degmada iyo inaan ka tanaasulo fursada ah inaan helo buundada udiyaar garowda kuliyaadeed oo isaga iyo iyada iyo maalkeedaba ku badbaadin karta ku qaado koorsooyin daaweyn ah, oo aan ahayn deyn kulleejada ama jaamacadda Gobolka Minnesota. Aniga iyo dugsigeyga waxaan waayi karnaa macluumaad qiimo leh oo ku saabsan sida wanaagsan ee ardaygaygu ugu hormaro tacliinta. Intaa waxaa dheer, ka bixitaanku wuxuu saameyn ku yeelan karaa iskuulka, degmada, iyo dadaalka gobolka ee ah in si siman loo qeybiyo ilaha laguna taageero waxbarashada ardayda.

Magaca Waalidka / Mas'uulka (daabacan) _____

Saxeexa Waalidka / Masuulka _____

Inay buuxiyaan shaqaalaha iskuulka ama degmada oo kaliya.
Ardayga ama Lambarka MARSS _____

Aqoonsiga

DISTRICT 196

One District. Infinite Possibilities.

Dugsiga Madaxa Banaan
Degmada 196 3455 153rd St.
West
Rosemount, MN 55068-4946

Urur Aan faa'iido
doon ahayn.
MAREYKANK
A Boostada
LA

MUHIIM
Macluumaadk
a Ardayda
Gudaha

